

Kalendár výročí  
osobností  
a udalostí  
trnavského  
regiónu  
2019



Trnava  
2018

Názov: Kalendár výročí osobností a udalostí trnavského regiónu 2019  
Zostavila: Zuzana Vozárová  
Zodpovedný redaktor: Mgr. Lívia Koleková  
Vydavateľ: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave  
Miesto vydania: Trnava  
Prvé vydanie  
Rok vydania: 2018  
ISBN 978-80-88695-62-2

## Obsah

Úvod	4
Menný register	5
<b>Kalendárium osobností</b>	
Január	10
Február	15
Marec	20
Apríl	27
Máj	33
Jún	38
Júl	42
August	46
September	50
Október	57
November	61
December	70
Rok 2019	75
Spolky, zbory, kluby, záujmové združenia	78
Udalosti	80
Inštitúcie	83
Zoznam použitých skratiek	84

## **Úvod**

Kalendár výročí osobností trnavského regiónu (okres Trnava, Piešťany, Hlohovec) je výberový súpis už nežijúcich osobností, ktorých jubilejné výročie si v roku 2019 pripomíname a ktorých život, štúdia a tvorba boli späté s týmto regiónom. Usporiadanie záznamov je chronologické podľa mesiacov kalendárneho roka v rámci mesiaca podľa jednotlivých dní. V rovnakom dátume sú osobnosti radené abecedne podľa priezviska. Každý záznam má pridelené poradové číslo. Osobnosti, pri ktorých nebolo možné zistiť presný dátum výročia, sú zaradené osobitne v časti Rok 2019. Súčasťou kalendára sú aj výročia udalostí. Menný register s poradovými číslami záznamov je zaradený na začiatku. Kalendár obsahuje aj zoznam použitých skratiek.

## MENNÝ REGISTER

Meno	číslo záznamu
Adamiš, Karol Drahotín	190
Adamovič, Jozef	75
Adámek, Viliam	236
Alexy, Janko	14
Alexy, Jozef	107
Ambruš, Jozef	163
Antal, Milan	191
Ábel, František	242
Bačík, Emil	83, 193
Bakoš, Mikuláš	22
Balaša, Pavol	56
Balgavý, Miloš st.	171
Baran Anatol, Vincent	173
Barč, Emil	91, 235
Bartek, Július	165
Bartoniak, Gejza	152
Belluš, Emil	161, 231
Beneš, Juraj	157
Beneš, Marcel	213
Benka-Rybár, Andrej	243
Bernadič, Jozef	8
Berté, Heinrich	149
Blaha, Leonard	238
Blaho, Peter	1
Blažek, Leo	31, 116
Blažo, Martin	130
Bobok, Ján	221
Böhmová-Dulovičová, Blanka	151
Brakl, František Jozef	112
Bulla, Daniel	25
Caltík, Štefan	124
Castiglione, Dezider	218
Cehlárik, Leopold	20
Coburg, Filip Ferdinand Mária	55
Čambál, Andrej	65
Čapody, Ľudovít	180
Čársky, Konštantín	62
Čiba, Štefan	138
Čizmazia, Ján Vojtech	76
Čordáš, Mikuláš	229
Čulen, Martin	13
Devan, Štefan	49, 84
Dobronocký, Juraj	100
Dobšovič, Anton Anián	144
Dobšovič, Štefan	103
Dohnány, Mikuláš	223

Meno	číslo záznamu
Dosedla, Jozef	79
Drlička, Jozef	28
Dúbravec, Štefan	211
Egry, Ján	239
Erdödy, Imrich	176
Erdödy, Jozef	244
Faguľová, Šarlota	181
Felcán, Arpád Vojtech	240
Filipová, Anna	16
Filípek, Jozef	142
Filo, Elemír	53
Fischer, Teodor	194
Florians, František	111
Fodor, Koloman	245
Galbavý, Alexander	81
Gažo, František	9
Gerbel, Stanislav	205
Glasa, Ľudovít	206
Gula, Peter	117
Haas, Jozef	50
Handerla, Juraj	64
Harminc, Milan Michal	119, 179
Hečko, Vítazoslav	226
Hegedüs, Armin	178
Heissová-Valentová, Irena	19
Heriban, Jozef	68
Hillebrandt, František Anton	60
Hlaváček, Vladimír	123
Hlavička, František	202
Hlinka, Andrej	168
Hodža, Cyril	115, 158
Hoja, Štefan	102
Holčík, Juraj	183
Holčík, Juraj st.	216
Hollý, Ján	66
Horáček, Ervín	200
Horvát, Ján	41
Hrčka, Justín	182
Hučko, Karol	87
Charfreitagová, Radka	210
Chropovský, Bohuslav	85
Jakubec, Štefan	246
Jaura, Karol	37
Jaura, Miroslav	139
Jedlička, Pavol	4
Jedlička, Tomáš	44
Jilemnický Peter	96
Juranič, Martin	127

Meno	číslo záznamu
Jurčovič, P. Fidél	11
Jurík, Marián	23
Kaušitz, Otto	97
Kereškéni, Štefan	82
Kéri, Valentín	125
Kevan, Karol	26
Klempa, Ján	186, 224
Kocian, Štefan	175
Kollár, Martin	15
Kollár, Štefan	174
Koller, Július	101
Košický, Ivan	225
Kotvan, Imrich	48
Kovácz, Pavel	80
Kováč, Ľudovít	247
Krajčovič, Ján ml.	196
Krčmár, Ctibor	131, 203
Krčméry, Karol	47
Krčméry, Silvester	136
Kubányi, Jozef	61
Kubina, Andrej	222
Kudláč, Rastislav	118
Kuchár, Fridrich	17
Kvetanová, Margita	137, 159
Landstein, Max Meir	248
Lauko, Ján	133
Lašán, Ľudovít	10, 134
Lazík, Ambróz	73
Litva, Félix	88
Líšková, Antónia	114
Maar, Viktor	219
Magin, Ján Baltazár	54
Mahr, Kornel	33
Machala, Mikuláš	3
Majerník, Cyprián	214
Mallý, František	169
Mareková-Pálfiová, Matilda	166
Marko, Jozef	104
Medo, Jozef	241
Melioris, Ladislav	148
Merganc, Jindřich	34, 121
Mihalička, Stanislav	38
Mihina, Jozef	197
Mikuš, Rudolf	140
Milkin, Tichomír	143
Minárik, Alojz	72
Minárik, Jozef	57
Morávka, Štefan	89

Meno	číslo záznamu
Moyzes, Štefan	120
Mrva, Vít	160
Nagy, Július	86
Náray, Juraj	227
Nemčeková, Ernestína	70
Nižňanský, Karol	113
Noel, Štefan	249
Noskovič, Alexander	7
Novák, Ján	135
Ondreička, Ján	51
Ondruš, Rajmund	45
Opálek, Vlastimil	21
Papánek, Ján Krstiteľ	106
Parák, Imrich	110
Parrák, Cyril Štefan	162
Paulovič, Emil	58
Pastírik, Anton	129
Pálffy, Peter	156
Pekarovič, Eduard	207
Petrašovič, František	122
Podmaka, Ladislav	2
Pochylý, Ondrej	198
Polakovič, Imrich	105
Purgina, Ján	92
Pyšný, Štefan Anton	5, 27
Radlinský, Andrej	77
Rapoš, Milo	6
Rehlingen, Anton	39
Reich, Jacob Koppel	164
Reiter, Ondrej	128
Remenár, Jozef	177
Repka, Michal	67, 167
Režucha, Jozef	43
Rusnák, Mikuláš	228
Ružička, Jozef	212
Ružička, Štefan	145
Rympel, Václav	99
Sabó, Ondrej	170
Salzman, Alexander	59
Sambucus, Ján	108
Sásik, Tibor	208
Sedlák, Ján	74
Seilnacht, Jozef	12, 24
Siegel, Michal	150
Sieglová, Edita	71
Silan, Janko	93, 215
Schifferová, Mária	192
Scherer, František Ernest	46



<u>Meno</u>	<u>číslo záznamu</u>
Schönberger, Armand	195
Sklenár, Ján	184
Sklenár, Juraj	32
Sloboda, Fraňo	199
Slota, Juraj	52
Slovák, Miroslav	109, 185
Stražan, Ján	250
Strhan, Milan	95
Strnisková, Viera	189
Stummer, August	78
Šimonovič, Ján	29, 237
Šiška, Pavol	232
Škrabáková, Michaela	90
Škultéty, Michal	251
Štefunko, Fraňo	63
Štibraný, Vojtech	30
Štrekár, Adam	204, 217
Tapolčáni, Vavrinec	132, 153
Tarek, Michal	172
Teplanský, Pavol	94
Tomašovič, Dionýz František	201
Tomašovič, Michal	98, 155
Tomsa, František	252
Trandžíková, Daniela	187
Urbánek, Ferko	230
Ušák Oliva, Paľo	209
Ušák, Teofil	234
Vavrovič, Jozef	40
Vékony, Alojz	220
Veselý, Emil	18
Vid, Ladislav	188
Viktorin, Jozef Karol	126
Viktory, Gustáv	154
Vladislav, Ján	35
Vlachovič, Jozef	42
Vnuk, Valér	141
Winter, Alexander	69, 146
Zavarská, Mária	36
Zvonár Tieň, Jozef	147, 233

## JANUÁR

1. 1.

**Blaho, Peter prof., JUDr., CSc., Dr.h.c.**

1. 1. 1939 Nitra – 29. 5. 2018

**80. výročie narodenia**

Vysokoškolský pedagóg, historik práva

Začiatkom r. 1998 sa spolupodieľal na vytvorení PraF TU. V r. 1999 ho akademický senát zvolil za dekana PraF TU, neskôr sa stal rektorom TU. Je spoluzakladateľom alebo členom redakčných rád mnohých odborných časopisov. Za svoju prácu získal viacero ocenení: Pamätná medaila KU v Prahe (Česko) (1998), Rytier commendator Rádu sv. Gregora Veľkého udeleného pápežom Jánom Pavlom II. (2001), Pribinov kríž I. triedy (2004), Cena mesta Trnava (2004), Pamätná medaila predsedu TTSK za dlhoročnú prácu pre rozvoj právnej vedy v Trnavskom samosprávnom kraji (2009), Cena Martina Palkoviča za vynikajúcu pedagogickú prácu (2012). V r. 2016 dostal titul doctor honoris causa za tvorivú a riadiacu činnosť, ktorou sa zaslúžil o rozvoj TU a za znovuobnovenie a rozvoj jej právnickej fakulty.

1.

5. 1.

**Podmaka, Ladislav**

5. 12. 1948 – 5. 1. 2004 Bratislava

**15. výročie úmrtia**

Teatrológ, publicista

V r. 1976 – 1985 riaditeľ divadla v Trnave, v r. 1985 – 1990 riaditeľ bratislavskej Novej scény a neskôr pôsobil ako nezávislý publicista.

2.

9. 1.

**Machala, Mikuláš**

23. 11. 1903 Trnava – 9. 1. 1949 Trnava

**70. výročie úmrtia**

Sochár

Maliarstvo študoval v Bratislave, sochárstvo v Budapešti (Maďarsko). Pôsobil v Trnave. Jeho najväčšou realizáciou bol pomník Antona Bernoláka pre Slanicu. Tvoril predovšetkým náhrobníky, zhotovoval i portréty a reliéfy. Je autorom reliéfov na Bernolákovej bráne v Trnave.

3.

14. 1.

**Jedlička, Pavol**

tiež **Jedlicska, Pavol**

14. 1. 1844 Lopašov – 26. 2. 1917 Ostrihom, Maďarsko

**175. výročie narodenia**

Cirkevný hodnostár, spisovateľ

Teológiu študoval v Ostrihome (Maďarsko). Bol kaplánom v Hoste a v Budapešti (Maďarsko), potom farárom v Istvánfalve. Od r. 1902 ostrihomský kanonik. Zakladateľ archeologického spolku bratislavskej župy, člen komisie štátnych pamiatok. Literárnu činnosť vyvíjal v oblasti dejín, archeológie a cirkevnej vedy.

4.

**Pyšný, Štefan Anton**

13. 2. 1889 Nové Mesto nad Váhom – 14. 1. 1969 Piešťany, poch. Vrbové

**50. výročie úmrtia**

Zbormajster, pedagóg

Učiteľ v Podolí, od r. 1911 správca školy a organista vo Vrbovom. Bol učiteľom, riaditeľom školy, organistom, hudobným skladateľom. Zozbieral ľudové piesne z Vrbového a Šípkového. V časoch maďarizácie pestoval v žiakoch slovenské národné povedomie. Dirigoval Okresný učiteľský spevokol v Piešťanoch.

5.

**Rapoš, Milo Ing.**

tiež **Rapoš, Miloš**

14. 1. 1889 Kovačica, Srbsko – 7. 10. 1937 poch. Bratislava

**130. výročie narodenia**

Stavebný inžinier

Po štúdiách v Békešskej Čabe (Maďarsko) a Budapešti (Maďarsko) pôsobil ako stavebný inžinier v súkromnej firme architekta Milana Michala Harminca v Budapešti. Od r. 1919 mestský inžinier v Trnave, spoločník podnikateľskej firmy. Organizoval cestné stavby v Trnave, vyhotovil regulačný plán mesta, zaslúžil sa o reštaurovanie mestského divadla.

6.

15. 1.

**Noskovič, Alexander**

15. 1. 1924 Sered' – 15. 6. 1975 Bratislava

**95. výročie narodenia**

Divadelný režisér, kritik, historik

Študoval na gymnáziu v Trnave. Počas štúdií organizoval a hral ochotnícke divadlo. V r. 1944 založil Akademické divadlo v Trnave, v ktorom režíroval päť hier. Okrem toho pôsobil ako divadelný publicista a historik. Autor niekoľkých monografií.

7.

17. 1.

**Bernadič, Jozef**

7. 3. 1901 Cífer – 17. 1. 1989 Bratislava, poch. Cífer

**30. výročie úmrtia**

Ľudový umelec

Významná osobnosť kultúrneho, spoločenského a športového života v Cíferi. Stál pri zrode ochotníckeho divadla, Divadelného krúžku Janka Palárika, založenia prvého športového klubu v obci a v r. 1970 tiež pri zrode cíferskej folklórnej skupiny, s ktorou až do r. 1985 vystupoval ako spevák, ľudový rozprávač a tanečník. V ochotníckom divadle pracoval 32 rokov, za ten čas vytvoril vyše 50 postáv rôzneho charakteru. Čestný občan obce Cífer in memoriam.

8.

**Gažo, František**

17. 1. 1919 Trnava – 10. 1. 1990 Trnava

**100. výročie narodenia**

Stredoškolský pedagóg, tréner

Už počas štúdia na trnavskom gymnáziu bol aktívnym atlétom, bežcom na 400 m trate. Aktívne hrával aj basketbal a hádzanú. V r. 1947 bol spoluzakladateľom oddielu hádzanej, kde pôsobil ako hráč a zároveň tréner. Tento celok priviedol k získaniu titulu majstra republiky.

V druhej polovici 50. rokov 20. storočia pôsobil aj ako štátny tréner Československej republiky. V r. 1955 vydal prvú odbornú publikáciu na Slovensku o hádzanárskom tréningu a praktickej aplikácii pravidiel pri hre. Od r. 1961 bol atletickým trénerom futbalistov Spartaka Trnava. V r. 1999 za dlhoročnú činnosť pri rozvoji telesnej kultúry a športu v Trnave mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam.

9.

18. 1.

### **Lašán, Eudovít**

2. 8. 1909 Ratková – 18. 1. 1994 Bratislava

#### **25. výročie úmrtia**

Učiteľ, redaktor, publicista, básnik

Študoval na učiteľskom ústave v Lučenci. Popri zamestnaní absolvoval Vysokú školu pedagogickú v Bratislave. Pôsobil ako učiteľ, neskôr ako riaditeľ meštianskej školy v Ratkovej. Bol redaktorom Učiteľských novín, Slovenského pedagogického nakladateľstva. Od r. 1954 pracoval ako pedagóg na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave a na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Debutoval básnickou zbierkou *Kontúry Rudohoria*. V pedagogickej oblasti sa podieľal na tvorbe viacerých učebníc dejepisu pre základné školy. Ako profesionálny historik sa zaoberal novšou regionálnou históriou, o čom svedčí viacero vydaných knižných monografií. V r. 1969 mu vo vydavateľstve Obzor vyšla odborná publikácia *Mesto Trnava a jeho samospráva 1918 – 1938*.

10.

21. 1.

### **Jurčovič, P. Fidél ThDr.**

17. 7. 1916 Vištuk – 21. 1. 2004 Trnava, poch. Vištuk

#### **15. výročie úmrtia**

Kňaz

Študoval na gymnáziu v Trnave a Malackách, kde vstúpil do rehole františkánov. Za kňaza vyštudoval v Bratislave a v Ríme (Taliansko), kde bol vysvätený. Po návrate na Slovensko prednášal na Teologickom františkánskom učilišti v Žiline. Vo februári 1950 bol promován za doktora teológie, ale už 10. marca bol odsúdený na tri roky väzenia, ktoré strávil aj v uránových baniach. Rehoľný život mal stále znemožnený. Zmena nastala až od r. 1968. Vo februári 1969 sa dostal do Ríma, kde ho vrcholné predstavenstvo OFM zvolilo za provinciála slovenskej provincie a tak sa stal najdlhšie úradujúcim provinciálnym ministrom v histórii františkánov. Od r. 1993 až do smrti žil vo františkánskom kláštore v Trnave.

11.

### **Seilnacht, Jozef**

21. 1. 1859 Edingen, Nemecko – 11. 2. 1939 Hlohovec

#### **160. výročie narodenia**

Rezbár

V Nemecku prežil celú svoju mladosť. Pôsobil ako reštaurátor drevených sakrálnych pamiatok. Do Hlohovca sa presťahoval niekedy v r. 1893 – 1894. Desiat rokov pracoval ako predák v malej fabrike na rámy v Leopoldove. Nakoniec sa mu splnil jeho sen a v Hlohovci si otvoril vlastnú rezbársku dielňu. Medzi jeho diela patrí nadstavec oltára v zámočkej kaplnke v Hlohovci, hlavný oltár vo farskom kostole sv. Michala v Hlohovci. Vytvoril oltáre pre kostoly v Bábě, Dobrej Vode, Dunajskej Strede, Dvorníkoch, Horných Zeleniciach, Maduniaciach, Žlkovciach, Smoleniciach, Siladiciach, Veľkých Úľanoch a inde. V jeho dielni boli

vytvorené aj nábytkové zariadenia pre kaštiele v Hlohovci a Pečeňadoch. Po jeho smrti bola dielňa zatvorená. V r. 2010 mu bola v meste Hlohovec odhalená pamätná tabuľa.

12.

24. 1.

**Čulen, Martin**

31. 5. 1823 Brodské – 24. 1. 1894 Čaka

**125. výročie úmrtia**

Pedagóg, publicista

Filozofiu študoval v Trnave, teológiu vo Viedni (Rakúsko), kde založil slovanskú knižnicu. Od r. 1848 pôsobil ako kaplán vo Veľkých Levároch a Majcichove, od r. 1851 ako profesor gymnázií v Banskej Bystrici, Bratislave, Satu Mare, Levoči, Kláštore pod Znievom, ako farár v Čake. Popredný pedagóg, autor učebníc matematiky. Venoval sa osvetovej práci, príspevky publikoval vo viacerých časopisoch. Aktívny účastník národno-kultúrnych podujatí, spoluzakladateľ MS.

13.

25. 1.

**Alexy, Janko**

25. 1. 1894 Liptovský Mikuláš – 22. 9. 1970 Bratislava

**125. výročie narodenia**

Akademický maliar, publicista

V r. 1919 – 1925 študoval na pražskej AVU. Najprv pracoval ako profesor kreslenia na gymnáziu v Bratislave a od r. 1927 sa venoval iba umeleckej činnosti. V r. 1930 sa usadil v Martine, neskôr v Piešťanoch a v r. 1937 sa vrátil do Bratislavy. Patril popri M. Benkovi a Ľ. Fullovi k zakladateľom novodobého slovenského výtvarného umenia. V r. 1945 pôsobil a tvoril v Čáčove pri Senici. Jeho rozsiahle dielo obsahuje okolo 1300 olejov, pastelov a kresieb inšpirovaných ľudovou tvorbou a krajinou. V 50. rokoch 20. storočia vytváral kompozície pre architektúru a tapisérie. Výrazne sa zaslúžil o rekonštrukciu Bratislavského hradu. Vydal vyše 20 kníh, spolu s Gejzom Vámošom vydával literárno-umelecký časopis Svojeť, ktorý založili v r. 1922. Zaslúžilý umelec v r. 1954, národný umelec v r. 1964.

14.

26. 1.

**Kollár, Martin**

13. 10. 1853 Čáry – 26. 1. 1919 Trstín

**100. výročie úmrtia**

Kňaz

Pôsobil v Suchej nad Parnou, Čachticiach, Dolnej Krupej, Bukovej a Trstíne. Poslanec Uhorského snemu za trnavský okres, kde predniesol reč o sociálnom pozdvihnutí slovenského národa. Aktívny publicista a prekladateľ.

15.

27. 1.

**Filipová, Anna MUDr.**

17. 1. 1948 Čičmany – 27. 1. 2004 Trnava

**15. výročie úmrtia**

Lekárka

Absolventka Lekárskej fakulty UK v Bratislave, potom sekundárna lekárka na OÚNZ v Galante a nakoniec od r. 1973 na Okresnej hygienickej stanici v Trnave. Stala sa známou

lekárkou na úseku hygieny a epidemiológie starostlivosti o deti a dorast. Poslankyňa mestského zastupiteľstva v r. 1998 – 2002 v Trnave.

*16.*

## FEBRUÁR

1. 2.

### **Kuchár, Fridrich**

7. 10. 1893 Palárikovo – 1. 2. 1974 Trnava

### **45. výročie úmrtia**

Spevák

Pracoval ako robotník, neskôr stolár, pracovník dielní ČSD. Zakladajúci člen spevokolu Bradlan a jeho dlhoročný predseda (1935, 1937 – 1960), doživotný čestný predseda Bradlanu. Vystupoval na stovkách koncertov doma i v zahraničí. Držiteľ mnohých ocenení.

17.

2. 2.

### **Veselý, Emil MUDr.**

18. 4. 1901 Vrbové – 2. 2. 1989 Piešťany

### **30. výročie úmrtia**

Lekár

Medicínu vyštudoval v Prahe (Česko) v r. 1925. Následne pôsobil na klinikách v Prahe, Viedni (Rakúsko), Berlíne (Nemecko) a Bratislave. V Piešťanoch pôsobil ako vedúci lekár na ženskom oddelení v Pro Patrii a Palace Sanatóriu. Kvôli židovskému pôvodu mu bol v r. 1940 pozastavený výkon lekárskej praxe, v r. 1942 dostal žltú legitimáciu. Skrýval sa na strednom Slovensku, bol však zatknutý a deportovaný do zberného tábora v Seredi, päť mesiacov ho väznili. V r. 1946 si zmenil priezvisko z pôvodného Weiss na Veselý. V r. 1946 – 1951 pôsobil v Michalovciach, potom sa vrátil do Piešťan. V r. 1951 sa stal prednostom a primárom gynekologického oddelenia, na tomto poste zotrval do r. 1973.

18.

4. 2.

### **Heissová-Valentová, Irena**

28. 11. 1906 Alsómer, dnes Nižná Mišľa – 4. 2. 1984 Bratislava

### **35. výročie úmrtia**

Klavírna virtuózka

Žila v Trnave. Prvý koncert mala v Moyzesovej sieni v Bratislave. Neskôr pôsobila ako korepetítorka baletnej školy v Trnave. Súkromne učila hru na klavír.

19.

7. 2.

### **Cehlárik, Leopold**

7. 2. 1929 Cífer – 15. 10. 1996 Trnava

### **90. výročie narodenia**

Športovec

Pôsobil v pástiarских kluboch v Trnave, Bratislave a Michalovciach. Počas športovej kariéry vybojoval v ťažkej váhe vyše 300 zápasov a v 120-tich vyhral. Bol dvojnásobným majstrom Slovenska v r. 1951 a v r. 1952, finalistom majstrovstiev Československa v r. 1952.

20.

### **Opálek, Vlastimil**

7. 2. 1959 Trnava – 5. 10. 1995 Drnovice, Česko

### **60. výročie narodenia**

Športovec

Bývalý spartakovský kapitán, neskôr tréner brankárov. Celý život zasvätil futbalu, v trnavskom futbalovom klube pôsobil od žiackych kategórií. Ako mládežník získal titul Majstra Československa. Jeho pamätné zápasy sa viažu na 80. roky 20. storočia. Cestou na zápas do Drnovic zomrel na následky autohavárie ako 36-ročný. Na jeho počesť sa v Trnave koná Memoriál Vlastimila Opálka.

21.

9. 2.

**Bakoš, Mikuláš prof., PhDr., DrSc.**

9. 2. 1914 Odesa, Ukrajina – 20. 6. 1972 Bratislava

**105. výročie narodenia**

Literárny vedec, stredoškolský a vysokoškolský pedagóg, estetik

Maturoval na gymnáziu v Trnave v r. 1932. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Vysokej škole obchodnej v Prahe (Česko), Filozofickej fakulte UK v Bratislave a Filozofickej fakulte KU v Prahe. V r. 1948 sa stal profesorom, doktorom vied v r. 1957. Zastával celý rad významných funkcií, napr. v r. 1945 – 1946 člen SNR, v r. 1945 – 1948 generálny tajomník Slovenskej akadémie vied a umení, od r. 1963 riaditeľ Ústavu svetovej literatúry a jazykov SAV v Bratislave. Laureát Radu práce.

22.

**Jurík, Marián**

5. 4. 1933 Trnava – 9. 2. 1999 Bratislava

**20. výročie úmrtia**

Muzikológ

Pôsobil ako redaktor v rozhlase, v televízii, v denníku Smena, bol riaditeľom Slovkoncertu, šéfredaktorom Opusu, umeleckým šéfom Opery SND i zakladajúcim redaktorom a neskôr šéfredaktorom dvojtyždenníka Hudobný život. Bol stálym spolupracovníkom Slovenského rozhlasu, externým pedagógom VŠMU, dlhoročným podpredsedom výboru SHF, predsedom Slovenskej hudobnej únie, Slovenskej muzikologickej asociácie a Umeleckej besedy Slovenska.

23.

11. 2.

**Seilnacht, Jozef**

21. 1. 1859 Edingen, Nemecko – 11. 2. 1939 Hlohovec

**80. výročie úmrtia**

Rezbár

V Nemecku prežil celú svoju mladosť. Pôsobil ako reštaurátor drevených sakrálnych pamiatok. Do Hlohovca sa presťahoval niekedy v r. 1893 – 1894. Desať rokov pracoval ako predák v malej fabrike na rámy v Leopoldove. Nakoniec sa mu splnil jeho sen a v Hlohovci si otvoril vlastnú rezbársku dielňu. Medzi jeho diela patrí nadstavec oltára v zámočkej kaplnke v Hlohovci, hlavný oltár vo farskom kostole sv. Michala v Hlohovci. Vytvoril oltáre pre kostoly v Bábě, Dobrej Vode, Dunajskej Strede, Dvorníkoch, Horných Zeleniciach, Maduniciach, Žlkovciach, Smoleniciach, Siladiciach, Veľkých Úľanoch a inde. V jeho dielni boli vytvorené aj nábytkové zariadenia pre kaštiele v Hlohovci a Pečeňadoch. Po jeho smrti bola dielňa zatvorená. V r. 2010 mu bola v meste Hlohovec odhalená pamätná tabuľa.

24.



12. 2.

**Bulla, Daniel**

12. 2. 1909 Valča – 20. 10. 1986 Trnava

**110. výročie narodenia**

Pedagóg, zbormajster

Študoval na Učiteľskom ústave v Košiciach, učil v Zavare, od r. 1932 v Trnave. Od r. 1935 pôsobil ako organista a riaditeľ školy v Cíferi. V Trnave založil prvý chlapčenský spevokol, v Cíferi založil Cíferský spevácky zbor. V r. 1949 získal Národnú cenu s laureátskym titulom v oblasti ľudovýchovy. Od r. 1951 riaditeľ školy v Trnave. V r. 1952 – 1957 pôsobil ako dirigent Bradlanu, neskôr Okresného učiteľského spevokolu v Trnave. V r. 1958 – 1976 regenschori v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. V r. 2000 mu bola udelená Cena mesta Trnavy in memoriam a taktisto v r. 2000 mu obec Cífer udelila Čestné občianstvo obce Cífer in memoriam.

25.

13. 2.

**Kevan, Karol**

13. 2. 1924 – 15. 9. 2017

Otužiliec

**95. výročie narodenia**

S otužovaním v studenej vode začal ako štyridsaťročný. V ľadovej vode sa prvýkrát verejne kúpil 13. februára 1965. Kevan bol nielen najstarším slovenským ľadovým medveďom, ale patril aj k najväčším propagátorom otužovania, športu a zdravého životného štýlu vrátane jogy a vegetariánstva. Viackrát sa zúčastnil Silvestrovského behu, majstrovstiev v triatlone, súťaži Železný muž. V r. 1993 bol v Piešťanoch založený Klub rekreačných bežcov - veteránov, jeho predsedom sa stal Kevan. Bol členom Československej únie vegetariánov v Piešťanoch.

26.

**Pyšný, Štefan Anton**

13. 2. 1889 Nové Mesto nad Váhom – 14. 1. 1969 Piešťany, poch. Vrbové

**130. výročie narodenia**

Zbormajster, pedagóg

Učiteľ v Podolí, od r. 1911 správca školy a organista vo Vrbovom. Bol učiteľom, riaditeľom školy, organistom a hudobným skladateľom. Zozbieral ľudové piesne z Vrbového a Šípkového. V časoch maďarizácie pestoval v žiakoch slovenské národné povedomie. Dirigoval Okresný učiteľský spevokol v Piešťanoch.

27.

16. 2.

**Drlička, Jozef**

16. 2. 1919 Piešťany – 2. 1. 1943 Kaukazské hory

Pilot

**100. výročie narodenia**

Polným pilotom - letcom sa stal 1. apríla 1940. Od 27. augusta do 30. januára 1941 absolvoval stíhací výcvik na československé stíhacie lietadlá Avia B-534. V roku 1942 bol zaradený do výberu špičkových pilotov k výcviku v Dánsku na moderné nemecké lietadlá Me Bf 109. Ako príslušník elitnej stíhacej letky 13 odletel 27. októbra 1942 na východný front. Tu padol ako vôbec prvý slovenský stíhač na východnom fronte.

In memoriam bol vyznamenaný Za hrdinstvo 1. stupňa.

28.

17. 2.

**Šimonovič, Ján**

17. 2. 1939 Siladice – 21. 12. 1994 Bratislava

**80. výročie narodenia**

Básnik, prekladateľ

Študoval v Trnave a v Bratislave. Redaktor Československého rozhlasu v Bratislave, vydavateľstva Smena, Romboid a Slovenský spisovateľ. Šéfredaktor časopisu Zornička. Prekladal zo španielčiny, nemčiny a ruštiny. Autor viacerých básnických zbierok.

29.

18. 2.

**Štibraný, Vojtech PhDr.**

30. 1. 1912 Smolenice – 18. 2. 1964 Pusté Úľany

**55. výročie úmrtia**

Historik, archivár, múzejník

Študoval dejepis a slovenský jazyk na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Pôsobil ako stredoškolský profesor na gymnáziách v Zlatých Moravciach, v Leviciach, v r. 1952 – 1954 ako vedúci okresného archívu v Trenčíne, potom pracovník Poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Zaslúžil sa o záchranu a usporiadanie archívnych materiálov z bývalej Trenčianskej stolice. Spoluautor sprievodcu po archíve. Publikoval v odborných časopisoch.

30.

20. 2.

**Blažek, Leo Ing.**

28. 6. 1929 Križovany nad Dudváhom – 20. 2. 2009

**10. výročie úmrtia**

Folklorista

Po maturite na gymnáziu v Trnave, študoval na Vysokej škole zemédelskej v Brne (Česko), kde založil súbor ľudových piesní a tancov Poľana. Po ukončení vysokoškolských štúdií pracoval na rôznych pozíciách v oblasti poľnohospodárstva. V rodnej obci pôsobil ako spolu-zakladateľ a vedúci folklórnej skupiny Dudváh, ktorý bol v r. 2002 premenovaný na FS Trnaľčan. Bol jedným z iniciátorov a členov organizačného štábu medzinárodného folklórneho festivalu Trnavská brána. V r. 2008 sa autorsky podieľal na programe *Cez Trnavu česká cesta*, venovanom 770. výročiu udelenia kráľovských výsad mestu Trnava. Po ukončení aktívnej tanečnej a choreografickej činnosti sa venoval zberu folklórneho materiálu v trnavskom regióne.

31.

**Sklenár, Juraj PhDr.**

tiež **Sklenar, Szklenár**

20. 2. 1744 Tiba (Spišské Tomášovce) – 31. 1. 1790 Bratislava

**275. výročie narodenia**

Historik, učiteľ

V r. 1764 vstúpil do jezuitskej rehole, študoval na univerzite v Košiciach, učiteľ na jezuitských školách v Levoči, Prešove, Košiciach a v Trnave, po r. 1773 zástupca riaditeľa na gymnáziu v Bratislave. Výborný pedagóg. Napísal a vydal príležitostné básne, ódy, inauguračné prejavy, knihu o vzniku a genealógii rodu Baňanovcov (1778), spis o prírodných zvláštnostiach Uhorska *Rariora naturae monumenta...* (1780). Jeho najvýznamnejším dielom je *Najstaršia poloha Veľkej Moravy a prvý vpád a nájazd Maďarov na ňu*. Toto dielo vyvolalo

ostrú polemiku s maďarským historikom Š. Katonom. Jeho dielo našlo odozvu najmä u bernolákovskej i štúrovskej generácie.

32.

28. 2.

**Mahr, Kornel**

28. 2. 1889 Trnava – 24. 11. 1983 Trnava

**130. výročie narodenia**

Ochranár prírody, ovocinár

Pôsobil v Trnave ako okresný štátny konzervátor prírody. Autor mnohých odborných článkov a prednášok z oblasti ochrany pamiatok a prírody. V Trnave nesie jeho meno ulica.

33.

**Merganc, Jindřich Ing. arch.**

7. 7. 1889 Žamberk, Česko – 28. 2. 1974 Bratislava

**45. výročie úmrtia**

Architekt

Vysokoškolské štúdiá absolvoval v Prahe (Česko). Po skončení 1. sv. vojny sa natrvalo usadil na Slovensku. V r. 1922 si založil spolu so staviteľom Otmarom Klimešom vlastný architektonický ateliér v Bratislave, kde projektoval prevažne rodinné domy pre Čechov žijúcich v Bratislave a neskôr začal projektovať aj bytové domy. Z tohto obdobia sú aj dva obytné domy pre vojakov v Žiline na Bratislavskej ulici č.13 a 15. Medzi ďalšie významné stavby patria aj prvé hydrocentrály na Slovensku v Jelenci, Starých Horách a v Ladcoch, školy v Bystričke, Strážkach, Sabinove, Dlhej Lúke, Dolných Hámroch, poštové úrady v Novom Meste nad Váhom a Lučenci a finančné úrady v Nitre a Lučenci. Projektant pavilónu pre vnútorné choroby v Trnave a viacerých kúpeľných a verejných budov v Piešťanoch.

34.

## MAREC

3. 3.

### **Vladislav, Ján**

vl. menom **Bambásek, Ladislav**

15. 1. 1923 Hlohovec – 3. 3. 2009 Praha, Česko

### **10. výročie úmrtia**

Básnik, prekladateľ

Narodil sa v českej rodine poštového úradníka. V r. 1939 odišiel spolu s rodičmi do Čiech. Po 2. sv. vojne študoval na KU v Prahe. Prekladal z angličtiny, francúzštiny, nemčiny, rumunčiny, ruštiny, ukrajinčiny. Vydal dve knihy vlastnej poézie. Po februári 1948 bol vylúčený z univerzity z politických dôvodov. V období normalizácie mal opäť zakázané publikovať. Založil samizdatovú edíciu Kvart, v ktorej vyšlo 120 titulov. Bol jedným z prvých signatárov Charty 77 a v r. 1981 odišiel do exilu do Francúzska. V r. 2003 sa vrátil do Prahy, vydával vlastné práce a preklady. Je nositeľom Rádu T. G. Masaryka (1991), francúzskeho Rádu umenia a literatúry (1993), Ceny P.E.N. Clubu za celoživotné dielo (1998), Štátnej ceny za prekladateľské dielo (2001). V r. 2008 získal cenu ministra zahraničia ČR Gratias agit.

35.

5. 3.

### **Zavarská, Mária (rod. Lukačovičová)**

4. 8. 1935 Trakovice – 5. 3. 1994 Bratislava

### **25. výročie úmrtia**

Redaktorka

V r. 1951 – 1954 študovala na ekonomickej škole v Trnave. V r. 1954 – 1957 pôsobila ako redaktorka spravodajskej redakcie Čs. rozhlasu v Bratislave, v r. 1957 – 1958 redaktorka-korešpondentka pražskej redakcie na Slovensku, v r. 1958 – 1965 referentka kontrolného oddelenia Slovenského výboru pre rozhlas a televíziu, súčasne externá redaktorka športovej redakcie Čs. rozhlasu, v r. 1965 – 1994 športová redaktorka Slovenského rozhlasu v Bratislave. Prvá žena na Slovensku, ktorá pôsobila ako rozhlasová športová redaktorka a reportérka. Komentovala 4 olympiády a zúčastnila sa na viacerých majstrovstvách sveta a Európy. Pod patronátom Slovenského rozhlasu organizovala športové súťaže mládeže, objavovala nové talenty. Na jej počesť pomenovali Memoriál Márie Zavarskej v športovej gymnastike a Beh Márie Zavarskej v kategórii školská mládež.

Udelili jej cenu Zlatý mikrofón a iné vyznamenania.

36.

7. 3.

### **Jaura, Karol**

5. 4. 1925 Trnava – 7. 3. 1989 Bratislava

### **30. výročie úmrtia**

Technik

V r. 1952 – 1960 pracoval na Hlavnej správe Slovenského filmu, v r. 1960 – 1979 ako vedúci Štúdia filmovej tvorby na Kolibe v Bratislave. Významne sa podieľal na budovaní technickej základne slovenského filmu.

37.

8. 3.

### **Mihalička, Stanislav**

9. 1. 1955 Trnava – 8. 3. 1999 Trnava

### **20. výročie úmrtia**

### Kňaz

Absolvent VŠMU v Bratislave, teológie v Pápežskom kolégiu sv. Jána Nepomuckého v Ríme (Taliansko) a filozofických štúdií na Pápežskej lateránskej univerzite v Ríme. V lete 1987 sa nevrátil z dovolenky v Taliansku a zostal v Ríme, aby sa mohol stať kňazom. Od novembra 1989 do januára 1992 bol v noviciáte v benediktínskom opátstve Maria Laach v Nemecku. Po jeho skončení sa vrátil do Ríma zavŕšiť štúdium teológie. Sviatosť kňazstva prijal v Ríme dňa 28. apríla 1996 z rúk pápeža Jána Pavla II. ako jediný nerímsky diakon, ktorému sv. otec udelil výnimku. Počas štúdií na VŠMU založil a dirigoval jezuitský zbor Cantica Sacra Tyrnaviensis. Spolupracoval so slovenskou redakciou Vatikánskeho rozhlasu a jeho príspevky boli uverejňované vo viacerých periodikách (Slovenské hlasy z Ríma, Katolícke noviny, ai.) V r. 2005 mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam za prácu s trnavskou mládežou.

38.

9. 3.

### **Rehlingen, Anton**

14. 12. 1807 Černošín – 9. 3. 1834 Trnava

### **185. výročie úmrtia**

Pedagóg

Spolupracovník Terézie Brunšvikovej, tajomníka ňou založeného spolku pre predškolskú výchovu. V r. 1832 založil detskú opatrovňu v Trnave, jednu z prvých na Slovensku, ktorá pod jeho vedením dosahovala výborné výsledky v starostlivosti o deti. Autor publikácie o materských školách. Písal aj básne.

39.

### **Vavrovič, Jozef Mons., prof., ThDr.**

14. 7. 1910 Báhoň – 9. 3. 1994 Rím Taliansko, poch. Báhoň

### **25. výročie úmrtia**

Kňaz, historik, pedagóg

Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu v Trnave, potom v Olomouci (Česko). V r. 1936 vysvätený za kňaza. V r. 1946 – 1948 bol ako štipendista na parížskej Sorbonne. Pastoračne pôsobil vo Veľkých Kostol'anoch, Prahe-Karlíne (Česko) a v Holíči. V r. 1939 bol profesorom francúzskej literatúry na trnavskom gymnáziu a správca kostola sv. Jozefa v Trnave. V r. 1943 diecézny riaditeľ Katolíckej charity. V r. 1949 odišiel do Kanady, kde ako profesor cirkevných dejín a patológie v Ottawe (Kanada). V r. 1965 odišiel do Ríma (Taliansko), kde pôsobil ako riaditeľ dnešného Pápežského slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda. Pápež Ján XXIII. ho vymenoval za pápežského komorníka a pápež Pavol VI. za pápežského preláta. Dlhoročný prekladateľ a redaktor teologickej edície Lux et vita. Venoval sa slovenskému národnému obrozeniu. Prispieval do mnohých časopisov. Držiteľ Ceny Jána Palárika in memoriam.

40.

11. 3.

### **Horvát, Ján MUDr.**

11. 3. 1924 Chynorany – 26. 1. 1995 Trnava

### **95. výročie narodenia**

Lekár

Primár, zakladateľ hematologicko-transfúziologického oddelenia v trnavskej nemocnici. Vo Vietname zakladal transfúziu službu.

41.

12. 3.

**Vlachovič, Jozef PhDr., CSc.**

12. 3. 1929 Trstín – 18. 1. 1977 Bratislava

**90. výročie narodenia**

Historik, muzeológ

Študoval na gymnáziu v Trnave, na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Pôsobil ako stredoškolský profesor v Trebišove, od r. 1965 riaditeľ SNM v Bratislave. Vo svojich prácach sa zameriaval na dejiny baníctva za feudalizmu a dejiny baníckeho školstva. Zaslúžil sa o rozvoj slovenského múzejníctva.

42.

13. 3.

**Režucha, Jozef**

13. 3. 1929 Trnava – 15. 7. 1995 Trnava

**90. výročie narodenia**

Filmový režisér

Od r. 1953 pracoval v Slovenskom filme v Bratislave ako asistent réžie a pomocný režisér, v r. 1970 debutoval filmom pre deti *Zločin slečny Bacilpýšky*. Jeho najznámejší film *Dost dobrí chlapi* (1971) získal hlavnú cenu na Medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch (Česko) a Štátnu cenu SSR (1972). Vytvoril desiatku významných celovečerných filmov. V r. 1979 získal Cenu Víta Nejedlého za filmovú snímku *Chod' a nelúč sa*. V r. 1997 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam.

43.

15. 3.

**Jedlička, Tomáš**

16. 12. 1761 Jacovce – 15. 3. 1814 Križovany nad Dudváhom

**205. výročie úmrtia**

Kňaz, publicista

Pôsobil v Malých Opatovciach, Rybníku, Seredi a v Križovanoch nad Dudváhom. Člen Slovenského učeného tovaríšstva, autor prvého slovenského *Katechizmu k vyučovaniu mládeže katolíckej a obecného ľudu* (1808).

44.

**Ondruš, Rajmund ThLic.**

15. 3. 1929 Močidl'any, teraz Popudinské Močidl'any – 10. 4. 2011 Bratislava, poch. Trnava

**90. výročie narodenia**

Kňaz

Vyštudoval gymnázium na Velehrade (Česko) u jezuitov, následne pokračoval v Trnave. Po maturite v r. 1947 vstúpil v Ružomberku do jezuitského noviciátu. V septembri v r. 1949 pôsobil na filozofickom učilišti v Děčine (Česko), kde po barbarskej noci v apríli 1950 musel nastúpiť na vojenčinu k PTP-ákom. V januári v r. 1960 bol zatknutý štátnou bezpečnosťou za podvratnú činnosť a dostal 3 roky väzenia. Po amnestii v r. 1962 sa vrátil domov a pracoval v Pozemných stavbách Skalica. V r. 1968 sa mu podarilo legálne vycestovať do Rakúska. V Innsbrucku (Rakúsko) dokončil teologické štúdiá, v r. 1969 bol vysvätený za kňaza. Od júla r. 1971 žil v Taliansku. Pracoval vo Vatikánskom rozhlase od apríla r. 1974 ako šéfredaktor slovenského vysielania. Od r. 1997 pôsobil v Trnave, kde sa venoval spovedaniu a najmä literárnej činnosti. Je autorom mnohých knižných publikácií vydaných v Kanade i na Slovensku. Venoval sa aj prekladateľskej činnosti. Jeho najvýznamnejšou knihou je *Blízky Bohu i ľuďom*. V r. 2009 vyšla autobiografická kniha *V teba Pane, som dúfal*.

45.

16. 3.

**Scherer, František Ernest MUDr.**

1. 4. 1805 Blatná, Česko – 16. 3. 1879 Piešťany

**140. výročie úmrtia**

Lekár

Pôsobil v Piešťanoch ako prvý stály kúpeľný balneológ a chirurg. Zakladateľ Vojenského kúpeľného ústavu a modernej balneoterapie. Autor monografie o piešťanských kúpeľoch.

46.

18. 3.

**Krčméry, Karol MUDr.**

5. 3. 1887 Dumbraveni, Rumunsko – 18. 3. 1934 Trnava, poch. Ružomberok

**85. výročie úmrtia**

Lekár

Medicínu študoval v Cluji (Rumunsko), kde ako lekár aj pôsobil. Od r. 1919 pracovník Lekárskej fakulty KU v Prahe (Česko), od r. 1920 hlavný lekár a riaditeľ župnej nemocnice v Trnave.

47.

21. 3.

**Kotvan, Imrich PhDr., CSc.**

pseud. **I. K., -tvan, -van**

9. 2. 1910 Trnovec – 21. 3. 1984 Bratislava

**35. výročie úmrtia**

Literárny historik, bibliograf, inkunábulista

Základnú školu navštevoval v Hlohovci, gymnázium v Skalici. Študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a Štrasburgu. V r. 1934 – 1938 pôsobil ako profesor na gymnáziu J. Hollého a na dievčenskom gymnáziu v Trnave, od r. 1939 pracoval na Ministerstve školstva v Bratislave, r. 1945 – 1949 na Povereníctve školstva, od r. 1950 pracovník Univerzitnej knižnice v Bratislave. Ako historik sa venoval bernolákovskému obdobiu. Najvyššie uznania dosiahol v inkunábulistike, vede zaoberajúcou sa výskumom tlači 15. storočia. Preskúmal a spracoval inkunábuly vo väčších verejných a historických knižniciach, v archívoch a múzeách. Vydal 14 parciálnych katalógov, ktoré v r. 1979 zlúčil do súborného katalógu *Inkunábuly na Slovensku*. Stál pri zrode myšlienky a projektov pre výskum knižnej kultúry na Slovensku. Bibliografia jeho diela predstavuje okolo 200 titulov katalógov, monografií a odborných príspevkov. V Univerzitnej knižnici v Bratislave vybudoval kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí, ktorý dnes funguje ako významné vedecké pracovisko na medzinárodnej úrovni.

48.

23. 3.

**Devan, Štefan**

4. 5. 1914 Smolenice – 23. 3. 1939 Stakčín, poch. Smolenice

**80. výročie úmrtia**

Desiatnik, vojenský pilot, vojnový hrdina

Ľudovú školu absolvoval v rodisku. Potom dochádzal do trnavskej meštianky a neskôr sa vyučil za strojného zámočníka. V r. 1937 narukoval k letectvu. Stíhací preškoľovací kurz skončil v Hradci Králové (Česko) v r. 1937. V decembri 1937 ho povýšili na desiatnika, o rok neskôr ho prevelili k 49. letke. Dňa 23. marca 1939 pred útokom na maďarské vojská bol v lietadle Avia B-534 zostrelý protiletadlovým delostrelectvom. Ťažko ranený núdzovo pristál pri železničnej stanici v Stakčine a krátko nato zomrel.

49.

24. 3.

**Haas, Jozef**

8. 12. 1906 Lednické Rovné – 24. 3. 1979 Trnava

**40. výročie úmrtia**

Šľachtiteľ

Pôsobil na rôznych miestach, v r. 1927 v Seredi, r. 1949 – 1972 vedúci šľachtiteľskej stanice v Bučanoch. Vynikol ako šľachtiteľ a organizátor šľachtenia.

50.

**Ondreička, Ján**

24. 3. 1919 Brestovany – 15. 9. 2002 Banská Bystrica

**100. výročie narodenia**

Športovec

Od mladosti športoval, venoval sa najmä pästiarstvu. Odchovanec RTJ a AC Jánošík Trnava. V predvojnových rokoch jeden z najlepších slovenských pästiarov. Počas SNP pracoval v Považskej Bystrici v ilegálnej skupine L. Lečku. Prvých bojov sa zúčastnil s trnavskou posádkou. 43 rokov bol pästiarskym rozhodcom. Nositeľ titulu Zaslúžilý rozhodca a ďalších československých a sovietskych vyznamenaní, nositeľ verejného uznania za Zásluhy o rozvoj československej telovýchovy.

51.

**Slota, Juraj**

tiež **Slotta Juraj, Rajecký Juraj**

24. 3. 1819 Rajec – 4. 10. 1882 Leopoldov, poch. Voderady

**200. výročie narodenia**

Publicista, redaktor, učiteľ

Prvý správca Spolku sv. Vojtecha a redaktor katolíckych periodík v Trnave, od r. 1878 farár v Dolných Voderadoch, dekan a škôldozorca dištriktu Veľké Kostoľany.

52.

26. 3.

**Filo, Elemír**

26. 3. 1919 Veselé – 11. 6. 1983 Bratislava

**100. výročie narodenia**

Náboženský spisovateľ

Pôsobil vo viacerých mestách, od r. 1970 generálny riaditeľ Ústrednej charity na Slovensku, v r. 1980 riaditeľ Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Pracoval v hnutí Pacem in terris, v Združení katolíckeho duchovenstva a v Berlínskej mierovej konferencii. Prispieval do cirkevných časopisov. Redigoval Pútnik svätovojtešský.

53.

27. 3.

**Magin, Ján Baltazár**

6. 1. 1681 Vrbové – 27. 3. 1734 Dubnica nad Váhom

**285. výročie úmrtia**

Básnik

Teológiu študoval v Pázmaneu a vo Viedni (Rakúsko). Pôsobil ako farár v Jarku, Košeci, Dubnici nad Váhom, od r. 1731 bol titulárnym kanonikom nitrianskej kapituly. Znalec cirkevného a svetského práva, antickej vzdelanosti a literatúry. Autor prvej písomnej národnej obrany Slovákov, v ktorej pripomína slávnú minulosť Slovanov a Slovákov, cyrilometodskú tradíciu a podiel Slovákov na kultúrnom zveľadení Uhorska.

54.



28. 3.

**Coburg, Filip Ferdinand Mária**

tiež **Koburg**

28. 3. 1844 Paríž, Francúzsko – 2. 7. 1921 Paríž, Francúzsko

**175. výročie narodenia**

Podnikateľ, veľkostatkár

Študoval v Bonne (Nemecko). Po otcovej smrti v r. 1881 majiteľ rodového panstva na Slovensku. Jeho súčasťou boli aj banské a hutné závody v Pohorelej, ktoré prevzala spoločnosť Filipa Coburga v r. 1913 a ktorá vybudovala modernú oceľiareň a valcovňu v Trnave. Po r. 1918 zabral jeho majetky na pozemkovú reformu československý štát. Člen uhorskej panskej snemovne, čestný predseda Uhorskej geografickej spoločnosti.

55.

29. 3.

**Balaša, Pavol**

tiež **Balassa, Pavol**

29. 3. 1644 Žitavce – 5. 10. 1705 Trnava

**375. výročie narodenia**

Spisovateľ, cirkevný hodnostár

Mal šľachtický pôvod, v r. 1661 vstúpil do jezuitskej rehole, filozofiu a teológiu študoval v Trnave a v Grazi (Rakúsko). V r. 1667 – 1669 profesor humanitných vied na jezuitskom kolégiu v Košiciach a Trnave, v r. 1669 – 1676 na univerzite v Trnave, v r. 1677 ostrihomský kanonik. Potom farár v Jelke, gemerský a šaštínsky archidiakon, v r. 1694 arcibiskupský vikár v Trnave. Autor veršovaných prác na počesť bakalárov a magistrov trnavskej univerzity.

56.

**Minárik, Jozef Mons.**

11. 7. 1872 Klčovany – 29. 3. 1959

**60. výročie úmrtia**

Kňaz

Teologické štúdiá absolvoval v Trnave a v Ostrihome (Maďarsko), kde bol 26. júna 1898 vysvätený za kňaza. Bol kaplánom a ekonomickým správcom fary v Chtelnici, Dechticiach, Smoleniciach, Horných Orešanoch, zástupcom dekana, dekanom smolenického obvodu, pápežským protonotárom. V r. 1928 – 1935 vicerektor seminára v Trnave, kanonik družnej kapituly trnavskej, inšpektor diecézneho školstva, predseda disciplinárnej rady rímskych učiteľov, generálny vikár. Tri desaťročia viedol úverné a potravné družstvá v Chtelnici, Smoleniciach a Horných Orešanoch. Kňazom bol 61 rokov.

57.

**Paulovič, Emil**

7. 3. 1922 Leopoldov – 29. 3. 2004 Piešťany

**15. výročie úmrtia**

Akademický maliar

Študoval v Bratislave u prof. Martina Benku. Bol členom umeleckej skupiny Generácia 1919, ktorá vznikla v Trnave. V jeho maliarskej tvorbe sú zastúpené takmer všetky žánre – portréty, figurálna tvorba, krajinomalba i zátišia. Jeho diela sa nachádzajú v zbierke Balneologického múzea v Piešťanoch, Galérii Jána Koniarka v Trnave, Galérii M. A. Bazovského v Trenčíne a v iných. Veľká časť jeho života bola spojená s divadelníctvom. Pôsobil v Akademickom a Krajevom divadle v Trnave, v divadlách vo Zvolene, Banskej Bystrici a Martine. V r. 1997 bola v Leopoldove vytvorená stála expozícia Emila Pauloviča, ktorý mestu daroval 160 svojich diel. Držiteľ medaily sv. Cyrila a Metoda.

58.

30. 3.

**Salzman, Alexander**

11. 12. 1870 Zavar – 30. 3. 1959 Pata

**60. výročie úmrtia**

Ľudový umelec

Venoval sa maľovaniu na sklo. Jeho práce sú známe nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Jeho obrazy sú v zbierke múzea v Hlohovci.

59.

## APRÍL

2. 4.

### **Hillebrandt, František Anton**

2. 4. 1719 Viedeň, Rakúsko – 25. 1. 1797 Viedeň, Rakúsko

#### **300. výročie narodenia**

Architekt, staviteľ

Pracoval na viacerých miestach. Počas pôsobenia v Bratislave vybudoval niekoľko letných šľachtických sídiel. V r. 1770 – 1773 postavil budovu lekárskej fakulty v Trnave. Je autorom projektu neskorobarokového kaštieľa v Senici (1760), v ktorom v súčasnosti sídli Záhorská galéria v Senici.

60.

### **Kubányi, Jozef**

10. 1. 1771 Tvrdošín – 2. 4. 1839 Cífer

#### **180. výročie úmrtia**

Kňaz

V r. 1799 – 1839 pôsobil ako katolícky kňaz v Cíferi. Bol členom Slovenského učeného tovarišstva. Do farskej knižnice v Cíferi priniesol slovenský odpis prekladu Svätého písma a veršovaný opis obce z r. 1813.

61.

4. 4.

### **Čársky, Konštantín MUDr.**

4. 4. 1899 Gbely – 15. 3. 1987 Bratislava

#### **120. výročie narodenia**

Lekár, pedagóg

Stredoškolské štúdiá absolvoval v Trnave. Študoval na lekárskej fakulte v Prahe (Česko) a Bratislave. Pôsobil na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, v r. 1939 – 1941 ako prednosta kliniky chirurgickej propedeutiky a ortopédie, v r. 1942 – 1970 prednosta kliniky chirurgie. Vo vedeckej práci sa venoval chirurgickej endokrinológii, traumatológii a čiastočne plastickej chirurgii. Systematicky sa venoval zdravotníckej osвете, vychoval stovky odborníkov, podieľal sa na rozvoji telesnej výchovy a športu.

62.

6. 4.

### **Štefunko, Fraňo**

4. 8. 1903 Vlčkovce – 6. 4. 1974 Martin

#### **45. výročie úmrtia**

Akademický sochár, pedagóg

Absolvoval štúdium na Umeleckopriemyselnej škole v Prahe. Pôsobil ako vedúci redaktor výtvarnej rubriky časopisu Slovenské pohľady, neskôr ako profesor monumentálneho sochárstva na VŠVU v Bratislave. Zakladateľská osobnosť slovenského sochárstva. Bol činný aj literárne. Autor knihy o Jánovi Koniarkovi a o rodnej obci Vlčkovce. Autor sochy Thálie vo foyer Divadla Jána Palárika v Trnave.

63.

9. 4.

### **Handerla, Juraj**

tiež **Handrľa, Juraj**

9. 4. 1734 Trnava – 9. 5. 1796 Hlohovec

### 285. výročie narodenia

Kňaz, včelár

Študoval na gymnáziu v Trnave, asi od r. 1756 katolícky kňaz v Biharskej a Békesskej župe, neskôr farár v Krajnom, Hrachovišti, Dvorníkoch, od r. 1785 v Hlohovci. Autor včelárskej praktickej príručky, zdôrazňujúcej ekonomickú hodnotu včelárstva. Člen bernolákovského hnutia.

64.

12. 4.

### Čambál, Andrej

15. 12. 1867 Abrahám – 12. 4. 1934 Trnava

### 85. výročie úmrtia

Cirkevný spisovateľ

Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu v Ostrihome (Maďarsko). Pôsobil ako kaplán a učiteľ náboženstva v Modre, kazateľ a predstavený rehoľného domu v Trnave. V náboženskej spisbe propagátor pútnických miest a pašiových hier.

65.

14. 4.

### Hollý, Ján

24. 3. 1785 Borský Sv. Mikuláš – 14. 4. 1849 Dobrá Voda

### 170. výročie úmrtia

Básnik, prekladateľ

Najväčší bernolákovský básnik a prekladateľ, zvaný slovenský Homér. Vyštudoval katolícku teológiu v Trnave. Od r. 1808 kaplán v Pobeďime, od r. 1812 v Hlohovci, od r. 1814 farár v Maduniciach. Po požari v r. 1843, pri ktorom utrpel popáleniny, sa utiahol na odpočinok k priateľovi Martinovi Lackovičovi na Dobrú Vodu. Pred vlastnou tvorbou sa venoval prekladaniu antickej literatúry. Literárnej tvorbe sa začal venovať počas štúdií v Trnave. Ťažiskom jeho tvorby sú veľké eposy z obdobia Veľkej Moravy (*Svätopluk*, *Cirillo-Methodiada*, *Sláv*). V tvorbe sa dôsledne pridržiaval časomernej prozódie, obohatil a rozvinul jej strofické formy. Svojim dielom ovplyvnil slovenskú romantickú generáciu. UNESCO ho zaradilo pri príležitosti 200. výročia narodenia pre jeho geniálne dielo medzi osobnosti, ktoré si pripomenul celý kultúrny svet.

66.

15. 4.

### Repka, Michal

26. 9. 1904 Horné Zelenice – 15. 4. 1989 Bratislava

Žandár

### 30. výročie úmrtia

Vyrastal v Horných Zeleniciach, kde absolvoval ev. ľudovú školu. V štúdiu pokračoval v Bratislave na Čs. štátnom reálnom gymnáziu v Bratislave na Grösslingovej ulici, ktoré ukončil v r. 1924. Pokračoval v štúdiu na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave (Česko). Postupne sa stal vedúcim trestného referátu v Bratislave a Košiciach a dosiahol hodnosť podplukovníka. Službu skončil v r. 1948, keď bol ako pracovník Povereníctva informácií suspendovaný pre nepodpísanie lojality štátu. V r. 1952 bol internovaný v Komárne a na dva roky odveľený do pracovného tábora PTP do Vyšných Hágov. Po návrate žil s rodinou v Pezinku, kde pracoval v rôznych robotníckych povolaniach v n. p. Západoslovenské tehelne až do dôchodku. Po smrti bol rehabilitovaný a povýšený do hodnosti plukovníka.

67.

16. 4.

**Heriban, Jozef**

7. 5. 1925 Šelpice – 16. 4. 2009 Rím, Taliansko

**10. výročie úmrtia**

Salezián, biblista, univerzitný profesor, misionár

V r. 1943 vstúpil do saleziánskeho noviciátu v Hronskom Sv. Beňadiku, o rok neskôr zložil rehoľné sľuby. V štúdiách pokračoval v Saleziánskom pedagogickom študentáte v Trnave. V r. 1950 tajne emigroval do Turína v Taliansku. V r. 1951 – 1955 študoval na Pápežskej saleziánskej univerzite v Turíne (Taliansko). Za kňaza bol vysvätený v r. 1955, potom študoval postgraduálne na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme (Taliansko). Neskôr vyučoval biblické vedy v Tokiu v Japonsku, kde pôsobil až do r. 1976. Počas pôsobenia v Japonsku sa stal riaditeľom saleziánskej komunity pri strednom a vyššom gymnáziu Seiko Gakuin v Osake (Japonsko) a zároveň správcom tamojšej farnosti. V r. 2005 mu prezident SR udelil za významné zásluhy o kultúrno-duchovný rozvoj SR Pribinov kríž III. triedy. Jeho významným dielom je *Príručný lexikón biblických vied*, ktorý po prvý raz vyšiel v r. 1992 vo vydavateľstve Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda. Čestný občan mesta Trnava.

68.

**Winter, Alexander**

19. 8. 1829 Tvrdošovce – 16. 4. 1909 Piešťany

**110. výročie úmrtia**

Podnikateľ

Nájomca a budovateľ kúpeľov v Piešťanoch. V r. 1893 dal postaviť Kúpeľnú dvoranu, zrekonštruoval Kurhotel a Napoleonské kúpele, zriadil sanatórium pre chudobných pacientov Pro Labore a v r. 1898 dal postaviť Františkove kúpele. Propagátor Piešťan aj mimo územia Rakúska-Uhorska.

69.

18. 4.

**Nemčeková, Ernestína**

rehoľným menom **sestra Monika**

18. 4. 1904 Klčovany – 26. 3. 1982 Vrbové

**115. výročie narodenia**

Rehoľná sestra

Kandidátkou Kongregácie sestier premonštrátok sa stala 23. septembra 1926, rehoľné rúcho prijala v r. 1928. Jej vonkajší apoštolát spočíval v starostlivosti aj o telesne postihnutú mládež v ústavoch: Tršice, Nová Baňa, Bernolákovo a Kysucké Nové Mesto. Pracovala aj ako kuchárka v kňazských seminároch v Bratislave a Banskej Bystrici. Najdlhšie obdobie (od r. 1950) strávila v spoločenstve svojich spolusestier vo vrbovskom kláštore. Rehoľné povinnosti si plnila s nevšednou ochotou a obetavosťou.

70.

**Sieglová, Edita**

10. 6. 1915 Trnava – 18. 4. 1999 Trnava

**20. výročie úmrtia**

Pedagogička

Po absolvovaní Učiteľskej akadémie v Trnave v r. 1935 jej prvým pôsobiskom bol Šaštín-Stráže. 25 rokov bola elementaristka na Cvičnej škole pri Vyššej pedagogickej škole v Trnave, neskôr učila na odbornom učilišti, kde viedla divadelný krúžok. Vzdelanie si doplnila na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a nastúpila ako asistentka na Katedru pedagogiky na Pedagogickú fakultu UK v Trnave. Počas učiteľskej praxe pripravila množstvo kultúrnych

programov pre rôzne spoločenské akcie mesta, či školy, v ktorej práve pôsobila. Publikovala do regionálnych aj celoslovenských periodík. Spievala v Okresnom učiteľskom spevokole aj v chrámovom zbere v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. Bola dlhoročnou lektorkou Okresného osvetového strediska a Akadémie vzdelávania v Trnave.

71.

19. 4.

**Minárik, Alojz**

inak **P. Polykarp**

19. 4. 1914 Boleráz – 1. 5. 1992 Pezinok

**105. výročie narodenia**

Františkán

Gymnázium absolvoval v Trnave a Malackách, maturoval v r. 1936. Teológiu a filozofiu študoval v Salzburgu (Rakúsko) v r. 1936 – 1937, na teologickej fakulte v Bratislave v r. 1937 – 1939 a na pápežskom ateneu Antonianum v r. 1939 – 1943. Ordinovaný v Ríme (Taliansko) 23. marca 1940. Po vysviacke prednášal filozofiu na teologickom učilišti rehole františkánov v Žiline. V marci 1950 ho nespravodlivo odsúdili na tri roky väzenia za prípravu úkladov proti republike. Najvyšší súd v Prahe (Česko) mu zvýšil trest na šesť rokov. Odpykával si ho v Leopoldove, Handlovej, Jáchymove (Česko) a Valdiciach (Česko). Po prepustení na slobodu pracoval až do dôchodkového veku ako robotník. V októbri 1981 prišiel do Charitného domu v Pezinku, kde aj zomrel.

72.

20. 4.

**Lazík, Ambróz Mons., ThDr.**

7. 12. 1897 Trstín – 20. 4. 1969 Trnava, poch. Trstín

**50. výročie úmrtia**

Biskup

Od r. 1947 apoštolský administrátor v Trnave. Svojou diplomaciou prispel k úprave pomerov medzi cirkvou a štátom. Kňazské svätenie prijal v r. 1922 v Nitre. Kaplánom bol v Dvoroch nad Žitavou a v Nových Zámkoch. V r. 1925 sa stal biskupským archivárom-tajomníkom, potom kancelárom. V r. 1936 – 1940 generálny vikár Trnavskej apoštolskej administratúry, v r. 1938 dostal tituly apoštolského protonotára, kanonika Bratislavskej družnej kapituly a bol vymenovaný za rektora Kňazského seminára v Bratislave, v r. 1942 menovaný za trnavského fára, v r. 1945 znovu menovaný za generálneho vikára. Po smrti Mons. Pavla Jantauscha sa stal administrátorom Trnavskej apoštolskej administratúry, v r. 1949 konsekrovaný za biskupa ako titulárny biskup appijský, v r. 1950 – 1951 izolovaný orgánmi komunistickej štátnej bezpečnosti vo svojej rezidencii v Trnave.

73.

21. 4.

**Sedlák, Ján**

21. 4. 1914 Veľká Lodina – 24. 3. 2007

**105. výročie narodenia**

Stredoškolský, vysokoškolský pedagóg

Absolvoval gymnázium v Košiciach v r. 1934. Študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, Jagelonskej univerzite v Krakove (Poľsko) a na Sorbone v Paríži v r. 1934 – 1938. Na trnavskom gymnáziu pôsobil v r. 1939 jeden školský rok. Následne sa vrátil do Bratislavy. Potom dramaturg činohry SND, redaktor časopisu Rozvoj v r. 1940 – 1942 a Kultúra v r. 1943 – 1944, dramaturg Slovenského filmu v r. 1945 – 1946. Stredoškolský profesor na Dievčenskom a pedagogickom gymnáziu v Bratislave v r. 1948 – 1954. Neskôr v r. 1954 –

1958 pracovník Výskumného ústavu pedagogického, od r. 1961 Pedagogickej fakulty v Trnave, v r. 1979 odišiel do dôchodku.

74.

23. 4.

**Adamovič, Jozef prof., Mgr. art., ArtD.**

23. 4. 1939 Trnava – 2. 8. 2013 Košice

**80. výročie narodenia**

Herec, pedagóg

V r. 1960 absolvoval herectvo na VŠMU v Bratislave a stal sa členom SND, v ktorom pôsobil až do r. 1990. Vytvoril približne 60 divadelných postáv. Bohatá je jeho filmová a televízna tvorba. V r. 1971 dostal hlavnú úlohu grófa Mórica Beňovského v 13-dielnom koprodukčnom slovensko-maďarskom televíznom seriáli *Vivat Beňovský!*. Na svojom konte má 120 televíznych inscenácií, seriálov a filmových projektov. Uplatnil sa aj v dabingu. Od r. 1985 pôsobil ako režisér v divadlách, predovšetkým v Píerove (Česko) a Ostrave (Česko). Bol tiež spoluzakladateľom Akadémie múzických umení v Banskej Bystrici. Dostal hereckú cenu Slovenského literárneho fondu za herecký výkon. Prezident SR mu udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj SR. Je laureátom ocenenia a držiteľom pamätnej dlaždice na Filmovom chodníku slávy (2011). Držiteľ Ceny TTSK a Ceny mesta Vrbové.

75.

**Čizmazia, Ján Vojtech**

tiež **Csizmazia, Ján Vojtech**

23. 4. 1789 Nové Zámky – 19. 8. 1870 Suchá nad Parnou

**230. výročie narodenia**

Kňaz, publicista

Študoval na gymnáziu v Nových Zámkoch, filozofiu a teológiu v seminári v Trnave, r. 1822 v Ostrihome (Maďarsko), kde bol vysvätený. Pôsobil ako kaplán, neskôr ako administrátor na viacerých farách, napr. v r. 1863 – 1866 v Zelenči, od r. 1866 v Suche nad Parnou. Autor publikácie s náboženskou problematikou, článkov o manipulácii s tabakom a o pestovaní tabaku v Hontianskej župe.

76.

26. 4.

**Radlinský, Andrej**

8. 7. 1817 Dolný Kubín – 26. 4. 1879 Kúty

**140. výročie úmrtia**

Jazykovedec, náboženský spisovateľ

V r. 1834 – 1836 študoval filozofiu v Oláhovom seminári v Trnave, teológiu na univerzite vo Viedni (Rakúsko) a v Pešti (Maďarsko). Pôsobil na viacerých miestach, v r. 1849 – 1861 bol redaktorom Zemského zákonníka v Budíne (Maďarsko) a od r. 1861 bol farár v Kútoch. Patril k najzaslúžilejším osobnostiam slovenského kultúrneho života 19. storočia, propagátor česko-slovenskej vzájomnosti, slavianofil. Ako jazykovedec výrazne ovplyvnil vývoj a kodifikáciu spisovnej slovenčiny. Mal veľké zásluhy na založení Spolku sv. Vojtecha a bol jeho doživotným čestným podpredsedom.

77.

**Stummer, August**

31. 10. 1827 Brno, Česko – 26. 4. 1909 Tovarníky, poch. Horné Obdokovce

Podnikateľ, politik

### **110. výročie úmrtia**

Bol podnikateľom v cukrovarníckom priemysle. Spoločne s bratmi Karolom a Alexandrom zakladal v r. 1865 cukrovar v Hodoníne (Česko), v r. 1870 v Doudleboch nad Orlicí (Česko), neskôr aj cukrovary vo Veľkých Topoľčanoch a Mezöhegyes (Maďarsko). Prevádzkovali cukrovar v Oslavanech (Česko). Stummerovci kúpili trnavský cukrovar v konkurze v r. 1877, odvtedy ho riadil August Stummer. Postupne z cukrovaru vybudovali najväčší cukrovar v Uhorsku a neskôr v Československu. Investovali aj do železničnej trate, ktorá spájala železničnú stanicu s cukrovarom. S jeho menom je spojené aj založenie Poist'ovacieho ústavu pre dôchodcov, zamestnancov cukrovaru. V Trnave získal členstvo v zastupiteľských orgánoch. Bol viceprezidentom a od r. 1892 prezidentom Centrálného spolku pre cukrovarnícky priemysel v Rakúsko-Uhorsku. V r. 1884 bol povýšený v Rakúsku na baróna, v r. 1887 získal Rád železnej koruny. Bol poslancom Moravského zemského snemu. Získal viacero ocenení.

78.

30. 4.

### **Dosedla, Jozef MUDr.**

30. 4. 1909 Martin – 1. 4. 1983 Sobrance

### **110. výročie narodenia**

Lekár

Lekársku fakultu postupne študoval vo Viedni (Rakúsko), v Prahe (Česko) a v Bratislave, kde v r. 1943 štúdium ukončil. V r. 1943 – 1951 pôsobil na gynekologicko-pôrodníckom oddelení Štátnej oblastnej nemocnice v Trnave. V r. 1949 sa zúčastnil študijného pobytu na univerzite v Berne vo Švajčiarsku. Tu sa oboznámil s laparoskopickým vyšetrením v gynekológii a epidurálnou anestézou. Tieto poznatky sa snažil po návrate do Československa zaviesť do klinickej praxe. V r. 1951 bol ako prvý lekár zo Slovenska na stáži v Ústave pro péči o matku a dítě v Prahe, kde získal osvedčenie o kvalifikácii viesť veľké gynekologicko-pôrodnícke oddelenie. Funkciu primára gynekologicko-pôrodníckeho oddelenia vykonával postupne v nemocniciach v Leviciach, Vrábľoch, Stropkove a v Sobranciach. Bol zástancom prirodzeného plánovania rodičovstva. Je autorom troch kníh, niekoľkých vedeckých prác a populárno-vedeckých publikácií.

79.



## MÁJ

1. 5.

### **Kovácz, Pavel**

16. 1. 1883 Cífer – 1. 5. 1949 Bratislava

#### **70. výročie úmrtia**

Kňaz, kanonik

Maturoval na gymnáziu v Trnave v r. 1900, teológiu vyštudoval v Ostrihome v r. 1904. V r. 1905 – 1911 kaplán v Tesároch nad Žitavou, potom farár v Hrkovciach v r. 1911 – 1949. Po r. 1945 dvakrát zaistený a obžalovaný z toho, že sa zastával maďarských spoluobčanov. V r. 1949 znova zaistený a vyšetrovaný. Pri vyšetrovaní bol tak zbitý, že 1. mája 1949 musel byť hospitalizovaný v nemocnici, kde následky toho istého dňa zomrel.

80.

2. 5.

### **Galbavý, Alexander**

18. 1. 1911 Topoľčany – 2. 5. 1954 Trnava

#### **65. výročie úmrtia**

Hudobný skladateľ

Pochádzal z hudobníckej rodiny, sám bol však samoukom, ovládal viacero hudobných nástrojov. Po presťahovaní do Trnavy pôsobil vo viacerých zoskupeniach a kaviarenských hudobných programoch, napr. v Kryme a v Imperiáli. Venoval sa tvorbe populárnych a tanečných piesní.

81.

### **Kereškéni, Štefan**

tiež **Kereskényi, Štefan**

19. 1. 1641 Pata – 2. 5. 1709 Bratislava

#### **310. výročie úmrtia**

Rétor, učiteľ

Jezuita. Po absolvovaní teologických štúdií v r. 1671 vysvätený za kňaza. Pôsobil ako gymnaziálny profesor, prednášal filozofiu v Košiciach, potom ako misionár. Od r. 1676 žil v Trnave. Vynikajúci rečník, účastník krajinských snemov. Jeho rukopisné dielo sa nachádza v Univerzitnej knižnici v Budapešti (Maďarsko).

82.

4. 5.

### **Bačík, Emil**

4. 5. 1929 Piešťany – 4. 11. 1999 Bratislava

#### **90. výročie narodenia**

Akademický maliar, grafik

Študoval na Štátnej grafickej škole v Prahe (Česko), potom na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe u A. Pelca. Bol členom výtvarnej skupiny Život. Jeho tvorbu je možné rozdeliť do viacerých špecifických okruhov na maľbu, grafickú tvorbu, knižnú ilustráciu a tvorbu plagátov. Za mnohé svoje diela získal viaceré ocenenia.

83.

### **Devan, Štefan**

4. 5. 1914 Smolenice – 23. 3. 1939 Stakčín, poch. Smolenice

#### **105. výročie narodenia**

Desiatnik, vojenský pilot, vojnový hrdina

Ľudovú školu absolvoval v rodisku. Potom dochádzal do trnavskej meštianky a neskôr sa vyučil za strojného zámočníka. V r. 1937 narukoval k letectvu. Stíhací preškoľovací kurz skončil v Hradci Králové (Česko) v r. 1937. V decembri 1937 ho povýšili na desiatnika, o rok neskôr ho prevelili k 49. letke. Dňa 23. marca 1939 pred útokom na maďarské vojská bol v lietadle Avia B-534 zostrelený protiletadlovým delostrelectvom. Ťažko ranený núdzovo pristál pri železničnej stanici v Stakčine a krátko nato zomrel.

84.

5. 5.

**Chropovský, Bohuslav prof., PhDr., DrSc.**

9. 11. 1926 Čataj – 5. 5. 2009 Čataj

Archeológ, historik

**10. výročie úmrtia**

Maturoval v Trnave v r. 1947. Študoval na FiF UK v Bratislave. V r. 1970 – 1990 bol riaditeľom Slovenského archeologického ústavu SAV v Nitre. Pôsobil ako prezident Medzinárodnej únie vied prehistorických a protohistorických pri UNESCO. V r. 2002 mu prezident SR udelil Pribinov kríž I. triedy za celoživotný vedeckovýskumný prínos v oblasti archeológie.

85.

6. 5.

**Nagy, Július**

11. 7. 1908 Trnava – 6. 5. 1984 Trnava

**35. výročie úmrtia**

Regenschori

V Trnave získal základné vzdelanie a maturitu na gymnáziu. Konzervatórium s hlavným predmetom organ absolvoval v Bratislave. Už ako 17-ročný pôsobil v Dóme sv. Mikuláša v Trnave, najskôr ako pomocný organista od r. 1927 ako stály organista pod vedením regenschoriho Mikuláša Schneidera-Trnavského. V tejto službe pokračoval bez prestávky päťdesiat sedem rokov. Za tento dlhý čas bol súčasne korepetítorom, archivárom a všestranným pomocníkom. Neúnavne pracoval a svoje povinnosti si plnil dôsledne i napriek tomu, že v posledných rokoch života chorľavel.

86.

**Hučko, Karol**

10. 5. 1929 Bratislava – 1. 6. 2003 Vrbové, poch. Trnava

**90. výročie narodenia**

Akademický maliar, grafik

Študoval na SVŠT v Bratislave a na AVU v Prahe. Maľoval obrazy s tematikou SNP, starej a novej Trnavy. Vystavoval v Trnave, Galante, Modre, Komárne, Dunajskej Strede. Pôsobil v Trnave.

87.

11. 5.

**Litva, Félix prof.**

11. 5. 1919 Mikšová – 1. 2. 2006 Ivanka pri Dunaji

**100. výročie narodenia**

Univerzitný profesor, prorektor, publicista, kňaz

Vyrastal v Trnave. V r. 1934 vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. V r. 1938 zmaturoval v Kláštore pod Znievom. Do r. 1941 študoval filozofiu v Benešove pri Prahe (Česko), od r. 1942 v Banskej Bystrici. Vysvätený bol v r. 1945. Od r. 1946 študoval na Slovenskej univerzite dejiny a francúzsku literatúru. Pritom vykonával aj pastoračnú a pedagogickú prácu až do bar-

barskej noci v apríli 1950. Bol internovaný v Jasove a Podolínci, odkiaľ sa mu podarilo ujsť. V r. 1951 – 1957 pokračoval v rehoľnej práci v Ríme (Taliansko). V r. 1957 skončil doktorátom na fakulte cirkevných dejín Pápežskej univerzity a bol menovaný za profesora. Počas pobytu v Ríme bol aktívny v slovenskej sekcii Vatikánskeho rozhlasu. Vo Svetovom kongrese Slovákov bol predsedom kultúrnej komisie. V r. 1992 sa vrátil na Slovensko, bol riaditeľom vydavateľstva Dobrá kniha v Trnave. Aktívne sa podieľal na znovuzriadení Trnavskej univerzity a bol jej prvým prorektorom. V r. 1997 mu bola udelená Cena mesta Trnava. Od r. 2000 žil v Ivanke pri Dunaji. Bol jednou z najvýznamnejších osobností slovenskej emigrácie v zahraničí.

88.

### **Morávka, Štefan**

22. 10. 1908 Hlohovec – 11. 5. 1974 Bratislava

#### **45. výročie úmrtia**

Fotograf

Pracoval ako lektor, inštruktor a člen fotografických porôt. Amatérsky sa venoval portrétu a krajinárskym snímkam.

89.

14. 5.

### **Škrabáková, Michaela**

14. 5. 1984 Trnava – 19. 4. 1996 Norimberg, Nemecko

#### **35. výročie narodenia**

Športovkyňa

4-násobná majsterka Európy v bikrose, zároveň bola vicemajsterkou sveta z holandského Schindelu (1993). Tragicky zahynula cestou na preteky.

90.

15. 5.

### **Barč, Emil**

15. 5. 1924 Trnava – 19. 12. 2004 Trnava

#### **95. výročie narodenia**

Fotograf, pedagóg

Pôsobil v chýrných trnavských fotoateliéroch. Popri umeleckej fotografii ovládal všetky techniky a prácu s kamerou. Účastník mnohých domácich a medzinárodných výstav.

91.

16. 5.

### **Purgina, Ján**

16. 5. 1719 Trnava – 13. 6. 1748 Trnava

#### **300. výročie narodenia**

Pedagóg

Po štúdiách v Trnave vyučoval na Trnavskej univerzite filozofiu a poéziu. Podpisoval sa ako „trnavský básnik“. Autor prvej práce na Slovensku popisujúcej poznatky elektrostatiky.

92.

### **Silan, Janko**

vl. menom **Ďurka, Ján**

24. 11. 1914 Nové Sady-Sila – 16. 5. 1984 Važec

#### **35. výročie úmrtia**

Básnik, prekladateľ, kňaz

Študoval v Trnave, teológiu absolvoval v Spišskej Kapitule. Kaplán v Žiari, v Jurgove, v Lip-tovskom Hrádku, v Dovalove, administrátor fary vo Važci. Zaraďovaný ku skupine katolíckej moderny. Spolupracovník časopisu Plameň, zakladateľ a redaktor časopisu Verbum a knižnej edície Lux. Venoval sa tiež prekladateľstvu.

93.

### **Teplanský, Pavol**

22. 4. 1886 Trnava – 16. 5. 1969 Trnava

#### **50. výročie úmrtia**

Politik, pedagóg, podnikateľ

Absolvoval Učiteľský ústav v Modre. Učil v Myslenciach, Suchej nad Parnou, od r. 1927 bol statkárom v Košolnej, predseda Roľníckej pokladnice a Západoslovenského roľníckeho družstva v Trnave. V r. 1938 pôsobil ako minister poľnohospodárstva, obchodu, verejných prác a financií slovenskej autonómnej vlády. Nesúhlasil s rozbitím Československej republiky a v marci 1939 sa vzdal všetkých politických funkcií.

94.

18. 5.

### **Strhan, Milan PhDr., CSc.**

18. 5. 1929 Ríšňovce – 28. 9. 2007 Bratislava

#### **90. výročie narodenia**

Historik, lexikograf

Gymnázium vyštudoval v Hlohovci, potom študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V r. 1953 – 1961 a v r. 1964 – 1968 pôsobil v Historickom ústave SAV. Ako zástanca demokratizácie spoločnosti v Československu bol v čase normalizácie perzekvovaný. V r. 1976 bol nútený odísť z Encyklopedického ústavu SAV, do ktorého sa v r. 1990 – 1992 vrátil a bol jeho riaditeľom. Patrí medzi zakladateľské osobnosti slovenskej encyklopedickej tvorby.

95.

19. 5.

### **Jilemnický Peter**

18. 3. 1901 Letohrad, Česko – 19. 5. 1949 Moskva, Rusko

#### **70. výročie úmrtia**

Spisovateľ

V r. 1930 – 1932 učil na bývalej meštianskej chlapčenskej škole v Trnave na Hollého ulici. Na budove sa nachádza pamätná tabuľa. Z trnavského prostredia pochádza námet jeho románu *Kus cukru*.

96.

### **Kaušitz, Otto**

19. 5. 1909 Piešťany – 30. 4. 1982 Bratislava

#### **110. výročie narodenia**

Libretista, textár, prekladateľ

Študoval na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave. Počas štúdií člen ochotníckych a divadelných krúžkov, spevák populárnych piesní. Od r. 1939 spolupracoval ako autor a upravovateľ libriet s Gejzom Dusíkom. Je autorom vyše tisíc textov piesní a desiatok libriet k operetám. Prekladal aj libretá zahraničných autorov.

97.

24. 5.

**Tomašovič, Michal**

9. 9. 1919 Bíňovce – 24. 5. 1999 poch. Bíňovce

**20. výročie úmrtia**

Kňaz

Brat Cyrila Tomašoviča. Gymnázium navštevoval v Trnave a v Malackách, kde v r. 1942 maturoval. Teológiu študoval v kňazskom seminári v Nitre a na bohosloveckej fakulte v Bratislave. Za kňaza bol vysvätený v Bratislave 22. júna 1947. Kaplánoval v Šamoríne, Gajaroch a vo Veľkom Záluží. Ako farár pôsobil v Blahovej, Radošovciach, Dolnom Piali a od r. 1969 v Hrádku nad Váhom. V r. 1992 odišiel na odpočinok, ktorý trávil v Trstíne.

98.

25. 5.

**Rympel, Václav**

26. 4. 1883 Piešťany – 25. 5. 1949 Piešťany

**70. výročie úmrtia**

Kameňosochár

Tvorivú dielňu mal na dnešnej Staničnej ulici v Piešťanoch. S jeho dielami sa môžeme stretnúť v obciach ležiacich od Piešťan smerom na Nové Mesto nad Váhom.

99.

27. 5.

**Dobronocký, Juraj**

tiež **Dobronoki, Dobronoky**

2. 3. 1588 Lendava, Slovinsko – 27. 5. 1649 Trnava

**370. výročie úmrtia**

Cirkevný historik, rektor

Filozofiu a teológiu študoval v Štajerskom Hradci (Rakúsko) a v Ríme (Taliansko). Pôsobil na univerzite v Štajerskom Hradci, Záhrebe (Chorvátsko), Rábe (teraz Győr) (Maďarsko). Bol jedným z hlavných spolupracovníkov Petra Pázmáňa pri zakladaní Trnavskej univerzity. Stal sa jej prvým rektorom. Bol poverený organizovaním prác na stavbe Univerzitného kostola v Trnave. O svojom pôsobení v Trnave si viedol denník. Jeho práce o dejinách v Uhorsku a Sedmohradsku zostali v rukopise.

100.

28. 5.

**Koller, Július**

28. 5. 1939 Piešťany – 17. 8. 2007 Bratislava

**80. výročie narodenia**

Akademický maliar

V r. 1965 absolvoval štúdium na VŠVU v Bratislave. Patril ku generácii výtvarníkov, ktorí svojím pôsobením v 60. rokoch 20. storočia prelomili dlhoročnú kultúrnu izoláciu. Bol kmeňovou postavou slovenského konceptuálneho umenia a sa stal jedným z mála slovenských umelcov, ktorých kvality oceňuje aj západný umelecký svet. Vystavoval doma aj v zahraničí. Benátske Bienále predstavilo jeho tvorbu v rámci výberu *Sny a konflikty*. Jeho diela sú v zbierkach SNG, parížskeho Centre G. Pompidou, viedenskej Generali Foundation či londýnskej Tate Gallery.

101.

## JÚN

1. 6.

**Hoja, Štefan doc., MUDr., CSc.**

1. 6. 1924 Trnava – 4. 8. 1973 Trnava

**95. výročie narodenia**

Lekár

Študoval v Trnave a v Bratislave. Pracovník Biologického ústavu Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Autor vyše 50 odborných a vedeckých prác, spoluautor učebných textov a učebníc.

102.

7. 6.

**Dobšovič, Štefan**

pseud. **Dobša, Dobšových, Dobšovich**

7. 6. 1844 Dolné Orešany – 26. 7. 1916 Trnava

**175. výročie narodenia**

Básnik, publicista, učiteľ

Študoval v Trnave, učil v Piešťanoch, Pustých Úľanoch, v závere v Trnave. Autor vlastneckých, oslavných a lyrických básní a národných polemík, ktorými protestoval proti maďarizácii. Publikoval najmä v Národnom hlásniku a Národných novinách.

103.

8. 6.

**Marko, Jozef**

8. 6. 1904 Zeleneč – 22. 5. 1981 Bratislava

**115. výročie narodenia**

Generál

V r. 1924 – 1926 študoval na Vojenskej akadémii v Hraniciach (Česko). V r. 1926 – 1936 bol dôstojníkom spojovacích práporov v Trnave. V hodnosti majora sa zúčastnil SNP, spolupracovník generála Viesta. Po 2. sv. vojne pôsobil v hodnosti podplukovníka v Hlavnom štábe spojovacieho vojska MNO v Prahe (Česko). Bol povýšený na brigádneho generála. Po februári 1948 z armády prepustený, štyrikrát väznený, v r. 1968 rehabilitovaný.

104.

9. 6.

**Polakovič, Imrich**

19. 9. 1923 Siladice – 9. 6. 1989 Bratislava

**30. výročie úmrtia**

Maliar

Popri maľbe a grafike sa zaoberal aj ilustráciou. Princípom jeho tvorby je vzťah k prírodnej a sociálnej skutočnosti.

105.

11. 6.

**Papánek, Ján Krstiteľ**

29. 6. 1743 Kuklov – 11. 6. 1784 Trnava

**235. výročie úmrtia**

Pedagóg, básnik

Teológiu študoval na kolégiu vo Vacove. Pôsobil ako profesor na gymnáziách v Prievidzi a Nitre, predstavený filozofov v Tereziáne vo Vacove (Maďarsko). Autor latinských príleži-

tostných básní s historicko-politickým obsahom, vzťahujúcim sa k Uhorsku a jeho popredným osobnostiam.

106.

13. 6.

**Alexy, Jozef**

10. 9. 1901 – 13. 6. 1964

**55. výročie úmrtia**

Včelár

Významný piešťanský včelár, vlastnil dom na dnešnom Námestí slobody. Po ukončení činnosti kominárskeho majstra prešiel k správe lesov a pôsobil ako včelmajster. Vlastnil chatu na Havrane pri Piešťanoch, kde choval 20-30 včelstiev. Po vzniku Slovakofarmy v Hlohovci sa zaoberal získavaním včelieho jedu a materskej kašičky. Na včelárenie získal aj svojho brata, maliara, národného umelca Janka Alexyho.

107.

**Sambucus, Ján**

tiež **Baza Ján, Bodza Ján, Panonnius Tymaviensis Ján, Sambocius Benedicti Ján, Samboky Ján, Zsámbekei Ján**

24. 7. 1531 Trnava – 13. 6. 1584 Viedeň, Rakúsko

**435. výročie úmrtia**

Básnik, polyhistor, pedagóg

Študoval na univerzitách vo Viedni, Lipsku (Nemecko), Wittenbergu (Nemecko), Ingolstadte (Nemecko), Štrasburgu (Francúzsko) a Paríži (Francúzsko), kde dosiahol titul majstra slobodných umení. Neskôr sa venoval štúdiu medicíny na univerzite v Padove (Taliansko) a Bologni (Taliansko), dosiahol licenciát lekárskeho vied. Od r. 1564 bol dvorným historikom Ferdinanda I. a venoval sa zbieraniu starých rukopisov a tlačí. Okrem toho pôsobil ako profesor na viedenskej univerzite a aj ako lekár. Bol vlastníkom veľkej knižnice, ktorá obsahovala vyše 600 rukopisov a 3000 tlačených diel. Významná stredoeurópska humanistická osobnosť.

Patrí medzi najznámejších rodákov a mecénov mesta Trnava, je po ňom pomenovaná ulica.

108.

**Slovák, Miroslav**

25. 10. 1929 Cífer – 16. 6. 2014 Fallbrook, USA

Pilot

**5. výročie úmrtia**

S lietaním začal v r. 1947 ako vojenský pilot, ktorý v pilotnej škole patril medzi najlepších. Zároveň v tom čase bol najmladším kapitánom Československých aerolínií. V marci 1953 zorganizoval únos lietadla na linke Praha – Brno (Česko), ktoré pristálo vo Frankfurte nad Mohanom (Nemecko). Pár cestujúcich požiadalo o azyl, keď zistili, kde pristáli. Po dvoch rokoch sa dostal do USA, kde sa stal osobným pilotom šéfa leteckej spoločnosti Boeing. Bol aj dopravným pilotom a pravidelne sa zúčastňoval leteckých akrobatických podujatí. Ako dôchodca sa stal obchodníkom.

109.

17. 6.

**Parák, Imrich**

2. 11. 1868 Abrahám – 17. 6. 1934 Trnava

**85. výročie úmrtia**

Poslanec

Po r. 1918 poslanec Národného zhromaždenia, podpredseda Hospodárskej banky v r. 1907 –

1922, od r. 1924 predseda Roľníckej vzájomnej pokladnice v Trnave, od r. 1923 člen župného zastupiteľstva. Aktívny v poľnohospodárstve a bankovníctve.

110.

19. 6.

**Florians, František Ing. arch.**

19. 6. 1894 Zavar – 22. 7. 1978 Bratislava

**125. výročie narodenia**

Architekt, odborný publicista

Projektoval okrem iného budovu trnavských parných kúpeľov, kostol na Tulipáne a viaceré verejné budovy v Trnave. Maľoval i staré uličky Bratislavy. Bol v príbuzenskom vzťahu s národným umelcom Gejzom Dusíkom.

111.

22. 6.

**Brakl, František Jozef**

22. 6. 1854 Trnava – 18. 3. 1935 Mníchov, Nemecko

**165. výročie narodenia**

Operný spevák, skladateľ

Študoval vo Viedni (Rakúsko), hral vo Villachu (Rakúsko), Badene (Nemecko), Budapešti (Maďarsko), Brne (Česko), Berlíne (Nemecko). Od r. 1876 pôsobil ako lyrický tenor v Komickéj opere vo Viedni a Mníchove (Nemecko). Neskôr sa vzdal divadelného pôsobenia a v Mníchove si založil obrazáreň. Je autorom libreta ku Komzákovej ľudovej opere *Edelweis* a štyroch kníh o divadle.

112.

25. 6.

**Nižňanský, Karol**

4. 11. 1919 Vrbové – 25. 6. 1984 Goshen N. Y., USA

**35. výročie úmrtia**

Misionár

Jeho celý život bol naplnený nezlomnosťou a životným optimizmom. Sám seba nazýval Karol - Nezmar. V r. 1948 odišiel na misie do Indie. Ako salezián - kňaz pracoval na saleziánskej misii v meste Shillong (India). Vydával časopis, prekladal, písal básne. Postavil niekoľko škôl. Existujú doteraz a patria medzi najlepšie. V r. 2011 vyšla o jeho životnej ceste kniha od spisovateľa Štefana Chrappu pod názvom *Skutočný človek*.

113.

**Líšková, Antónia JUDr.**

16. 1. 1906 Dechtice – 25. 6. 1984 Bratislava

**35. výročie úmrtia**

Právnička, sudkyňa

Študovala na dievčenskom gymnáziu a na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Krátky čas pracovala na súde v Banskej Bystrici, potom sa stala sudkyňou v Prievidzi. Bola prvou ženou na Slovensku, ktorá dostala titul súdneho radcu. Po vojne pracovala v Bratislave, v Malackách a v r. 1952 nastúpila ako štátna notárka v Skalici. Zo zdravotných dôvodov odišla predčasne do dôchodku. Potom pracovala na MsNV a v r. 1974 – 1976 v Štátnom archíve v Skalici. Bola veľmi agilná. Pracovala v rôznych spolkoch, bola členkou poľovníckeho a rybárskeho spolku, Miestneho odboru Matice slovenskej v Skalici.

114.



27. 6.

**Hodža, Cyril**

15. 9. 1844 Liptovský Mikuláš – 27. 6. 1914 Trnava

**105. výročie úmrtia**

Publicista, právnik, regionalista

V r. 1868 – 1870 uverejňoval *Dopisy z Trnavy*, v ktorých glosoval tamojšiu kultúrnu a spoločenskú aktivitu.

115.

28. 6.

**Blažek, Leo Ing.**

28. 6. 1929 Križovany nad Dudváhom – 20. 2. 2009

**90. výročie narodenia**

Folklorista

Po maturite na gymnáziu v Trnave študoval na Vysoké škole zemědělské v Brně (Česko), kde založil súbore ľudových piesní a tancov Polana. Po ukončení vysokoškolských štúdií pracoval na rôznych pozíciách v oblasti poľnohospodárstva. V rodnej obci pôsobil ako spoluzakladateľ a vedúci folklórnej skupiny Dudvák, ktorý bol v r. 2002 premenovaný na FS Trnafačan. Bol jedným z iniciátorov a členov organizačného štábu medzinárodného folklórneho festivalu Trnavská brána. V r. 2008 sa autorsky podieľal na programe *Cez Trnavu česká cesta*, venovanom 770. výročiu udelenia kráľovských výsad mestu Trnava. Po ukončení aktívnej tanečnej a choreografickej činnosti sa venoval zberu folklórneho materiálu v trnavskom regióne.

116.

28. 6.

**Gula, Peter PhDr.**

28. 6. 1914 Červeník – 9. 5. 1966 Martin

**105. výročie narodenia**

Redaktor

Vedúci redaktor vydavateľstva *Obzor* v Martine, popredný znalec v odboroch filozofie, logiky, sociológie a psychológie, ktorú vyučoval i na strednej škole. Autor viacerých odborných štúdií. Od r. 1953 prevzal starostlivosť o vydávanie zdravotníckej literatúry v *Osvete*, premenovanej r. 1965 na *Obzor*.

117.

## JÚL

3. 7.

### **Kudláč, Rastislav**

3. 7. 1929 Cífer – 1. 2. 2010 Bratislava

#### **90. výročie narodenia**

Akademický maliar

Absolvent VŠVU v Bratislave, odboru figurálneho maliarstva. Jeho práce sú vysoko hodnotené u nás i v zahraničí. Nachádzajú sa v mnohých galériách.

118.

5. 7.

### **Harminc, Milan Michal**

7. 10. 1869 Kuplin, býv. Juhoslávia – 5. 7. 1964 Bratislava

#### **55. výročie úmrtia**

Architekt, staviteľ

V r. 1897 – 1915 majiteľ projekčnej a staveľskej kancelárie v Budapešti (Maďarsko), od r. 1915 v Liptovskom Mikuláši, v r. 1922 – 1951 v Bratislave. Staviteľ mnohých významných budov na Slovensku. V Trnave realizoval budovu Slovenskej hospodárskej banky (v súčasnosti budova Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave), obytných domov pre vysídencov z Oravy v mestskej časti Kopánka, budovu Roľníckej vzájomnej pokladnice, v Skalici Slovenskú budú staviteľa Doležala, nemocnicu Milosrdných bratov, budovu školy, v Senici rímskokatolícky a v Prietři evanjelický kostol.

119.

### **Moyzes, Štefan PhDr.**

tiež **Moyses, Štefan**

24. 10. 1797 Veselé – 5. 7. 1869 Žiar nad Hronom

#### **150. výročie úmrtia**

Arcibiskup, národovec, zakladateľ Matice slovenskej

Gymnázium a filozofické štúdiá absolvoval v Trnave, teológiu v Pešti (Maďarsko) a v Ostrihome (Maďarsko). Za kňaza bol vysvätený v r. 1821. Pôsobil ako kaplán vo viacerých farnostiach ostrihomskej diecézy, neskôr pôsobil v Chorvátsku. V januári 1830 sa stal profesorom záhrebskej akadémie. V r. 1847 ho vymenovali za kanonika záhrebskej kapituly a zvolili za poslanca na uhorský snem. Bol podporovateľom návrhov Ľudovíta Štúra na opätovné zavedenie materinského jazyka na základných školách a pri bohoslužbách. V r. 1850 bol vymenovaný za banskobystričského biskupa. Spolu s ďalšími slovenskými vlastencami budoval slovenské gymnáziá. Na čele slovenskej delegácie predstúpil 12. decembra 1861 pred cisára Františka Jozefa I., aby mu predložil prosbopis Slovákov a Memorandum slovenského národa. Dňa 3. augusta 1863 sa stal prvým predsedom Matice slovenskej. Jeho zásluhou Svätá stolica súhlasila, aby sa sviatok Cyrila a Metoda svätil 5. júla. Základná škola v Tesárskych Mlyňanoch nesie jeho meno.

120.

7. 7.

### **Merganc, Jindřich Ing. arch.**

7. 7. 1889 Žamberk, Česko – 28. 2. 1974 Bratislava

#### **130. výročie narodenia**

Architekt

Vysokoškolské štúdiá absolvoval v Prahe (Česko). Po skončení 1. sv. vojny sa natrvalo usadil

na Slovensku. V r. 1922 si založil spolu so staviteľom Otmarom Klimešom vlastný architektonický ateliér v Bratislave, kde projektoval prevažne rodinné domy pre Čechov žijúcich v Bratislave a neskôr začal projektovať aj bytové domy. Z tohto obdobia sú aj dva obytné domy pre vojakov v Žiline na Bratislavskej ulici č.13 a 15. Ďalšími významnými stavbami sú aj prvé hydrocentrály na Slovensku v Jelenci, Starých Horách a v Ladcoch, školy v Bystričke, Strážkach, Sabinove, Dlhej Lúke, Dolných Hámroch, poštové úrady v Novom Meste nad Váhom a Lučenci a finančné úrady v Nitre a Lučenci. Projektant pavilónu pre vnútorné choroby v Trnave a viacerých kúpeľných a verejných budov v Piešťanoch.

121.

11. 7.

**Petrašovič, František**

9. 5. 1913 Horné Orešany – 11. 7. 1959 Pezinok

**60. výročie úmrtia**

Akademický sochár, maliar

Študoval na AVU v Prahe (Česko) a v Ríme (Taliano). Pracoval v oblasti drobnej, komornej plastiky a náhrobných pomníkov. Jeho práce sú uložené v zbierkach SNG v Bratislave.

122.

20. 7.

**Hlaváček, Vladimír**

20. 7. 1929 Trnava – 11. 1. 1982 Bratislava

**90. výročie narodenia**

Literát, redaktor

Autor humoristických článkov v Roháči, prekladateľ z češtiny.

123.

21. 7.

**Caltík, Štefan**

21. 2. 1805 Myjava – 21. 7. 1849 Vrbové

**170. výročie úmrtia**

Knihovník, pedagóg

Pôsobil ako učiteľ v Holiči, Horných Zeleniciach, v r. 1840 – 1849 vo Vrbovom. V r. 1827 spolutvorca slovenskej knižnice pri bratislavskom lýceu, prvý knihovník tejto knižnice.

124.

**Kéri, Valentín PhDr., ThDr.**

18. 3. 1712 Dolné Lovčice – 21. 7. 1764 Bratislava

**255. výročie úmrtia**

Historik, filozof

Na univerzite v Štajerskom Hradci (Rakúsko) študoval filozofiu, vo Viedni (Rakúsko) teológiu. Ako profesor pôsobil vo Viedni, Štajerskom Hradci, tu zastával funkciu dekana filozofickej a teologickej fakulty. Bol tiež rektorom kolégia v Trnave. Venoval sa histórii, filozofii a teológii.

125.

**Viktorin, Jozef Karol**

12. 3. 1822 Zavar – 21. 7. 1874 Budapešť, Maďarsko

**145. výročie úmrtia**

Vydavateľ, publicista

V Trnave vyštudoval filozofiu a teológiu. Bol kaplánom v Senici, Trstíne, Skalici, Budatíne

(Maďarsko) a farárom vo Vyšehrade (Maďarsko). V literárnej práci sa venoval publicistike, spravodajstvu a spracúvaniu biografíí osobností, cestopisy a jazykovedu. Bol mecénom – vydavateľom básnických spisov J. Hollého, A. Sládkoviča a hier J. Záborského. Zaslúžil sa o postavenie pomníka J. Hollého na Dobrej Vode. Zapojil sa do úsilií o zrod Matice slovenskej. Bol i jej výborníkom a pracoval i vo výbore Spolku sv. Vojtecha. Svojimi aktivitami sa pričinil o zjednotenie slovenského národného hnutia v 50. a 60. rokoch 19. storočia.

126.

22. 7.

**Juranič, Martin**

tiež **Juranics, Martin**

17. 10. 1617 Vasvár, Maďarsko – 22. 7. 1664 Trnava

Filozof, teológ, univerzitný profesor

**355. výročie úmrtia**

Člen jezuitskej rehole, katolícky kňaz. Filozofiu vyštudoval vo Viedni (Rakúsko), teológiu v Štajerskom Hradci (Rakúsko). Pôsobil na viacerých miestach v Uhorsku. Na trnavskej univerzite prednášal filozofiu a teológiu a v r. 1662 – 1663 zastával funkciu rektora.

127.

**Reiter, Ondrej**

22. 7. 1904 Dolná Ves – 18. 10. 1961 Trnava

**115. výročie narodenia**

Športovec, tréner

Vyrastal v mnohohodetnej rodine. Vyučil sa za stolára. Počas 1. sv. vojny nastúpil do dielní ČSD Vrútky a v r. 1929 do dielní ČSD Trnava ako stolár. Vypracoval sa na dielenského čatára. V r. 1935 bol zakladateľom futbalového oddielu AC Vozovka a začal sa venovať práci s mládežou. Za rozvoj telesnej výchovy a športu obdržal štátne vyznamenanie bývalej ČSR s voľným vstupom na športové podujatia v rámci celej ČSR. AC Vozovka bola neskôr premenovaná na Telovýchovnú jednotu Lokomotíva Trnava. Zomrel v dôsledku smrteľného pracovného úrazu. Držiteľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

128.

23. 7.

**Pastírik, Anton**

23. 7. 1924 Hrnčiarovce (Nitra) – 13. 9. 1986 Piešťany

**95. výročie narodenia**

Osvetový pracovník, publicista

V r. 1944 – 1945 pracoval vo Vedeckej spoločnosti pre zahraničných Slovákov, v r. 1945 – 1950 bol kultúrnym referentom v Bratislave. V r. 1951 – 1954 väznený. V r. 1955 – 1962 pôsobil ako žurnalista a redaktor. Pracoval v oblasti divadelnej a umeleckej kritiky, propagoval slovenské ľudové a divadelné umenie, ochotnicke divadlo. Od r. 1960 bol organizátorom Piešťanského festivalu a spoluorganizátor Sochy piešťanských parkov, Medzinárodného sochárskeho sympózia vo voľnej maľbe, Medzinárodného stretnutia hudobných vedcov v Piešťanoch a Beethovenovských konferencií. Od r. 1964 bol riaditeľom Mestského kultúrneho strediska v Piešťanoch. V tejto funkcii bol 22 rokov. Veľkou mierou sa zaslúžil o rozvoj kultúrneho a spoločenského života v Piešťanoch.

129.

24. 7.

**Blažo, Martin**

4. 9. 1925 Trnava – 24. 7. 2004 Trnava

## 15. výročie úmrtia

Tréner

Už ako študent sa venoval športu. Najskôr sa venoval ľahkej atletike, neskôr futbalu. Ako 15-ročný sa prepracoval do kolektívu dorastu a ako 17-ročný bol zaradený medzi mužov. Zaujímal sa o výchovu mladších futbalistov, a preto sa v r. 1946 zúčastnil trénerskeho kurzu. V r. 1973 ukončil štúdium pre trénerov na Fakulte telovýchovy a športu UK. Dlhé roky patril medzi obetavých trénerov mládežníckych družstiev Spartaka Trnava. Medzi významnými futbalistami Slovenska je veľa jeho zverencov. S dorastencami často siahol po majstrovskom titule. Bol funkcionárom Spartaka Trnava. Jeho pamiatku si spartakovci každoročne uctievajú žiackym turnajom v halovom futbale. Za svoju prácu získal viaceré ocenení, stal sa držiteľom titulu Vzorný tréner. Dostal ocenenie mesta Trnava za rok 2000 – Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava.

130.

25. 7.

## Krčmár, Ctibor

11. 11. 1924 Semerovo – 25. 7. 1994 Piešťany

## 25. výročie úmrtia

Maliar, grafik

Od r. 1952 žil a tvoril v Piešťanoch. Venoval sa maľbe, grafike a modelovaniu. Vystavoval v Nitre, v Starej Turej, v Piešťanoch, v Bratislave .

131.

26. 7.

## Topolčáni, Vavrínek

tiež **Topolcsányi Vavrínek, Topolčanský Vavrínek**

26. 7. 1669 Ružindol – 3. 9. 1729 Trnava

## 350. výročie narodenia

Filozof, teológ

Študoval filozofiu na univerzite vo Viedni (Rakúsko), teológiu v Štajerskom Hradci (Rakúsko). Prednášal na univerzite v Štajerskom Hradci, v Trnave, kde pôsobil aj ako dekan filozofickej a teologickej fakulty, kancelár a rektor. Bol znalcom cirkevného práva, autorom viacerých spisov.

Ako jeden z prvých v Uhorsku sa zaoberal otázkami meteorológie a hydrológie.

132.

27. 7.

## Lauko, Ján

24. 3. 1901 Liptovský Mikuláš – 27. 7. 1979 Trnava

## 40. výročie úmrtia

Hudobný pedagóg, dirigent

Učil vo Východnej, Liptovskom Mikuláši, v r. 1938 – 1961 v Trnave. S trnavskou posádkou bol v SNP. Venoval sa lokálnej hudbe ako člen Trnavského slovenského spevokolu, neskôr dirigent spevokolu Bradlan a Miešaného učiteľského spevokolu v Trnave. Na koncertoch propagoval tvorbu M. Schneidra-Trnavského. Pôsobil aj ako organista v evanjelickom kostole v Trnave.

133.

## AUGUST

2. 8.

### **Lašán, Eudovít**

2. 8. 1909 Ratková – 18. 1. 1994 Bratislava

#### **110. výročie narodenia**

Učiteľ, redaktor, publicista, básnik

Študoval na učiteľskom ústave v Lučenci. Popri zamestnaní absolvoval Vysokú školu pedagogickú v Bratislave. Pôsobil ako učiteľ, neskôr ako riaditeľ meštianskej školy v Ratkovej. Bol redaktorom Učiteľských novín, Slovenského pedagogického nakladateľstva. Od r. 1954 pracoval ako pedagóg na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave a na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Debutoval básnickou zbierkou *Kontúry Rudohoria*. V pedagogickej oblasti sa podieľal na tvorbe viacerých učebníc dejepisu pre základné školy. Ako profesionálny historik sa zaoberal novšou regionálnou históriou, o čom svedčí viacero vydaných knižných monografií. V r. 1969 mu vo vydavateľstve Obzor vyšla odborná publikácia *Mesto Trnava a jeho samospráva 1918 – 1938*.

134.

4. 8.

### **Novák, Ján**

30. 11. 1911 Viedeň, Rakúsko – 4. 8. 1984 Trnava

#### **35. výročie úmrtia**

Tréner, športový funkcionár, stredoškolský pedagóg

Počas štúdií bol aktívnym členom trnavského Sokola. V r. 1952 – 1979 stredoškolský profesor na SEŠ, Strednej priemyselnej škole dopravnej a na Gymnáziu Jána Hollého v Trnave. Tréner športových gymnastiek TJ Slávia Trnava. Nositeľ Tyršovej medaily.

135.

5. 8.

### **Krčméry, Silvester MUDr.**

5. 8. 1924 Trnava – 10. 9. 2013 Bratislava

#### **95. výročie narodenia**

Lekár

Študoval medicínu v Bratislave. Neskôr študoval v Prahe (Česko), časť štúdia strávil v Paríži (Francúzsko) a Maroku. V r. 1948 promoval v Prahe. V r. 1951 bol zatknutý. Odsúdili ho na 14 rokov odňatia slobody. Prepustený bol v r. 1964. Spolu s Vladimírom Juklom patril k zakladajúcim osobnostiam slovenského disentu. V r. 1991 mu udelil pápež Ján Pavol II. Rad sv. Silvestra. V r. 1998 ho ocenila Trnavská univerzita titulom doctor honoris causa. V r. 2010 získal Cenu Jána Langoša a v r. 2013 dostal najvyššie štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy.

136.

7. 8.

### **Kvetanová, Margita**

15. 9. 1929 Veľké Úľany – 7. 8. 2014 Trenčín

Rozhodkyňa

#### **5. výročie úmrtia**

K cyklistike ju priviedol jej syn, ktorý sa od r. 1970 venoval tomuto športu v Skloplaste Trnava a neskôr v Dukle Trenčín. Patril k vtedajšej cyklistickej špičke. Ako jediná žena tej doby na Slovensku sa dala na rozhodcovskú dráhu. Rozhodovala na mnohých súťažiach po celom Slovensku. Pomáhala pri organizovaní chodu cyklistického oddielu v TJ Skloplast Trnava.

137.

9. 8.

**Čiba, Štefan PhDr., ThDr.**

tiež **Csiba, Štefan**

28. 10. 1673 Suchá nad Parnou – 9. 8. 1719 Košice

**300. výročie úmrtia**

Prírodovedec, univerzitný profesor

Študoval na Trnavskej univerzite, kde sa stal profesorom filozofie, neskôr profesor v Košiciach. Publikoval prácu o geologickej stavbe Karpát a minerálnych prameňoch v Uhorsku. Anonymne vydal oslavné práce o založení Trnavy a o mecénoch Trnavskej univerzity.

138.

**Jaura, Miroslav**

10. 9. 1901 Doudleby nad Orlicí, Česko – 9. 8. 1974 Trnava

**45. výročie úmrtia**

Zbormajster, dirigent

Študoval na Učiteľskom ústave v Modre. Pôsobil v Zohore a Horných Salibách. V r. 1928 – 1951 učiteľ v Trnave, od r. 1951 riaditeľ školy v Hrnčiarovciach nad Parnou. V r. 1931 – 1946 dirigent spevokolu Bradlan v Trnave.

139.

**Mikuš, Rudolf**

9. 8. 1884 Ratkovce – 25. 3. 1972 Beckov

**135. výročie narodenia**

Jezuita

Pochádzal z roľníckej rodiny. Študoval rétoriku v Sankt Andrä (Rakúsko) a filozofiu v Bratislave, teológiu v Innsbrucku (Rakúsko). Bol rektorom domu Spoločnosti Ježišovej v Trnave, magistrom novicov, členom rady provinciála v Prahe (Česko) a zástupcom slovenských jezuitov. V r. 1931 sa stal prvým viceprovinciálom na Slovensku. Zaslúžil sa o rozvoj slovenskej viceprovincie Spoločnosti Ježišovej.

140.

12. 8.

**Vnuk, Valér**

12. 8. 1894 Kysucké Nové Mesto – 17. 12. 1958 Trnava

**125. výročie narodenia**

Redaktor, prekladateľ

Od r. 1926 pôsobil v Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Bol redaktorom časopisu Plameň a edície Knižnica Plameňa v Trnave. Organizátor katolíckej kultúry a tlače. Autor učebníc pre ľudové školy. Prekladal z nemčiny a maďarčiny. Niektoré preložené diela zdramatizoval. Založil spevácky krúžok Hlahol.

141.

14. 8.

**Filípek, Jozef**

14. 8. 1919 Brno, Česko – 8. 2. 2008 Trnava

**100. výročie narodenia**

Hudobník, fotograf

Po ukončení základného vzdelania bol učňom vo vtedajších Coburgových závodoch v Trnave. Mal vzťah k hudbe. Študoval na Štátnom konzervatóriu v Bratislave hru na trúbku a akordeón. Stal sa hudobníkom z povolania. V bratislavskom rozhlase viedol havajskú a rytmickú skupinu s názvom Tango orchester Jozefa Filípka. Po r. 1954 sa stal kapelníkom v trnavskom

orchestri. Medzitým pôsobil ako hudobný pedagóg na školách v Bratislave, Trenčíne, Trnave. Popri hudbe sa venoval i fotografovaniu. Jeho snímky získali viaceré vyznamenania. Bol autorom kalendárov a fotografií v publikácii *Sprievodca po trnavských cintorínoch I. a II. diel* ako aj spoluautorom obrazovej časti niektorých kníh vydaných v Trnave a aj o Trnavskom kraji. Za rozvoj hudobného života a tvorivý prínos k fotografickej dokumentácii mesta dostal v r. 1999 Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava.

142.

**Milkin, Tichomír**

vl. menom **Donoval, Ján**

14. 8. 1864 Donovaly – 4. 11. 1920 Smolinské

**155. výročie narodenia**

Básnik, literárny kritik, teoretik, prekladateľ

V r. 1880 – 1883 študoval v Trnave, potom v Ostrihome (Maďarsko). Pôsobil ako kaplán v Radošovciach, v Gbeloch, v Dojči, v Koválove a v Šaštíne, farár v Smolinskom. Kritik a teoretik slovenského realizmu, zástanca prízvučného sylabotonického veršovania, čím pripravoval k praxi básnikov slovenskej moderny.

143.

15. 8.

**Dobšovič, Anton Anián**

tiež **Dobsovits, Dobsovich**

15. 8. 1809 Dolné Orešany – 13. 6. 1861 Bratislava

**210. výročie narodenia**

Kňaz

V r. 1830 vstúpil do františkánskeho rádu, v r. 1833 vysvätený za kňaza. Profesor teológie v Nitre, predstavený kláštora v Malackách a v Bratislave, kde bol i tajomníkom provincie. Osobný priateľ Ľ. Štúra, jeden z katolíckych vzdelancov, ktorí podporovali národné a proti-feudálne hnutie štúrovcov. Rozširoval slovenskú tlač, prispieval do Slovenských národných novín, Orla tatranského, Katolíckych novín.

144.

17. 8.

**Ružička, Štefan**

24. 12. 1825 Trnava – 17. 8. 1904 Veľké Kosťany

**115. výročie úmrtia**

Historik, publicista

Študoval na gymnáziu v Trnave. Po ochorení žil na dôchodku v Trnave, kde príležitostne vypomáhal v pastorácii. Autor historickej monografie o Trnave a Hlohovci. V Letopise Matice slovenskej uverejnil životopis trnavského národovca M. Tamaškoviča. Bol tajomníkom odbočky Matice slovenskej v Trnave.

145.

19. 8.

**Winter, Alexander**

19. 8. 1829 Tvrdošovce – 16. 4. 1909 Piešťany

**190. výročie narodenia**

Podnikateľ

Nájomca a budovateľ kúpeľov v Piešťanoch. V r. 1893 dal postaviť Kúpeľnú dvoranu, zrekonštruoval Kurhotel a Napoleonské kúpele, zriadil sanatórium pre chudobných pacientov Pro



Labore a v r. 1898 dal postaviť Františkove kúpele. Propagátor Piešťan aj mimo územia Rakúska-Uhorska.

146.

**Zvonár Tieň, Jozef**

pseud. **Dr. A. Z. ANkin, Dr. J. Dankin, Ivan Zvon, Ján Plam, Jožo Tieň, Jožo Zvonár Tieň, Nestich**

15. 12. 1919 Smolenice – 19. 8. 1989 Londýn, Veľká Británia

**30. výročie úmrtia**

Básnik, publicista, redaktor

Maturoval na gymnáziu v Trnave, študoval na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. V r. 1949 emigroval. Zážitky z Ríma (Taliansko) spracoval ako cestopisný denník v knižnom debute *Pád slávy gladiátorov*. Na Slovensku sa venoval predovšetkým problematike Červeného kríža, o ktorej vydal viacero publicistických prác.

147.

20. 8.

**Melioris, Ladislav prof., RNDr., DrSc.**

20. 8. 1934 Trnava – 6. 10. 2007 Bratislava

**85. výročie narodenia**

Vysokoškolský pedagóg, hydrogeológ

Popredný predstaviteľ slovenskej vedy o podzemnej vode - hydrogeológie, zakladateľ Katedry hydrogeológie na Prírodovedeckej fakulte UK. Venoval sa analýze a rozpracovaniu metodiky výskumu a prieskumu hydrogeologických pomerov horských oblastí (Západné a Vysoké Tatry). Výsledky jeho prác predstavujú prínos k riešeniu genézy a režimu minerálnych vôd, ich ochrane (komplexné riešenie genézy, využívania a ochrany minerálnych vôd v Kalinčiakove, Santovke, Dudinciach a Slatine). Počas prednáškového pobytu na Univerzidad de Oriente v Santiago de Cuba (Kuba) napísal v španielskom jazyku prvú učebnicu všeobecnej hydrogeológie na Kube. Je autorom a spoluautorom viac ako 150 vedeckých a odborných článkov a 3 monografií. Nositeľ mnohých vyznamenaní.

148.

23. 8.

**Berté, Heinrich**

8. 5. 1858 Hlohovec – 23. 8. 1924 Viedeň, Rakúsko

**95. výročie úmrtia**

Hudobný skladateľ

Svoju kariéru začal ako skladateľ baletov a oper. Zložil operu *Vločka* (1896), operetu *Nový starosta* (1904), *Mesto Regent* (1905), *Malý Chevalier* (1907). Najväčšiu popularitu získala opereta *Dom u troch dievčatiek* (1916).

149.

27. 8.

**Siegel, Michal**

27. 8. 1909 Suchá nad Parnou – 16. 1. 1996 Trnava

**110. výročie narodenia**

Športovec

Študoval na gymnáziu v Trnave a v Bratislave, kde navštevoval vysokú školu.

Držiteľ viacerých ľahkoatletických rekordov, v trojskoku, skoku do diaľky. V r. 1931 bol v tabuľkách atlétov Československa na druhom mieste. Jeho ocenenia sa nachádzajú v Múzeu telesnej kultúry v Bratislave.

150.

## SEPTEMBER

2. 9.

**Böhmová-Dulovičová, Blanka doc., RNDr., CSc.**

8. 2. 1936 Cífer – 2. 9. 2009 Bratislava

**10. výročie úmrtia**

Vysokoškolská pedagogička

Študovala na gymnáziu v Trnave, potom na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Po krátkom pôsobení v Piešťanoch začala pracovať ako asistentka na Katedre antropológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Začala sa venovať molekulárnej genetike. Publikovala viac ako 40 pôvodných prác doma i zahraničí. So svojim rodiskom nestratila kontakt, spoluautorka *Malého slovníka cíferčiny* (2004). V r. 2000 jej bola udelená Cena obce Cífer.

151.

3. 9.

**Bartoniak, Gejza**

tiež **Bartonek, Gejza**

3. 9. 1854 Suchá nad Parnou – 11. 2. 1930 Budapešť, Maďarsko

**165. výročie narodenia**

Fyzik, učiteľ

Študoval na gymnáziu v Trnave a Bratislave, matematiku a fyziku na univerzite v Budapešti. V r. 1886 – 1895 profesor fyziky na inštitúte pre prípravu učiteľov meštianskych škôl, od r. 1895 prvý riaditeľ Eötvösovho kolégia pre ďalšie vzdelávanie stredoškolských profesorov v Budapešti. Zaslúžil sa o rozvoj sústavy a vzrast úrovne ďalšieho vzdelávania stredoškolských profesorov, prispieval do odborných časopisov.

152.

**Tapolčáni, Vavrínek**

tiež **Tapolcsányi Vavrínek, Topolčanský Vavrínek**

26. 7. 1669 Ružindol – 3. 9. 1729 Trnava

**290. výročie úmrtia**

Filozof, teológ

Študoval filozofiu na univerzite vo Viedni (Rakúsko) a teológiu v Štajerskom Hradci (Rakúsko). Prednášal na univerzite v Štajerskom Hradci, v Trnave, kde pôsobil ako dekan filozofickej a teologickej fakulty, kancelár a rektor. Bol znalcom cirkevného práva, autorom viacerých spisov. Ako jeden z prvých v Uhorsku sa zaoberal otázkami meteorológie a hydrológie.

153.

7. 9.

**Viktory, Gustáv**

pseud. **Ján Guvik, Ondrej Daranský, Ondro Baran**

7. 9. 1914 Trnava – 24. 12. 1975 Trnava

**105. výročie narodenia**

Evanjelický farár, spisovateľ, literárny historik, prekladateľ

Študoval na Teologickej fakulte v Bratislave a na univerzite v Štokholme (Švédsko) a v Uppsale (Švédsko). Pôsobil ako katechéta a farár v Bratislave. Od r. 1960 až do smrti pôsobil v Trnave. Prekladal z latinčiny, nemčiny, švédčiny, dánčiny a nórčiny. Zanechal po sebe rozsiahle literárne dielo. V r. 1993 mu bola odhalená pamätná tabuľa na Evanjelickom kostole. V r. 1998 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam.

154.

9. 9.

**Tomašovič, Michal**

9. 9. 1919 Bíňovce – 24. 5. 1999 poch. Bíňovce

**100. výročie narodenia**

Kňaz

Brat Cyrila Tomašoviča. Gymnázium navštevoval v Trnave a v Malackách, kde v r. 1942 maturoval. Teológiu študoval v kňazskom seminári v Nitre a na bohosloveckej fakulte v Bratislave. Za kňaza bol vysvätený v Bratislave 22. júna 1947. Kaplánoval v Šamoríne, Gajaroch a vo Veľkom Záluží. Ako farár pôsobil v Blahovej, Radošovciach, Dolnom Piali a od r. 1969 v Hrádku nad Váhom. V r. 1992 odišiel na odpočinok, ktorý trávil v Trstíne.

155.

10. 9.

**Pálffy, Peter**

tiež **Pálfi, Peter**

10. 9. 1899 Seebaum pri Korneuburgu, Rakúsko – 27. 10. 1987 Viedeň, Rakúsko

**120. výročie narodenia**

Maliar

Mladosť strávil na panskom sídle v Smoleniciach. V r. 1933 – 1945 žil na hrade Červený Kameň a v Smoleniciach. V r. 1942 – 1943 pracoval na plánovaní kultúrneho centra a umeleckej kolónie na jednom z rodinných kaštieľov v Chtelnici. Od r. 1945 žil v Rakúsku. Jeho obrazy sa nachádzajú v SNG v Bratislave a na hrade Červený Kameň.

156.

11. 9.

**Beneš, Juraj**

2. 3. 1940 Trnava – 11. 9. 2004 Bratislava

**15. výročie úmrtia**

Hudobný skladateľ

Autor moderných slovenských opier. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Trnave, kde navštevoval aj hudobnú školu. V r. 1954 – 1960 študoval hru na klavíri u Romana Rychlu na Konzervatóriu v Bratislave, v r. 1960 – 1964 študoval kompozíciu u Jána Cikkera v Bratislave na VŠMU v Bratislave. V r. 1964 – 1974 korepetítor v Opere SND v Bratislave. V r. 1974 – 1983 prednášal na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty UK v Trnave. V r. 1988 – 1991 pôsobil ako dramaturg Opery SND, v r. 1994 – 1998 bol predsedom Slovenskej sekcie ISCM. V r. 1997 získal titul profesora skladby na JAMU v Brne (Česko), prodekan Hudobnej a tanečnej fakulty VŠMU v Bratislave.

157.

15. 9.

**Hodža, Cyril**

15. 9. 1844 Liptovský Mikuláš – 27. 6. 1914 Trnava

**175. výročie narodenia**

Publicista, právnik, regionalista

V r. 1868 – 1870 uverejňoval Dopisy z Trnavy, v ktorých glosoval tamojšiu kultúrnu a spoločenskú aktivitu.

158.

**Kvetanová, Margita**

15. 9. 1929 Veľké Úľany – 7. 8. 2014 Trenčín

Rozhodkyňa

## 90. výročie narodenia

K cyklistike ju priviedol jej syn, ktorý sa od r. 1970 venoval tomuto športu v Skloplaste Trnava a neskôr v Dukle Trenčín. Patril k vtedajšej cyklistickej špičke. Ako jediná žena tej doby na Slovensku sa dala na rozhodcovskú dráhu. Rozhodovala na mnohých súťažiach po celom Slovensku. Pomáhala pri organizovaní chodu cyklistického oddielu v TJ Skloplast Trnava.

159.

16. 9.

### Mrva, Vít

19. 9. 1922 Voderady – 16. 9. 1989

## 30. výročie úmrtia

Športový aktivista

Zaslúžil sa o vybudovanie športového areálu Slávia, súčasnej Mestskej športovej haly a telocvične Slávie, kde bola v r. 2000 umiestnená pamätná tabuľa s textom. Podarilo sa mu zapojiť mládež z Kopánky a okolia do športovania, založil futbalový klub Slávia, ktorý dodnes vychováva futbalistov hlavne v žiackych a mládežníckych kategóriách. Podľa európskeho futbalového vzoru zorganizoval interligu pre neregistrovaných futbalistov v mládežníckych kategóriách, neskôr aj interligu pre dospelých. Bol dlhoročným poslancom Mestského zastupiteľstva mesta Trnava. V r. 2012 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam.

160.

19. 9.

### Belluš, Emil prof., Ing. arch., DrSc.

19. 9. 1899 Slovenská Ľupča – 14. 12. 1979 Bratislava

## 120. výročie narodenia

Architekt

Nestor modernej funkcionalistickej architektúry. Absolvoval Fakultu architektúry ČVUT v Prahe v r. 1924, od r. 1925 mal vlastný ateliér v Bratislave. V r. 1939 – 1970 pôsobil na SVŠT ako profesor. V r. 1955 pracoval aj v SAV v Bratislave. Má zásluhu na založení SVŠT a architektonického školstva na Slovensku. V r. 1965 získal titul národný umelec a v r. 1974 Cenu Dušana Jurkoviča. Realizoval stavby: Kolonádový most v Piešťanoch (1932), Poštový a telegrafný úrad (dnes hlavná pošta) v Piešťanoch (1935), automatický mlyn NUPOD v Trnave (1936), vodojem v Trnave (1946), študentský domov Mladá garda v Bratislave (1954) a iné. Na jeho počesť sa od r. 1990 udeľuje Cena Emila Belluša za celoživotné dielo.

161.

### Parrák, Cyril Štefan

22. 12. 1887 Trnava – 19. 9. 1969 Bratislava, poch. Trnava

## 50. výročie úmrtia

Zberateľ, múzejník, živnostník

Za pekára a cukrára sa vyučil v Bratislave. V jeho zbierkach, získaných najmä z dedín západného Slovenska, je bohatá kolekcia ľudovej hrnčiny, obrázky na skle, drevené plastiky, nábytok, figurálna majolika. V r. 1935 sprístupnil tieto zbierky verejnosti. Jeho zbierky tvoria základ zbierkového fondu Západoslovenského múzea v Trnave.

162.

22. 9.

**Ambruš, Jozef PhDr.**

22. 9. 1914 Horný Badín – 2. 4. 1993 Bratislava

**105. výročie narodenia**

Literárny historik, editor

Po maturite na trnavskom gymnáziu v r. 1934 študoval slavistiku a filológiu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, kde už počas štúdia získal dva významné zahraničné študijné pobyty v r. 1935 v Krakove (Poľsko) a v r. 1937 v Ľubľani (Slovinsko). Po ukončení vysokoškolského štúdia pôsobil ako asistent na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, pracoval na Úrade propagandy a na slovenskom generálnom konzuláte vo Viedni. Neskôr bol riaditeľ Vydavateľstva Spolku sv. Vojtecha v Trnave a redaktor vo Vydavateľstve technickej literatúry v Bratislave. V r. 1958 sa znova vrátil do Trnavy a pôsobil ako knihovník Spolku sv. Vojtecha až do r. 1964, kedy sa znova vrátil do funkcie vedeckého pracovníka na Ústav slovenskej literatúry SAV v Bratislave.

163.

**Reich, Jacob Koppel**

24. 2. 1838 Vrbové – 22. 9. 1929 Budapešť, Maďarsko

**90. výročie úmrtia**

Rabín

Po štúdiách od r. 1860 rabín v Sobotišti, od r. 1872 vo Vrbovom, od r. 1890 rabín, neskôr hlavný rabín v Budapešti. Reprezentant ortodoxných náboženských obcí.

164.

23. 9.

**Bartek, Július**

19. 6. 1930 Nové Mesto nad Váhom – 23. 9. 2004 Trnava

**15. výročie úmrtia**

Akademický maliar

V r. 1951 – 1956 študoval na VŠVU v Bratislave odbor maľba a grafika u prof. Čemického, Millyho, Želibského a Hložníka. Profesionálne sa venoval hlavne monumentálnej tvorbe vo dvojici s Jozefom Dókom st. Z tohto obdobia vznikli viaceré realizácie v architektúre mesta Trnavy, napr. vitrážne sklá v divadle, fasáda budovy Pozemných stavieb, mozaiky na fasáde ONV, štukolustro vo vestibule Učňovskej školy poľnohospodárskej a iné. Venoval sa i samostatnej práci. Maliarska tvorba má uňho širší záber, od krajinomaľby, zátišia až po abstraktnú tvorbu. Vystavoval na viacerých spoločných výstavách výtvarných umelcov Slovenska.

165.

**Mareková-Pálfiová, Matilda**

11. 3. 1912 Kostolány nad Hornádom – 23. 9. 1944 Veľké Brestovany

**75. výročie úmrtia**

Športovkyňa

Bola reprezentantkou v gymnastike a prvou ženou slovenského športu, ktorá bola dekorovaná olympijskou medailou. Členka reprezentačného družstva gymnastiek, ktoré získalo striebornú medailu na OH 1936 v Berlíne (Nemecko) a zlatú na MS 1938 v Prahe (Česko). Pracovala ako korešpondentka v Košiciach vo Východoslovenských elektrárňach. V r. 1937 sa presťahovala do Bratislavy, kde pôsobila v Západoslovenských elektrárňach. V r. 1939 po vzniku Slovenskej republiky s gymnastikou skončila, pretože odmietla cvičiť v telovýchovnej organizácii Hlinkovej gardy. Osudná sa jej stala nová záľuba v jazdecke, po páde z koňa tragicky zahynula. SOV si jej pamiatku uctil tým, že od r. 2005 každoročne udeľuje Cenu Matildy Pálfio-

vej, ktorá je určená výlučne ženám – za ich športové výsledky, aktivitu v športe a v olympijskom hnutí.

166.

26. 9.

**Repka, Michal**

26. 9. 1904 Horné Zelenice – 15. 4. 1989 Bratislava

Žandár

**115. výročie narodenia**

Vyrastal v Horných Zeleniciach, kde vychodil ev. ľudovú školu. V štúdiu pokračoval v Bratislave na Čs. štátnom reálnom gymnáziu v Bratislave na Grösslingovej ulici, ktoré ukončil v r. 1924. Pokračoval v štúdiu na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave (Česko). Postupne sa stal vedúcim trestného referátu v Bratislave a Košiciach a dosiahol hodnosť podplukovníka. Službu skončil v r. 1948, keď bol ako pracovník Povereníctva informácií suspendovaný pre nepodpísanie lojality štátu. V r. 1952 bol internovaný v Komárne a na dva roky odveľený do pracovného tábora PTP do Vyšných Hágov. Po návrate žil s rodinou v Pezinku, kde pracoval v rôznych robotníckych povolaniach v n. p. Západoslovenské tehelne až do dôchodku. Po smrti bol rehabilitovaný a povýšený do hodnosti plukovníka.

167.

27. 9.

**Hlinka, Andrej**

pseud. **Kostolan, Lipták, Mešťan, Výborník**

27. 9. 1864 Ružomberok-Černová – 16. 8. 1938 Ružomberok

**155. výročie narodenia**

Cirkevný hodnostár, spisovateľ, politik

Gymnázium vyštudoval v Ružomberku a Levoči, teológiu v Spišskej Kapitule. Ako kaplán pôsobil na Orave a Liptove, ako kňaz pôsobil naviacerých miestach. Významné je jeho pôsobenie vo funkcii predsedu Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Predstaviteľ autonomistického hnutia, vydavateľ a redaktor Ľudových novín. Výrazná osobnosť národného a politického života 20. storočia.

168.

**Mallý, František**

27. 9. 1899 Červeník – 30. 3. 1975 Trnava

Notár

**120. výročie narodenia**

Študoval na gymnáziu v Trnave. Po príchode z frontu 1. sv. vojny absolvoval notársku nadvstavbu v Bratislave. Pôsobil ako podnotár v Trakoviciach, od r. 1924 ako notár v Horných Zeleniciach. Bol aktívny člen Republikánskej strany zemedelského a maloroľníckeho ľudu. Počas pôsobenia v Horných Zeleniciach sa pričínal o vybudovanie väčšej časti obce (chodníky, požiarňa zbrojnica, čistiaca stanica obilia, budova kat. školy, obecného domu, obecných studní) a inicioval postavenie pamätníka Čs. jednoty, ktorý sa však nedostaval. Pozitívne výsledky dosiahol aj pri socializácii neprispôsobivých občanov. V r. 1939 na nátlak funkcionárov HSĽS a HG musel z funkcie notára odísť. Prichýlil ho miestny gazda Ján Repka. Napokon sa s rodinou presťahoval do Trakovíc, potom pôsobil 2 roky na ministerstve poľnohospodárstva. Koniec 2. sv. vojny prežil ako notár v obci Báb, kde vyvíjal aj ilegálnu činnosť a mal kontakty s predstaviteľmi SNP. V r. 1947 sa presťahoval do Leopoldova a pôsobil v odbočke Povereníctva poľnohospodárstva v Piešťanoch pri pozemkovej reforme.

169.

**Sabó, Ondrej PhDr.**

tiež **Szabó, Ondrej**

10. 1. 1738 Vinica – 27. 9. 1819 Košice

**200. výročie úmrtia**

Cirkevný hodnostár, publicista, básnik

Vedúci kancelárie arcibiskupského vikariátu v Trnave v r. 1768, rektor Pazmána v r. 1775, budínsky arcibiskupský vikár v r. 1800.

170.

28. 9.

**Balgavý, Miloš st.**

7. 11. 1925 Malé Leváre – 28. 9. 1999 poch. Trnava

**20. výročie úmrtia**

Výtvarník

Patril k najvýraznejším osobnostiam slovenskej keramickej tvorby druhej polovice 20. storočia. Po absolvovaní štúdií na Keramickej škole v Modre, Strednej stavebnej škole v Bratislave a Škole umeleckého priemyslu v Bratislave, študoval na VŠVU u prof. Rudolfa Pribiša a prof. Fraňa Štefunku. Počas svojho života sa zúčastnil na mnohých prehliadkach keramickej tvorby doma i v zahraničí, napr. Medzinárodná výstava keramiky v Prahe (Česko), AIC v Ženeve (Švajčiarsko), Československé exponáty užitého umenia v Montreali (Kanada), Medzinárodná výstava keramiky v Calgary (Kanada), Socha piešťanských parkov, Medzinárodná výstava umeleckých remesiel v Bratislave. Medzi jeho tvorbu sa zaraďuje aj dizajn. Za rok 1998 bola Milošovi Balgavému st. udelená Cena mesta Trnavy za tvorivú činnosť v oblasti výtvarného umenia.

171.

29. 9.

**Tarek, Michal Msgre.**

29. 9. 1889 Nové Mesto nad Váhom – 19. 5. 1941 Abrahám

Publicista, kňaz

**130. výročie narodenia**

Po štúdiách v trnavskom seminári ukončil teológiu v Ostrihome (Maďarsko), kde bol v r. 1912 vysvätený. Pôsobil ako kaplán v Urminciach, Vrábloch a vo Sv. Ondrejovi, odkiaľ bol povolaný k vojenskej duchovnej správe. Pracovník Medzinárodného červeného kríža. V r. 1914 – 1919 pôsobil v Palestíne, Švédsku, Dánsku, Rusku a na Ukrajine. Od r. 1929 pôsobil v Abraháme ako kňaz. V Abraháme má na kultúrnom dome umiestnenú pamätnú tabuľu. Od r. 2006 nesie základná škola v obci jeho meno.

172.

30. 9.

**Baran Anatol, Vincent**

24. 12. 1912 Vyšný Šebeš – 30. 9. 1979 Pezinok

Bábkoherec, kňaz

**40. výročie úmrtia**

Bol členom rehole františkánov. Zostavovateľ a ilustrátor katechizmov pre základné školy. Duchovný vodca Spolku sv. Antona v Trnave. Počas pôsobenia v Trnave viedol bábkarský súbor pri františkánskom kláštore. Písal bábkové hry s náboženskou tematikou, vyrábala dekorácie a aktívne hral s marionetami. Po r. 1950 mu bola zakázaná činnosť s mládežou a bábkovým divadlom. Pôsobil v službách diecézy ako kňaz.

173.

**Kollár, Štefan MUDr.**

30. 9. 1894 Tápiószentmárton, Maďarsko – 14. 7. 1953 Piešťany

**125. výročie narodenia**

Lekár

Maturoval na gymnáziu v Banskej Bystrici v r. 1914, medicínu absolvoval na Lekárskej fakulte KU v Prahe v r. 1922. Od r. 1925 kúpeľný lekár v Piešťanoch.

*174.*



## OKTÓBER

1. 10.

**Kocian, Štefan JUDr.**

pseud. **Števo Blavan**

1. 10. 1919 Malženice – 25. 10. 1981 Bratislava

**100. výročie narodenia**

Spisovateľ, novinár

Študoval na gymnáziu v Trnave, na právnickej fakulte v Bratislave. Redaktor viacerých vydavateľstiev. Autor poézie ovplyvnenej francúzskou modernou a katolíckou modernou.

Prekladal z nemčiny, francúzštiny a angličtiny prevažne diela pre mládež.

175.

3. 10.

**Erdödy, Imrich**

3. 10. 1854 Viedeň, Rakúsko – 14. 11. 1925 Hlohovec

**165. výročie narodenia**

Diplomat, veľkostatkár

Príslušník šľachtického rodu. Študoval na konzulárnej akadémii vo Viedni. Atašé na rakúsko-uhorských vyslanectvách, neskôr varaždínsky župan, skutočný tajný radca, c. k. komorník.

Vlastník veľkostatku so sídlom v Hlohovci, ku ktorému patrili i kúpele Piešťany. V r. 1910

dal postaviť v Hlohovci železobetónový most cez Váh. Dedičný člen uhorskej panskej snemovne, čestný komtúr bavorského Rádu sv. Juraja a Rádu maltézskych rytierov.

176.

**Remenár, Jozef**

24. 3. 1911 Radošovce – 3. 10. 1944

**75. výročie úmrtia**

Letec

Vyučil sa za obchodníka. Proti otcovej vôli sa pridol k cirkusovej spoločnosti, ktorá v tom čase účinkovala v Trnave. Prešiel s nimi celú Európu a dostal sa až do Ameriky. 2. sv. vojna ho zastihla v Argentíne. Odtiaľ odišiel do Anglicka, kde sa v r. 1942 prihlásil do československej exilovej armády. Na vlastnú žiadosť bol preradený k letectvu, v auguste 1943 prišiel k československej bombardovacej peruti. Zúčastnil sa väčšieho počtu letov nad Atlantikom, kde sa vyznamenal svojou odvahou. Dňa 3. októbra 1944 sa nevrátil z protiponorkového prieskumu. Jeho lietadlo bolo zostrelené nad morom asi 70 míľ od nórskeho pobrežia. Úradne bol vyhlásený za mŕtveho. Jeho meno je vyryté do mramoru v Pamätníku Commonwealth Air Forces v Runnymede pri Windsore. V r. 1947 bol Ministerstvom národnej obrany v Prahe (Česko) povýšený na štábneho rotmajstra v zálohe. V r. 1991 bol mimoriadne povýšený do hodnosti podplukovníka vo výslužbe in memoriam.

177.

5. 10.

**Hegedüs, Armin**

5. 10. 1869 Szécseny, Maďarsko – 29. 6. 1945 Budapešť, Maďarsko

**150. výročie narodenia**

Architekt, staviteľ

V Piešťanoch navrhoval hotel Thermia Palace, bahenné kúpele Irma, secesnú vilu Alexander, budova Pro Patria. Budova kúpeľov Irma bola priekopnícka v používaní železobetónu na Slovensku. Jeho najvýznamnejším dielom je hotel Gellért v Budapešti.

178.

7. 10.

**Harminc, Milan Michal**

7. 10. 1869 Kuplin, býv. Juhoslávia – 5. 7. 1964 Bratislava

**150. výročie narodenia**

Architekt, stavitel

V r. 1897 – 1915 majiteľ projekčnej a staveľskej kancelárie v Budapešti (Maďarsko), od r. 1915 v Liptovskom Mikuláši, v r. 1922 – 1951 v Bratislave. Staviteľ mnohých významných budov na Slovensku. V Trnave realizoval budovu Slovenskej hospodárskej banky (v súčasnosti budova Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave), obytných domov pre vysídlencov z Oravy v mestskej časti Kopánka, budovu Roľníckej vzájomnej pokladnice, v Skalici Slovenskú budo stavitel'a Doležala, nemocnicu Milosrdných bratov, budovu školy, v Senici rímskokatolícky a v Prietrži evanjelický kostol.

179.

9. 10.

**Čapody, Ľudovít PhDr., ThDr.**

9. 10. 1729 Pečeňady – 6. 6. 1801 Veszprém, Maďarsko

Teológ, rektor

**290. výročie narodenia**

Študoval na univerzite vo Viedni (Rakúsko). Pôsobil ako profesor na univerzite v Trnave a Štajerskom Hradci (Rakúsko). Zastával funkciu dekana Teologickej fakulty Trnavskej univerzity a bol aj jej rektorom. Autor významného teologicko-dogmatického diela.

180.

11. 10.

**Faguľová, Šarlota**

11. 10. 1919 Rožňava – 15. 5. 2017 Trnava

Pedagogička

**100. výročie narodenia**

Študovala na Univerzite Petra Pazmánya v Budapešti (Maďarsko). Svoje učiteľské pôsobenie začala na pôde dnešného Gymnázia Jána Hollého v Trnave, kde učila až do dôchodku. V r. 2013 bola ocenená Pamätnou medailou predsedu TTSK.

181.

12. 10.

**Hrčka, Justín**

12. 10. 1924 Dolné Dubové – 26. 8. 1953 Vysoké Tatry

**95. výročie narodenia**

Sochár

Študoval na SVŠT v Bratislave. Pracoval v rozličných sochárskych žánroch so zmyslom pre monumentalitu tvaru. Zúčastnil sa na mnohých výstavách. Tvorca pomníkov a najmä portrétov. V r. 1953 realizoval portrét Jána Koniarka.

182.

18. 10.

**Holčík, Juraj RNDr., CSc.**

18. 10. 1934 Trnava – 16. 5. 2010 Bratislava

**85. výročie narodenia**

Ichtyológ

Študoval biológiu na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave a Biologickej fakulte KU v Prahe. Po skončení štúdia krátko pracoval v Krajskom múzeu v Trnave, v Laboratóriu rybár

-stva v Bratislave, v Zoologickom ústave UK v Prahe. Po návrate do Bratislavy pracoval v SNM a Ústave rybárstva a hydrobiológie. Publikoval množstvo vedeckých a populárno-vedeckých prác. Zúčastnil sa viacerých vedeckých expedícií a študijných pobytov v zahraničí. V r. 1990 inicioval prechod dvoch oddelení Ústavu rybárstva a hydrobiológie do SAV a stal sa riaditeľom Ústavu zoológie SAV.

183.

23. 10.

**Sklenár, Ján**

23. 10. 1924 Siladice – 4. 6. 2005 Piešťany

**95. výročie narodenia**

Majster ľudovej umeleckej výroby, keramikár

Študoval na umeleckej škole v Modre. Veľkým vzorom mu bol slovenský figuralista Ignác Bizmayer. Svojim hrnčiarskym ľudovým remeslom preslávil rodné Siladice. Siladická keramika bola žiadaná nielen v širokom okolí, ale aj v zahraničí. Výroba sa rozšírila aj o učňovské stredisko. Pracoval pre ÚLUV v Bratislave. Vytvoril svoj vlastný štýl, ktorý vyniká v ornamente.

184.

25. 10.

**Slovák, Miroslav**

25. 10. 1929 Cífer – 16. 6. 2014 Fallbrook, USA

Pilot

**90. výročie narodenia**

S lietaním začal v r. 1947 ako vojenský pilot, ktorý v pilotnej škole patril medzi najlepších. Zároveň v tom čase bol najmladším kapitánom Československých aerolinií. V marci 1953 zorganizoval únos lietadla na linke Praha – Brno (Česko), ktoré pristálo vo Frankfurte nad Mohanom (Nemecko). Pár cestujúcich požiadalo o azyl, keď zistili, kde pristáli. Po dvoch rokoch sa dostal do USA, kde sa stal osobným pilotom šéfa leteckej spoločnosti Boeing. Bol aj dopravným pilotom a pravidelne sa zúčastňoval leteckých akrobatických podujatí. Ako dôchodca sa stal obchodníkom.

185.

26. 10.

**Klempa, Ján**

pseud. **Jacovský**

1. 12. 1839 Topoľčany – 26. 10. 1894 Zelenč

**125. výročie úmrtia**

Národnokultúrny pracovník

Študoval v Trnave, teológiu a filozofiu vo Viedni. Pôsobil ako kaplán v Okoči, Suchej nad Parnou, farár v Zelenči. Venoval sa regionálnej histórii, dejinám katolíckej literárnej tvorby, ľudovému zvykosloviu, zbieral starožitnosti a ľudovú slovesnosť.

186.

**Trandžíková, Daniela**

26. 10. 1956 Melčice – 26. 10. 2014

Športovkyňa

**5. výročie úmrtia**

Hrávala za Odevu Hlohovec sedem rokov, ďalej pôsobila ako hráčka Trenčína, Prešova, Viedne (Rakúsko). Na konte má vyše 300 reprezentačných zápasov. V r. 1979 a 1980 bola

najlepšou hádzanárkou ČSSR. Dvojnásobná účastníčka olympijských hier (Moskva 1980 a Soul 1988). V r. 2013 bola uvedená do Siene slávy slovenskej hádzanej.

187.

28. 10.

**Vid, Ladislav**

28. 10. 1619 Mátyus, Maďarsko – 4. 9. 1686 Viedeň, Rakúsko

Filozof, teológ, stredoškolský, vysokoškolský pedagóg

**400. výročie narodenia**

Člen jezuitskej rehole, katolícky kňaz. Pôsobil na viacerých miestach v Uhorsku, najvýznamnejšiu činnosť však vykonal na trnavskej univerzite, kde prednášal teológiu, filozofiu a morálku a v r. 1666 – 1668 a r. 1685 – 1686 zastával funkciu rektora tejto vysokej školy.

188.

30. 10.

**Strnisková, Viera**

30. 10. 1929 Hlohovec – 31. 8. 2013

**90. výročie narodenia**

Herečka

Pôvodne vyštudovala filozofiu a medicínu. Herectvu sa venovala už od svojej mladosti. Bola členkou Štúdia NS, činohry J. G. Tajovského vo Zvolene, Krajového divadla v Nitre a od r. 1962 členkou SND v Bratislave. Jej doménou sa stali hrdinky hlboko poznamenané tragickými životnými osudmi. Vo filme sa začala presadzovať od konca 50. rokov 20. storočia. Debutovala postavou princeznej vo filmovej rozprávke režiséra Dušana Kodaja *Pán a hviezdár* v r. 1959. Nasledovali prevažne úlohy manželiek a matiek vo filmoch. Za hlavnú úlohu v televíznej inscenácii *Matka* (1968) získala hlavnú cenu na Medzinárodnom televíznom festivale Zlatá Praha 1969. Za svoju umeleckú tvorbu získala niekoľko osobných ocenení. Od r. 2003 je držiteľkou štátneho vyznamenania Pribinov kríž II. triedy. Za celoživotnú prácu a osobný prínos pre rozvoj kultúry jej bola udelená Cena TTSK v r. 2009.

189.

## NOVEMBER

2. 11.

### **Adamiš, Karol Drahotín**

29. 11. 1813 Vrbovce – 2. 11. 1849 Horné Zelenice

#### **170. výročie úmrtia**

Publicista, evanjelický farár

Študoval v Modre, Bratislave a vo Viedni (Rakúsko). Od r.1836 farár v Bukovci, od r. 1840 v Horných Zeleniciach. Vlastnil veľkú slovanskú knižnicu. Svojimi piesňami prispel do evanjelického spevníka (1842).

190.

### **Antal, Milan**

19. 9. 1935 Zábřeh, Česko – 2. 11. 1999 Piešťany

#### **20. výročie úmrtia**

Astronóm

Zaoberal sa astrofotografiou a pozorovaním komét a planétok. Pôsobil na observatóriách Skalnaté pleso, Hurbanovo, Pizskéstető a Piwnice. Je po ňom pomenovaná planétka (6717) Antal. Celkovo objavil 17 planétok. Okrem týchto aj ďalších 72 planétok, ktoré sa však pre nedostatok pozorovaní postupne stratili, niektoré z nich boli následne znovuobjavené iným observatóriom (Antal u nich stratil kredit objaviteľa).

191.

3. 11.

### **Schifferová, Mária (rod. Kokoschková)**

13. 8. 1911 Rokycany, Česko – 3. 11. 2004 Trnava

#### **15. výročie úmrtia**

Pracovníčka v diplomatických službách

Neter slávneho maliara Oskara Kokoschku. Od mladosti žila vo Francúzsku. Študovala na gymnáziu v Dijone. Bola dlhoročnou sekretárkou československého veľvyslanca v Paríži (Francúzsko) Štefana Osuského. Počas 2. sv. vojny pomáhala postihnutým českým a slovenským rodinám, za čo získala od Francúzskej republiky vyznamenanie Rytier rádu medzinárodnej humanitárnej dobročinnosti.

Bola manželkou významného umelca Williama Schiffera.

192.

4. 11.

### **Bačík, Emil**

4. 5. 1929 Piešťany – 4. 11. 1999 Bratislava

#### **20. výročie úmrtia**

Akademický maliar, grafik

Študoval na Štátnej grafickej škole v Prahe (Česko), potom na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe u A. Pelca. Bol členom výtvarnej skupiny Život. Jeho tvorbu je možné rozdeliť do viacerých špecifických okruhov na maľbu, grafickú tvorbu, knižnú ilustráciu a tvorbu plagátov. Za mnohé svoje diela získal viaceré ocenenia.

193.

### **Fischer, Teodor**

4. 11. 1859 Trnava – 5. 4. 1927 Trnava

#### **160. výročie narodenia**

Kovolejár

Vyučil sa a pracoval v rodinnom podniku, v r. 1892 prevzal po otcovi jeho vedenie. Neskoršie ho v Trnave spoločne s bratom rozšíril, zriadil železolejárňu a továrňu na stroje (fa Bratia Fischer).

194.

### **Schönberger, Armand**

2. 4. 1885 Hlohovec – 4. 11. 1974 Budapešť, Maďarsko

#### **45. výročie úmrtia**

Maliar, grafik

Ako samouk sa učil maliarstvu kopírovaním diel, potom navštevoval kurz na Maďarskej akadémii výtvarných umení. Od r. 1905 študoval v Mníchove (Nemecko). V r. 1909 absolvoval študijný pobyt v Paríži (Francúzsko). Od r. 1917 pravidelne vystavoval v Budapešti. Bol zakladajúcim členom druhej predvojnovnej maďarskej avantgardnej skupiny Aktivisti. Bol ovplyvnený expresionizmom, kubizmom a futurizmom. Jeho diela sú majetkom Maďarskej národnej galérie a súkromných zbierok.

195.

5. 11.

### **Krajčovič, Ján ml.**

21. 10. 1915 Cífer – 5. 11. 1944 Dunkerque, Francúzsko

#### **75. výročie úmrtia**

Legionár

Absolvent Učiteľského ústavu v Prešove. V r. 1935 emigroval do Francúzska a vstúpil do cudzineckej légie. Bojoval v severnej Afrike, Blízkom východe a nakoniec s Československou brigádou aj v severnom Francúzsku. Padol v 2. sv. vojne pri obrane Dunkerque (Francúzsko). Vyznamenaný in memoriam vysokými československými a francúzskymi vyznamenaniami.

196.

6. 11.

### **Mihina, Jozef**

15. 6. 1928 – 6. 11. 1999 Trnava

Ochotník, bábkar, režisér

#### **20. výročie úmrtia**

Pôvodným povoláním úradník, zamestnanec pošty. V r. 1953 založil bábkarský súbor pri ZV ROH Pošta v Trnave. V r. 1954 uviedol so súborom hry: Jánošík, Janko doktorom, Rysavá jalovica, Gašparko u kráľa vetrov, v r. 1955 Slnčná hora, Perníková chalúpka, Aldinova lampa, v r. 1957 Hlúpy Jano, Oblôčik, V širom poli zámoček, Kainovo dobrodružstvo, v r. 1958 Radúz a Mahuliena. V r. 1959 pracoval so súborom v ODPM v Trnave a uviedli tieňohru Aldinova čarovná lampa. V r. 1960 sa vedúci so súborom presťahoval do Zornice v Trnave, kde po roku zanikol.

197.

### **Pochylý, Ondrej**

6. 11. 1949 Galanta – 25. 2. 2000 Vysoké Tatry

Horolezec

#### **70. výročie narodenia**

Absolvoval stavebnú priemyslovku, potom vyštudoval Pedagogickú fakultu v Trnave. Učil na základnej škole v Lendaku. Najmladší zo skupiny legendárnych "Pavúkov". Pôsobil v horolezeckom klube Karpatia Bratislava. Významný horolezec v 60. a 70. rokoch 20. storočia, organizátor horolezeckých pretekov vo Vysokých Tatrách. Uskutočnil vyše 420 výstupov aj v za-

hraničí, najznámejší je Mont Blanc (1984). Zahynul tragicky pri horolezeckom výstupe v Tatrách.

198.

**Sloboda, Fraňo**

21. 6. 1901 Trnava – 6. 11. 1969 Šaľa

**50. výročie úmrtia**

Spisovateľ, pedagóg

V r. 1919 – 1947 pôsobil ako učiteľ na ľudových školách v Cíferi a Trnave. V knižných dielach pre deti spracovával náboženskú a prírodnú tematiku.

199.

8. 11.

**Horáček, Ervín**

4. 7. 1895 Podbrezová – 8. 11. 1979 Trnava

**40. výročie úmrtia**

Pedagóg, hudobný skladateľ

Hru na husle študoval v Banskej Bystrici a Budapešti (Maďarsko). Pôsobil ako hudobný pedagóg v Banskej Bystrici, Mukačeve a Novom Meste nad Váhom. Od r. 1953 viedol Hudobnú školu v Trnave na Paulínskej ulici. Autor menších skladieb pre klavír, harmoniku a žiacke súbory. Všetky práce zostali v rukopise.

200.

9. 11.

**Tomašovič, Dionýz František**

25. 3. 1911 Hlohovec – 9. 11. 2004 Hlohovec

**15. výročie úmrtia**

Kňaz, františkán

V r. 1929 sa prihlásil k františkánom v Bratislave, kde prijal rehoľné meno fráter Dionýz. V r. 1937 bol vysvätený za kňaza. V r. 1941 sa stal gvardiánom františkánskeho kláštora v Trnave. Počas barbarskej noci v r. 1950 bol internovaný do Pezinka. V r. 1950 – 1954 prešiel dvadsiatimi internačnými miestami na Slovensku a v Čechách. V r. 1954 bol prepustený z internácie. Niekoľko rokov prežil v Charite, potom v Hlohovci u príbuzných. Po obnovení rehoľného života v r. 1989 sa vrátil do kláštora. V r. 2011 mu bola v rodnom meste Hlohovec odhalená pamätná tabuľa.

201.

10. 11.

**Hlavička, František PhDr.**

10. 11. 1924 Opoj – 31. 7. 2005 Trnava

**95. výročie narodenia**

Básnik, rezbár, stredoškolský profesor

V r. 1949 – 1951 pracoval v Štátnom nakladateľstve v Bratislave, neskôr ako učiteľ i riaditeľ na základných, učňovských školách, na ľudových školách umenia na viacerých miestach, potom do r. 1984 ako stredoškolský profesor v Skalici, Senici a Trnave. V r. 1958 – 1963 študoval na Vysokej škole pedagogickej a na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Medzi jeho záľuby patrila poézia, v neskoršom veku i umelecké rezbárstvo. Svoje diela vystavoval na niekoľkých spoločných i samostatných výstavách. V r. 1971 mu vyšla prvá básnická zbierka pod názvom *Volanie*. V r. 1978 sa stal predsedom MO Matice slovenskej v Trnave. V r. 1978 bola činnosť MO MS násilne prerušená. V r. 1991 založil vydavateľstvo PEGAS. Tam mu v r. 1992 vyšla zbierka *Promenáda*, v r. 1994 *Láska*. Pre deti vydal zbierku *Riekanky*.

202.

11. 11.

**Krčmár, Ctibor**

11. 11. 1924 Semerovo – 25. 7. 1994 Piešťany

**95. výročie narodenia**

Maliar, grafik

Od r. 1952 žil a tvoril v Piešťanoch. Venoval sa maľbe, grafike a modelovaniu. Vystavoval v Nitre, v Starej Turej, v Piešťanoch, v Bratislave a inde.

203.

**Štrekár, Adam**

25. 11. 1919 Chrabrany – 11. 11. 1994 Trnava

**25. výročie úmrtia**

Pedagóg

Pôvodne ho našli ako nemluvňa opusteného na železničnej trati pri Chrabranoch. Ujal sa ho miestny farár, ktorý ho pokrstil menom Adam a po dohovore s obecným úradom aj priezviskom Štrekár (odvodené od štreky – železničnej trate). Prvých 6 rokov žil u starostu Chrabrany, potom sa dostal do sirotinca v Trnave, kde vyštudoval ľudovú školu aj gymnázium. Po skončení Slovenskej univerzity v Bratislave nastúpil ako profesor na Biskupské rímskokatolícke slovenské gymnázium v Trnave, kde vyučoval latinčinu, gréčtinu, matematiku a vlastivedu. Neskôr odišiel na Pedagogickú fakultu UK v Trnave a stal sa odborným asistentom pre matematiku. Za svoju pedagogickú činnosť mu bolo v r. 2004 udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam. Podľa neho je pomenovaná ulica v Trnave.

204.

13. 11.

**Gerbel, Stanislav**

13. 11. 1939 Trenčín – 3. 2. 1987 Trnava

Pedagóg

**80. výročie narodenia**

Všestranný športovec a aktívny funkcionár práce s mládežou. Výraznou mierou sa pričínal o výstavbu budovy a športového areálu Strednej zdravotníckej školy v Trnave. Tu pôsobil ako dlhoročný pedagóg na poste zástupcu riaditeľa. Bol výraznou spoločenskou a športovou osobnosťou. V mladosti bol juniorský reprezentant ČSR, hádzanár Lokomotívy Trnava, Dukly Praha (Česko). Počas svojej športovej kariéry získal viaceré významné ocenenia, napr. striebornú medailu s hádzanármi Tatranu Prešov za 2. miesto v celoštátnej hádzanárskej extralige.

205.

**Glasa, Ľudovít**

13. 11. 1929 Cífer – 1. 5. 1996 Bratislava

**90. výročie narodenia**

Športovec

Pôsobil v kluboch ŠK Kúpele Piešťany, ŠK Sokol Cífer, Dynamo Spoje Bratislava. V r. 1946 sa stal dorasteneckým majstrom Československa a v r. 1947 majstrom Slovenska. V r. 1949 – 1953 patril k špičke slovenských stolných tenistov.

206.

**Pekarovič, Eduard prof., MUDr., DrSc**

21. 8. 1926 Hlohovec – 13. 11. 2009 Bratislava

**10. výročie úmrtia**

Lekár

Vysokoškolské štúdium medicíny ukončil v r. 1951. V r. 1953 nastúpil ako odborný asistent



na Lekárskej fakulte UK v Bratislave na neurochirurgickom oddelení a na Klinike pediatrickej chirurgie v Bratislave, ktorú od r. 1990 viedol ako jej prednosta. Bol špičkovým odborníkom v chirurgii. Prednášal v mnohých európskych štátoch a v USA. Bol čestným členom viacerých zahraničných lekárskejších spoločností a členom redakčnej rady prestížneho svetového odborného časopisu *Journal of Pediatric Surgery*. Dlhšiu dobu pracoval na odborných pracoviskách v Anglicku. Ako jediný Slovák bol zvolený za člena výboru Britskej asociácie detských chirurgov - BAPS. Ako vysoko uznávaný odborník vykonával náročné operácie v Anglicku, Švédsku, Francúzsku, Rakúsku a na Cypre.

207.

16. 11.

**Sásik, Tibor JUDr.**

16. 11. 1924 Trnava – 26. 6. 2011 Bratislava

Redaktor, publicista, fotograf, právnik

**95. výročie narodenia**

Študoval na trnavskom gymnáziu. Venoval sa ochotníckemu divadlu a ako herec hral v Akademickom divadle v Trnave. Na PraF UK v Bratislave úspešne obhájil doktorát, ale napriek odbornému vzdelaniu právnickú prax nikdy nevykonával. Od r. 1954 pracoval ako redaktor a šéfredaktor časopisu *Krásy Slovenska*, v redakcii pôsobil tridsať rokov. Jeho celoživotnou vášňou bolo aj fotografovanie.

208.

17. 11.

**Ušák Oliva, Paľo**

vl. menom **Ušák, Pavol**

pseud. **Ivo Martinovič, Milo Juriščov, Mirko Hrázdecký, Paľo Oliva, Paľo U. Oliva**

17. 11. 1914 Kátlovce – 1. 3. 1941 Kvetnica, poch. Poprad

**105. výročie narodenia**

Kňaz, básnik

Študoval na gymnáziu v Trnave, pokračoval v štúdiu teológie v Trnave, Bratislave a v Spišskej Kapitule. Vysvätený za kňaza bol v r. 1939. Pôsobil ako kaplán vo Veličnej na Orave. Už v mladom veku ochorel na tuberkulózu, ktorej nakoniec podľahol. V Poprade je po ňom pomenované cirkevné gymnázium. Svojou tvorbou sa zaradil medzi básnikov katolíckej moderny. Literárne začal tvoriť v Trnave, kde jeho básnické začiatky usmerňoval Rudolf Dilong. Prvé verše publikoval v časopisoch *Prameň*, *Saleziánske zvesti*, *Kultúra*, *Svojeť* a *Elán*. Počas jeho života mu vyšla jediná básnická zbierka *Oblaky* (1939), ktorá vznikla počas jeho štúdií v Spišskej Kapitule. Známa je tiež nedatovaná bibliofília *Čierne kvietie*. V r. 1942 vyšla zbierka nepublikovaných diel a spomienková publikácia pod názvom *Tak umieral básnik Paľo Oliva*, ktorú zostavili Janko Silan a Mikuláš Šprinc. V r. 1991 vydal Slovenský spisovateľ výber z jeho básní pod názvom *Bozk pozná smútok úst*. V jeho rodnej obci Kátlovce sa na jeho počesť od r. 1992 uskutočňuje literárna súťaž v prednese poézie a prózy Kátlovce Paľa Ušáka-Olivu.

209.

19. 11.

**Charfreitagová, Radka**

19. 11. 1974 Trnava – 9. 3. 1996 Trnava

**45. výročie narodenia**

Športovkyňa

Slovenská reprezentantka vo vrhu guľou a v hode diskom. Bola odchovankyňou AŠK Slávia Trnava a od r. 1994 štartovala za Bebet Bratislava. Študovala na Prírodovedeckej fakulte UK

Bratislava. Zomrela po ťažkej chorobe vo veku 21 rokov. Na jej počesť sa koná memoriál vo vrhačskom viacboji žien.

210.

20. 11.

**Dúbravec, Štefan Mons., prof., ThDr.**

14. 7. 1899 Borová – 20. 11. 1984 Bratislava

**35. výročie úmrtia**

Kňaz

Maturoval na trnavskom gymnáziu, potom študoval teológiu v Budapešti a v Ostrihome. Doktorát z teológie získal v r. 1924 na KU v Prahe. Potom kaplán vo Vrábloch a archivár v Trnave. R. 1925 – 1937 vyučoval dogmatickú teológiu na seminári v Trnave. Od r. 1937 pôsobil na bohosloveckej fakulte v Bratislave, neskôr v Nitre. Monsignor v r. 1946. V r. 1958 odsúdený na 4 roky väzenia. Po r. 1968 pôsobil znova na bohosloveckej fakulte v Bratislave.

211.

**Ružička, Jozef**

20. 11. 1924 Trnava – 15. 10. 1973 Bratislava

**95. výročie narodenia**

Kameraman

V r. 1940 – 1942 fotograf u V. Kabátha v Trnave, od r. 1945 kameraman Čs. štátneho filmu. Od r. 1965 kameraman animovaného Slovenského filmu v Bratislave. Príslušník priekopníckej generácie slovenského filmu.

212.

24. 11.

**Beneš, Marcel**

23. 3. 1910 Viedeň, Rakúsko – 24. 11. 1974 Trnava

**45. výročie úmrtia**

Výtvarník

Amatérsky sa zaoberal plastikou, rezbárstvom a návrhárstvom medailí, a to k 50. výročiu SND v Bratislave, k 200. výročiu narodenia J. Jungmana a k 150. výročiu založenia trnavskej nemocnice.

213.

**Majerník, Cyprián**

24. 11. 1909 Veľké Kostolany – 4. 7. 1945 Praha, Česko

**110. výročie narodenia**

Akademický maliar

V r. 1926 navštevoval súkromnú maliarsku školu G. Mallého v Bratislave. Väčšinu svojho života prežil v Prahe, kam odišiel študovať maliarstvo na AVU. V Prahe mal aj prvú vlastnú výstavu v r. 1930, práce sú charakteristické silným vplyvom Matissa a Deraina. Jeho pobyt v Paríži (Francúzsko) bol sprevádzaný ťažkosťami, bolo to v r. 1931 – 1932. Ovplyvnený dielom Marca Chagalla, znázorňoval motívy vidieka a mesta, snažil sa o realistický pohľad a politický kriticismus. Druhú výstavu pripravil v r. 1940. Jeden z našich najvýznamnejších maliarov 20. storočia, hlava slovenskej maliarskej Generácie 09. V r. 1991 dostal od prezidenta ČSFR Václava Havla Rad T. G. Masaryka in memoriam za zásluhy o demokraciu a ľudské práva.

214.

**Silan, Janko**

vl. menom **Ďurka, Ján**

24. 11. 1914 Nové Sady-Sila – 16. 5. 1984 Važec

**105. výročie narodenia**

Básnik, prekladateľ, kňaz

Študoval v Trnave, teológiu absolvoval v Spišskej Kapitule. Kaplán v Žiari, v Jurgove (Poľsko), v Liptovskom Hrádku, v Dovalove, administrátor fary vo Važci. Zaradovaný ku skupine katolíckej moderny. Spolupracovník časopisu Plameň, zakladateľ a redaktor časopisu Verbum a knižnej edície Lux. Venoval sa tiež prekladateľstvu.

215.

25. 11.

**Holčík, Juraj st.**

14. 12. 1903 Bratislava – 25. 11. 1984 Bratislava

**35. výročie úmrtia**

Evanjelický farár, stredoškolský pedagóg

Cirkevný spisovateľ, redaktor viacerých cirkevných časopisov a publicista. Absolvent Evanjelickej teologickej akadémie v Bratislave a Teologickej fakulty Univerzity v Erlangene (Nemecko). V Trnave pôsobil v r. 1934 – 1937. V r. 1944 člen revolučného národného výboru v Banskej Bystrici, aktívny účastník SNP. Vyznamenaný Radom SNP v r. 1946 a Československým vojnovým krížom v r. 1947.

216.

**Štrekár, Adam**

25. 11. 1919 Chrabrany – 11. 11. 1994 Trnava

**100. výročie narodenia**

Stredoškolský, vysokoškolský pedagóg

Pôvodne ho našli ako nemluvňa opusteného na železničnej trati pri Chrabranoch. Ujal sa ho miestny farár, ktorý ho pokrstil menom Adam, po dohovore s obecným úradom aj priezviskom Štrekár (odvodené od štreky – železničnej trate). Prvých 6 rokov žil u starostu Chrabrian, potom sa dostal do sirotinca v Trnave, kde vyštudoval ľudovú školu aj gymnázium. Po skončení Slovenskej univerzity v Bratislave nastúpil ako profesor na Biskupské rímskokatolícke slovenské gymnázium v Trnave, kde vyučoval latinčinu, gréčtinu, matematiku a vlastivedu. Neskôr odišiel na Pedagogickú fakultu UK v Trnave a stal sa odborným asistentom pre matematiku. Za svoju pedagogickú činnosť mu bolo v r. 2004 udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam. Podľa neho je pomenovaná ulica v Trnave.

217.

26. 11.

**Castiglione, Dezider**

26. 11. 1924 Hlohovec – 1. 3. 2005 Bratislava

**100. výročie narodenia**

Akademický maliar

Študoval na SVŠT v Bratislave. V r. 1949 – 1956 asistent u J. Mudrocha na VŠVU v Bratislave. Od r. 1954 výtvarník pre architektúru. Ako prvý na Slovensku skúšal sklobetónovú techniku. Medzi prvými uplatnil aj sklenú mozaiku. Medzi jeho významné diela patrí i vitráž obradnej siene na Slavíne.

218.

**Maar, Viktor**

26. 11. 1909 Galanta-Nebojsa – 22. 10. 1970 Bratislava

**110. výročie narodenia**

Novinár, pedagóg

Študoval na učiteľskom ústave v Modre. Pôsobil ako učiteľ, potom riaditeľ školy v Opoji.

Redaktor, neskôr šéfredaktor Učiteľských novín. Aktívny športovec, organizátor telovýchovy.

Literárne činný ako autor článkov.

219.

**Vékony, Alojz**

1. 10. 1920 Trnava – 26. 11. 1999 Trnava

Športový funkcionár

**20. výročie úmrtia**

Po skončení SPŠ strojníckej pracoval ako vedúci prevádzok v Kovosmalte Trnava, podnikový riaditeľ vo Vihorlate Snina. V r. 1972 založil Slovsport SOZ ČSVŠ (Slovenská organizácia zväzu československej výchovy a športu), kde do r. 1982 bol riaditeľom. V 70. rokoch 20.

storočia bol predsedom futbalového klubu Spartak TAZ Trnava. V tomto období klub dosiahol najväčšie úspechy v československej futbalovej lige. Ocenený bol viacerými vyznamenaniami a čestnými uznaniami za rozvoj športu a pracovné výsledky, napr. Čestný člen klubu Spartak Trnava in memoriam.

220.

27. 11.

**Bobok, Ján PhDr.**

16. 10. 1936 Trnava – 27. 11. 1984 Bratislava

Matematik, pedagóg

**35. výročie úmrtia**

Študoval matematiku a fyziku na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave, potom pôsobil ako pedagóg na ZŠ, neskôr ako vedecko-výskumný pracovník na VÚP v Bratislave. Venoval sa problematike vyučovania matematiky. Podieľal sa na tvorbe učebníc matematiky, metodických materiálov pre učiteľov, na ich preškoľovaní. Publikoval v odborných časopisoch.

221.

**Kubina, Andrej**

27. 11. 1844 Moravský Sv. Ján – 30. 3. 1900 Trnava

**175. výročie narodenia**

Kňaz, básnik, prekladateľ, ľudovýchovní pracovník

Na kňazstvo sa začal pripravovať v Ústrednom seminári v Pešti (Maďarsko), vysvätený bol v r. 1871. V r. 1871 – 1876 bol kaplánom vo Voderadoch, začas spravoval i farnosť v Pustých Úľanoch. V r. 1876 bol kaplánom v Kamenici nad Hronom, kde vyučoval deti po slovensky.

Kvôli tomu mal problémy, tak ho preložili do Vodného mesta, dnes časť Ostrihomu (Maďarsko). Od r. 1881 bol farárom v Dolnej Krupej. Tu založil spolok Srdca Ježišovho, obnovil kostol, vyučoval katechizmus v nedeľných školách, podporoval chudobných. V r. 1885 sa stal správcom Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Pod pseudonymom Leiermann vydal v r. 1884 svoje nemecké verše. V r. 1886 vydal M. Kollár jeho *Piesne a Spevy* pod pseudonymom Záhorský.

Bohatá je jeho činnosť v zostavovaní a vydávaní spevníkov modlitbových kníh, ktoré vychádzali aj po jeho smrti až do r. 1930. Založil a redigoval časopis Pútnik Sväto-Wojtešský.

Redigoval časopis Posol Božského srdca Ježišovho. Na budove bývalého jezuitského kláštora na Štefánikovej ulici v Trnave má pamätnú tabuľu a jeho meno nesie aj ulica v Trnave. Ďalšie pamätné tabule sú umiestnené na fare vo Voderadoch a na fare v Moravskom Sv. Jáne.

222.

28. 11.

**Dohnány, Mikuláš**

28. 11. 1824 Dolné Držkovce – 2. 6. 1852 Trnava

**195. výročie narodenia**

Básnik, prekladateľ, historik

Absolvoval štúdium v Levoči, v Bratislave a Györi (Maďarsko). Pôsobil ako vychovávateľ. Od r. 1851 redaktor Hurbanových Slovenských pohľadov v Skalici, od apríla 1852 v Trnave. Písal básne, hry, divadelné kritiky, redigoval Zábavník Považia. Ako jeden z prvých štúrovcov sa venoval otázkam drámy. Mal mimoriadne jazykové a literárne nadanie.

V Trnave je po ňom pomenovaná ulica.

223.

## DECEMBER

1. 12.

**Klempa, Ján**

pseud. **Jacovský**

1. 12. 1839 Topoľčany – 26. 10. 1894 Zelenáč

**180. výročie narodenia**

Národnokultúrny pracovník

Študoval v Trnave, teológiu a filozofiu vo Viedni (Rakúsko). Pôsobil ako kaplán v Okoči, Suchej nad Parnou, farár v Zelenči. Venoval sa regionálnej histórii, dejinám katolíckej literárnej tvorby, ľudovému zvykosloviu, zbieral starožitnosti a ľudovú slovesnosť.

224.

3. 12.

**Košický, Ivan MUDr.**

20. 4. 1943 Trnava – 3. 12. 2004 Trnava

**15. výročie úmrtia**

Lekár, publicista, karikaturista

Kolektor pamiatok viažúcich sa na Trnavu, turista. Okrem svojej profesie známy ako dlhoročný spolupracovník časopisu Kultúra a život Trnavy, kde bola uverejnená celá rada jeho karikatúr. Významná osobnosť kultúrneho života Trnavy.

225.

5. 12.

**Hečko, Vít'azoslav**

pseud. **Peter Zuzík, Vladimír Hôrka**

5. 12. 1919 Suchá nad Parnou – 7. 12. 1972 Bratislava

**100. výročie narodenia**

Prekladateľ

Brat Blahoslava a Františka Hečkovcov. Študoval na gymnáziu v Trnave, neskôr filozofiu a francúzštinu na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. V r. 1936 – 1939 uverejnil básnické pokusy v časopisoch Plameň a Rozvoj. Posmrtno vyšla jeho jediná zbierka *Vysvedčenie* (1979). Pre deti spoluautorsky pripravil zbierku príležitostných básní *Kalendár menín a kvetín* (1972). Ťažisko jeho literárnych aktivít je v prekladateľskej tvorbe zo španielčiny, z francúzštiny, rumunčiny a taliančiny, prekladal literatúru juhoslovanských národov. Sporadicky sa venoval prekladu z nemčiny a čínštiny. Autor učebníc slovinčiny *Slovensko berilo* (1972) a *Základy slovinskej gramatiky* (1978), nedokončil slovinsko-slovenský slovník.

226.

**Náray, Juraj**

tiež **Náray, György**

23. 4. 1645 Palócz, Maďarsko – 5. 12. 1699 Trnava

**320. výročie úmrtia**

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár

Študoval na gymnáziu v Győri (Maďarsko) a v Trnave, filozofiu a teológiu na univerzite v Trnave, od r. 1666 na nemecko-uhorskom kolégiu v Ríme (Taliansko), v r. 1668 vysvätený za kňaza. Kaplán egerského biskupa, v r. 1647 farár vo Štvrtku na Ostrove, v r. 1677 dekan, v r. 1680 farár v Podunajských Biskupiciach, v r. 1686 kapitulný dekan v Bratislave, v r. 1690 ostrihomský kanonik a turniansky archidiakon, v r. 1691 zvolenský archidiakon v Trnave. Jeden z najvýznamnejších katolíckych skladateľov duchovných piesní v 17. storočí. Napísal

a zhudobnil stovky duchovných piesní, časť z nich zaradil do zbierky *Lyra coelestis*. Viaceré jeho náboženské práce zostali v rukopise.

227.

**Rusnák, Mikuláš MUDr.**

5. 12. 1919 Drahovce – 26. 12. 2000 Bratislava

**100. výročie narodenia**

Lekár

Po absolvovaní 8-ročného cirkevného gymnasia nastúpil k saleziánom. Krátko pracoval ako pomocný učiteľ, neskôr úspešne ukončil štúdium medicíny v Bratislave. Podieľal sa na zakladaní zdravotných oddelení, liečební a ústavov. V r. 1965 v bratislavskej nemocnici na Bezručovej ulici založil novorodenecké oddelenie, ktoré bolo prvým neonatologickým pracoviskom nového typu vo vtedajšom Československu. Je autorom vedeckých príspevkov s neonatologickou problematikou. Za významnú vedecko-výskumnú a organizačnú činnosť bol vyznamenaný Zlatou medailou Slovenskej pediatickej spoločnosti. I. gynekologicko-pôrodná klinika v Nemocnici sv. Cyrila a Metoda v Bratislave nesie oficiálny názov Novorodenecká klinika MUDr. Mikuláša Rusnáka.

228.

6. 12.

**Čordáš, Mikuláš**

6. 12. 1909 Dvorníky – 24. 12. 1976 Trnava

**110. výročie narodenia**

Tréner, rozhodca, telovýchovný funkcionár

Študoval na gymnáziu v Trnave. Dôstojník slovenskej armády v Trnave, účastník protifašistického odboja, dôstojník ČSLA v Trnave a v iných mestách. V r. 1998 mu bolo udelené Vyznamenanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava za celoživotnú pretekársku a trénerskú činnosť, v r. 2001 Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam za celoživotnú prácu s mládežou v oblasti športu.

229.

10. 12.

**Urbánek, Ferko**

31. 7. 1858 Vsetín, Česko – 10. 12. 1934 Bratislava

**85. výročie úmrtia**

Spisovateľ, dramatik

Pracoval ako lekárnický praktikant, notársky pomocník, poštový úradník. V r. 1904 – 1923 pôsobil ako tajomník Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Plodný dramatický spisovateľ. Autor 51 divadelných hier pre ochotnícke javiská, tlačou vydal 35 hier.

230.

14. 12.

**Belluš, Emil prof., Ing. arch., DrSc.**

19. 9. 1899 Slovenská Ľupča – 14. 12. 1979 Bratislava

**40. výročie úmrtia**

Architekt

Nestor modernej funkcionalistickej architektúry. Absolvoval Fakultu architektúry ČVUT v Prahe v r. 1924, od r. 1925 mal vlastný ateliér v Bratislave. V r. 1939 – 1970 pôsobil na SVŠT ako profesor. V r. 1955 pracoval aj v SAV v Bratislave. Má zásluhu na založení SVŠT a architektonického školstva na Slovensku. V r. 1965 získal titul národný umelec a v r. 1974 Cenu Dušana Jurkoviča. Realizoval stavby: Kolonádový most v Piešťanoch (1932), Poštový a

telegrafný úrad (dnes hlavná pošta) v Piešťanoch (1935), automatický mlyn NUPOD v Trnave (1936), vodojem v Trnave (1946), študentský domov Mladá garda v Bratislave (1954) a iné. Na jeho počesť sa od r. 1990 udeľuje Cena Emila Belluša za celoživotné dielo.

231.

### **Šiška, Pavol Mons.**

27. 5. 1878 Hlohovec – 14. 12. 1954 Hlohovec

#### **65. výročie úmrtia**

Kňaz

Po vstupe do rádu františkánov odišiel študovať teológiu do Ostrihomu (Maďarsko). Po vysvätení za kňaza pôsobil v rôznych františkánskych kláštoroch. V r. 1908 – 1918 pôsobil v Pittsburgu v USA. Bol aktívnym členom Slovenskej ligy v Amerike. Stal sa jedným zo signatárov tzv. Pittsburskej dohody o vzniku Československej republiky, ktorá bola podpísaná 30. mája 1918. Z USA bol vyslaný ako delegát katolíckych spolkov do Paríža (Francúzsko) a na Slovensko. Po príchode požiadal o prijatie do Apoštolskej administratívy trnavskej. Stal sa diecéznym kaplánom a neskôr od r. 1921 pôsobil ako kňaz v Hlohovci. Bol uznávaným organizátorom cirkevného a národného života v rámci celého Slovenska. V r. 1927 sa stal dekanom miestnej farnosti v Hlohovci. Keďže po 1. sv. vojne boli kostolné zvony zrekvirované, dal v Trnave urobiť u bratov Fischerovcov nové zvony sv. Peter a Pavol. V r. 1928, na 80. výročie popravy Šuleka a Holubyho, im dal Šiška urobiť na mieste popravy pomník. Mesto Hlohovec mu ako signatárovi Pittsburskej dohody udelilo za jeho zásluhy a dlhoročné pôsobenie vo funkcii dekana miestnej farnosti titul Čestný občan mesta Hlohovec in memoriam.

232.

15. 12.

### **Zvonár Tieň, Jozef**

pseud. **Dr. A. Z. ANkin, Dr. J. Dankin, Ivan Zvon, Ján Plam, Jožo Tieň, Jožo Zvonár Tieň, Nestich**

15. 12. 1919 Smolenice – 19. 8. 1989 Londýn, Veľká Británia

#### **100. výročie narodenia**

Básnik, publicista, redaktor

Maturoval na gymnáziu v Trnave (1940), študoval na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. V r. 1949 emigroval. Zážitky z Ríma (Taliansko) spracoval ako cestopisný denník v knižnom debute *Pád slávy gladiátorov*. Na Slovensku sa venoval predovšetkým problematike Červeného kríža, o ktorej vydal viacero publicistických prác

233.

16. 12.

### **Ušák, Teofil PhDr.**

24. 6. 1922 Kátlovce – 16. 12. 1999 Bratislava

#### **20. výročie úmrtia**

Prekladateľ, spisovateľ

Základnú školu navštevoval v Kátlovciach, potom študoval na gymnáziu v Trnave. Na Filozofickej fakulte UK v Bratislave študoval cudzie jazyky a dejiny svetovej literatúry. Štúdium zakončil doktorátom. Prekladal z francúzštiny, nemčiny, angličtiny a taliančiny. Vlastnú tvorbu uverejňoval pod mnohými pseudonymami ako Rudolf Haas, Boris Vasiljevskij, G. Hamilton a iné. Jeho vlastná tvorba je málo známa. Na pokračovanie v týždenníku Sloboda mu vyšli dobrodružné romány: *Lovec od striebornej rieky* (1969), *Drahokam bengálskeho maharadžu* (1970), *Poklad pod kláštorom* (1971), *Zafír tisícich divov* (1972, pseudonym Gabriel Falk.

234.



19. 12.

**Barč, Emil**

15. 5. 1924 Trnava – 19. 12. 2004 Trnava

**15. výročie úmrtia**

Fotograf, pedagóg

Pôsoobil v chýrnych trnavských fotoateliéroch. Popri umeleckej fotografii ovládal všetky techniky a prácu s kamerou. Účastník mnohých domácich a medzinárodných výstav.

235.

20. 12.

**Adámek, Viliam**

20. 12. 1914 Biely Kostol – 5. 6. 2000 Manaus, Brazília

**105. výročie narodenia**

Rehoľník, misionár

Prihlásil sa do rehoľnej kongregácie Saleziánov don Bosca. Poslali ho študovať do Talianska, kde v r. 1930 vstúpil do rehole a požiadal, aby ho určili do misií. Bol poslaný do štátu Manaus v Brazílii. Slúžil tam od r. 1931 ako misionár v rozličných misijných staniaciach, napr. Taraquá, Juarete, Aleixo.

236.

21. 12.

**Šimonovič, Ján**

17. 2. 1939 Siladice – 21. 12. 1994 Bratislava

**25. výročie úmrtia**

Básnik, prekladateľ

Študoval v Trnave a v Bratislave. Redaktor Československého rozhlasu v Bratislave, vydavateľstva Smena, Romboid, Slovenský spisovateľ. Šéfredaktor časopisu Zornička. Prekladal zo španielčiny, nemčiny, ruštiny. Autor viacerých básnických zbierok.

237.

22. 12.

**Blaha, Leonard**

22. 12. 1914 Nižný Slavkov – 13. 10. 1980 Trnava

**105. výročie narodenia**

Speleológ, ochranár prírody

Zakladateľ prvého profesionálneho oddielu jaskyniarov na Slovensku. Dlhoročný člen Slovenskej speleologickej spoločnosti, autor a spoluautor publikácií o speleológii, podieľal sa na medzinárodnom speleologickom slovníku. Viedol komplexný ochranársky prieskum Malých Karpát. V r. 1951 objavil Gombaseckú kvapľovú jaskyňu, aj pri Važci objavil jaskyne, čím rozšíril Važecké kvapľové jaskyne. Zaslúžil sa o ich sprístupnenie. V r. 1969 bol predsedom pre turistické jaskyniarstvo pri Medzinárodnej speleologickej únii v Paríži (Francúzsko).

238.

24. 12.

**Egry, Ján**

24. 12. 1824 Krakovany – 15. 4. 1908 Banská Bystrica

**195. výročie narodenia**

Hudobný skladateľ, pedagóg, regenschori

V hudbe sa vzdelával u otca. Kapitulský a mestský kapelník a učiteľ hudby a spevu v biskupskom seminári, na kráľovskom gymnáziu a na učiteľskom ústave v Banskej Bystrici, v r. 1861 – 1863 sa učil u Jána Levoslava Bellu. Autor *Spevníka*, ktorého najvýznamnejšou skladbou

je *Requiem pre stredný hlas so sprievodom organa*. V duchovnej tvorbe nadviazal na klasicistickú chrámovú hudbu, ktorú rozvíjal a spájal s novými romantickými motívmi. S J. L. Bellom najtalentovanejší a najškolenější slovenský skladateľ v 2. polovici 19. storočia. Klasický tvorca slovenskej chrámovej hudby (zachovalo sa množstvo skladieb na latinské texty). Svetskú tvorbu, zastupujú prevažne tanečno-salónne a pochodové skladby maďarského a nemeckého charakteru a rapsodického štýlu, komponované pre klavír.

239.

29. 12.

**Felcán, Arpád Vojtech**

13. 8. 1900 Hlohovec – 29. 12. 1944 Nová Baňa

**75. výročie úmrtia**

Verejný činiteľ, učiteľ, historik

Ľudovú a meštiansku školu navštevoval v Hlohovci, potom študoval na Učiteľskom ústave v Modre. V r. 1918 – 1923 učiteľ v Hlohovci, potom v Očovej, Senici, v r. 1932 – 1934 v Trnave, v r. 1934 – 1938 vo Svätom Jure, Chtelnici, v r. 1939 – 1944 v Novej Bani. Organizátor komunistických akcií, kolportér a dopisovateľ straníckych novín, rečník na verejných zhromaždeniach, jeden z iniciátorov výstavby Robotníckeho domu v Hlohovci. Osvetový dôstojník I. čs. armády na Slovensku. Po ústupe SNP do hôr žil ilegálne v Banskej Bystrici a Novej Bani, zatknutý gestapom, väznený v Novej Bani a Zlatých Moravciach, zavraždený gestapom. Autor práce o Hlohovci a okolí, zostavovateľ brožúry o Svätom Jure a o spisovnom jazyku. V rukopise zanechal učebnicu dejepisu pre meštianske školy. V r. 2007 mu bola odhalená pamätná tabuľa s basreliéfom, ktorá sa nachádza na budove Robotníckeho domu v Hlohovci (autori: M. Nývlt a V. Vadovský).

240.

31. 12.

**Medo, Jozef**

25. 11. 1930 Krušovce – 31. 12. 2014 Hlohovec

Pedagóg

**5. výročie úmrtia**

Pracovne pôsobil ako učiteľ a zástupca riaditeľa vo Výchovnom ústave pre mládež v Hlohovci (dnes Reedukačné centrum). Podpredseda MsNV v Hlohovci a od 1. januára 1986 do 24. júna 1986 predseda MsNV Hlohovec. Túto funkciu zastával ako poverený predseda.

241.

## **Rok 2019**

### **Ábel, František PhDr.**

9. 7. 1722 Malženice – 1784 Prešov

#### **235. výročie úmrtia**

Náboženský spisovateľ, univerzitný profesor

Filozofiu študoval v Košiciach, teológiu v Trnave. Profesor na jezuitských školách v Grazi (Rakúsko), Györi (Maďarsko), univerzite v Trnave, kde prednášal filozofiu, etiku a právo.

242.

### **Benka-Rybár, Andrej**

15. 10. 1914 Bardejov – 2002 Bratislava

#### **105. výročie narodenia**

Dôstojník, protifašistický bojovník

Od r. 1943 kapitán a veliteľ posádky slovenskej armády v Trnave. Zapojil sa do protifašistického odboja v armáde. Pod jeho vedením sa posádka v Trnave dňa 29. augusta 1944 pridala k SNP. Čestný občan mesta Trnavy.

243.

### **Erdödy, Jozef**

tiež **Erdödi, Jozef**

1754 – 12. 1. 1824

#### **265. výročie narodenia**

#### **195. výročie úmrtia**

Krajinský hodnostár

Kancelár Uhorskej dvorskej kancelárie, v r. 1814 sa zúčastnil na rokovaní viedenského kongresu. Postavil murované vaňové (Napoleonské) kúpele v Piešťanoch, položil základ kúpeľnému parku. Zaslúžil sa aj o rozvoj divadelníctva v Hlohovci. V r. 1802 vybudoval v areáli zámku empírové divadlo. Tento vzácny historický objekt vyniká interiérovou i exteriérovou výzdobou. Je to najstaršia zachovaná budova divadla na Slovensku.

244.

### **Fodor, Koloman MUDr.**

1849 Čachtice – 8. 7. 1929 Piešťany

#### **170. výročie narodenia**

#### **90. výročie úmrtia**

Lekár, publicista

Medicínu vyštudoval v Budapešti (Maďarsko) v r. 1875, od r. 1876 pôsobil v Piešťanoch. V r. 1906 menovaný riaditeľom kúpeľných lekárov. Zakladateľ liečby bahnových obkladov. Autor mnohých odborných a vedeckých článkov. Nositeľ viacerých zahraničných vyznamenaní. Poslanec uhorského snemu, uhorský kráľovský radca.

245.

### **Jakubec, Štefan**

1. 9. 1896 Voderady – 1944

#### **75. výročie úmrtia**

Novinár

Redaktor športovej časti politického a spoločenského časopisu Slovák. Od r. 1928 vydavateľ a hlavný redaktor týždenníka Športový týždeň. V r. 1933 hlavný redaktor Športu. Od r. 1934 pôsobil ako športový komentátor. Jeden z prvých športových novinárov na Slovensku, zakla-

dateľ športovej organizácie na Slovensku. Spoluautor prvej slovenskej knihy o futbale a jeho organizácii. Zostavovateľ publikácie o XI. olympijských hrách v Berlíne (Nemecko).

246.

**Kováč, Ľudovít**

1914 Cífer – 7. 5. 1995 Zlaté Moravce

**105. výročie narodenia**

Evanjelický farár

Osobnosť cíferského verejného života a kultúrneho života za prvej ČSR. Funkcionár, cvičiteľ, knihovník, kultúrno-výchovný pracovník. Zaslúžil sa o vznik TJ Sokol v Cíferi. Po 2. sv. vojne mu vyšla zbierka básní *V nový život*. Neskôr pôsobil ako evanjelický farár v Zlatých Moravciach.

247.

**Landstein, Max Meir MUDr.**

1864 Plavecký Svätý Mikuláš – 20. 4. 1914 Cífer

**155. výročie narodenia**

**105. výročie úmrtia**

Lekár

Absolvent trnavského gymnázia. Medicínu vyštudoval vo Viedni (Rakúsko) v r. 1891, od r. 1892 obvodný lekár v Cíferi. Známy ako výnimočná osobnosť a zvlášť lekár chudobných. Dnes má svoju pamätnú tabuľu v Cíferi na dome, kde 22 rokov žil a pracoval.

248.

**Noel, Štefan**

9. 4. 1825 Biňovce – 1864 Trnava

**155. výročie úmrtia**

Maliar, rezbár

Jeho výtvarné nadanie objavil trstínsky kaplán Juraj Holček. Na jeho príhovor ho gróf Zichy poslal v r. 1839 do Bratislavy, kde nadobudol základné vzdelanie a dva roky študoval maliarstvo v súkromnej škole. V r. 1843 – 1844 bol žiakom na Viedenskej akadémii výtvarných umení, kde študoval lineárnu perspektívu. Zaoberal sa štúdiom historického maliarstva. Navštívil Rím (Taliansko), kde duševne ochorel. Bol hospitalizovaný v Trnave. Z jeho tvorby sa zachovala podobizeň Juraja Holčeka, kreslené diela - ženská hlava a ukrižovanie, vyrezal križovú cestu pre Biňovce.

249.

**Stražan, Ján**

tiež **St'ážan Ján, Strážan Ján**

1856 Teplička nad Váhom – 15. 9. 1939 Trnava

**80. výročie úmrtia**

Ľudový bábkar

Založil kočovné tzv. Stražanovo divadlo. Súbor mal asi 200 bábok. Hrával po celom Slovensku. Upravoval klasický repertoár českých ľudových bábkarov. Možno ho považovať za zakladateľa ľudového slovenského bábkarstva.

250.

**Škultéty, Michal**

1774 na Záhorí – 19. 3. 1848 Trnava

**245. výročie narodenia**

Kňaz

Pôsobil vo Vrbovom. Zaslúžil sa o výstavbu slávnej veže vo Vrbovom i kaplnky sv. Rócha. Mal bohatú knižnicu, požičiaval knihy. Hovoril a kázal bernolákovčinou. Od r. 1844 žil v Trnave.

251.

**Tomsa, František PhDr.**

1884 Przemysl, Halič, Poľsko – 2. 2. 1934 Trnava

**135. výročie narodenia**

**85. výročie úmrtia**

Stredoškolský pedagóg

Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Prahe (Česko) a v Krakove (Poľsko), vysokoškolské na KU v Prahe. Po ukončení štúdia v r. 1909 učil na Československej obchodnej akadémii v Prahe, potom na reálnom gymnáziu v Prahe III. Jeho ovládanie poľského jazyka bolo využité po r. 1918 v plebiscitnej spišsko-oravskej komisii, dostal sa na Slovensko, kde zotrval do svojej smrti. Po skončení práce v spomínanej komisii päť mesiacov vyučoval na reálnom gymnáziu v Zlatých Moravciach a od 1. apríla 1921 pôsobil na trnavskom gymnáziu, kde vyučoval matematiku a fyziku.

252.

## Spolky, zbory, kluby, záujmové združenia

1924

95. výročie

### Dobrovoľný hasičský zbor, Bohdanovce nad Trnavou

V Bohdanovciach nad Trnavou vznikol dobrovoľný hasičský zbor.  
253.

1924

95. výročie

### Dobrovoľný hasičský zbor, Kátlovce

Bol založený 20. apríla 1924 a prvým veliteľom bol Anton Kosmál. V r. 1938 bola ukončená výstavba prvej hasičskej zbrojnice a uskutočnila sa prvá súťaž hasičských družstiev. Za vzornú reprezentáciu TTSK v hasičskom športe získal Pamätnú medailu predsedu TTSK.  
254.

1969

50. výročie

### Miešaný spevácky zbor Cantica nova, Trnava

Zbor bol založený v r. 1969 z iniciatívy Jána Schultza, pedagóga na trnavskom gymnáziu. Nadviazal na hudobné tradície trnavského gymnázia, ktoré siahajú ďaleko do minulosti. Cantica nova, v preklade znamená nová pieseň, je symbolom neustálej výmeny mladých ľudí vzhľadom na štvorročné štúdium na gymnáziu. V r. 1980 odchádza Ján Schultz zo súboru. V zbore sa až do r. 1983 vystriedalo niekoľko dirigentov. V r. 1983 sa umeleckým vedúcim a dirigentom stal Gabriel Kalapoš, ktorý tu pôsobí dodnes. So súborom naštudoval široký repertoár od skladieb z obdobia klasicizmu, baroka až po hudbu 20. storočia, úpravy slovenských ľudových piesní či černošské spirituály. V súčasnosti patrí súbor ku špičke mládežníckeho zborového spevu. Úspešne sa zúčastňuje na celoslovenských i zahraničných súťažiach.

Za svoju činnosť bol viackrát ocenený mestom Trnava, Trnavským samosprávnym krajom a Národným osvetovým centrom v Bratislave.

255.

1969

50. výročie

### Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, Suchá nad Parnou

Organizácia v obci Suchá nad Parnou bola založená v r. 1969/1970. Počet členov do r. 2007 bol 26. Každoročnou spomienkou na osloboditeľov obce býva kladenie kytice k pomníku padlých vojakov v 2. sv. vojne.

256.

1979

40. výročie

### Karate klub Slováport Trnava

Klub založili 22. júna 1979 nadšenci okolo majstra športu Tibora Mikuša v TJ Slováport. Už v dobe vzniku mala skupina karatistov 80 členov. V decembri 1979 usporiadali Majstrovstvá ČSSR v karate jednotlivcov, na ktorých získal Tibor Mikuš svoj prvý titul Majstra ČSSR. Pod jeho vedením sa družstvo prebojovalo v r. 1983 do slovenskej národnej ligy v karate. V r. 1986 postupujú do celoštátnej ligy karate. O rok neskôr si družstvo vybojovalo titul majstra ČSSR. Oddiel prešiel viacerými organizačnými zmenami. Od r. 1990 oddiel pôsobí pod

vedením T. Mikuša s názvom Karate klub Slovšport Trnava a žne úspechy na domácich i medzinárodných turnajoch v karate. Za r. 2009 klub obržal Uzmanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava.

257.

**1984**

**35. výročie**

**Folklórny súbor Trnafčan**

Založený bol v r. 1984 ako Folklórny súbor Dudváh Trnava. Od r. 2002 nesie názov FS Trnafčan. Členmi súboru sú milovníci ľudového umenia rozličného veku, vzdelania i povolania. Tanečnú i spevácku zložku sprevádza cimbalová muzika. Súbor sa úspešne prezentuje na domácich i zahraničných festivaloch, na súťažiach tancov a tvorivých choreografií. Svojou činnosťou sa zameriava na kultúrne dedičstvo trnavského regiónu. Do jeho repertoáru patria aj tanečné, hudobné a spevácke interpretácie ľudových tradícií z iných regiónov Slovenska. Za r. 2004 obdržali Uzmanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava.

258.

## UDALOSTI

### 465. výročie

#### **Kapitulská škola**

1554 – Arcibiskup Mikuláš Oláh zriadil kapitulskú školu v Trnave.  
259.

### 445. výročie

#### **Mestská veža**

1574 – Koncom júla sa začala stavba Mestskej veže v Trnave.  
260.

### 395. výročie

#### **Konvikt pre šľachtických mladíkov**

1624 – Kardinál Peter Pázmán založil v Trnave konvikt pre šľachtických mladíkov.  
261.

### 340. výročie

#### **Epidémia moru**

1679 – Trnavu zachvátila epidémia moru.  
262.

### 230. výročie

#### **Tlačiareň v Trnave**

1789 – V Trnave bola založená tlačiareň Václavom Jelínkom. Vychádzali tu diela bernolákovcov. Po jeho smrti viedol tlačiareň jeho syn Ján Krstiteľ Jelínek.  
263.

### 195. výročie

#### **Prvá verejná krajinská nemocnica**

1824 – V Trnave začala pôsobiť prvá verejná krajinská nemocnica postavená z verejných zdrojov.  
264.

### 130. výročie

#### **Telegraf a telefón**

1889 – V Trnave v prevádzke telegraf a telefón.  
265.

### 90. výročie

#### **Verejná obchodná škola**

1929 – Dňa 1. septembra 1929 v Trnave otvorili Verejnú obchodnú školu.  
266.

### 75. výročie

#### **Koncentračný tábor Osvienčim - útek**

1944 – Dňa 7. apríla z koncentračného tábora v Osvienčime utiekli zo Slovenska deportovaní Židia – Alfréd Wetzler, rodák z Trnavy a Rudolf Vrba (Rosenberg). Prví podali svetu správu o existencii koncentračných táborov.  
267.



### **30. výročie**

#### **Železničná stanica**

**1989** – Dňa 17. novembra bola uvedená do prevádzky budova novej železničnej stanice v Trnave. Budova však nebola ešte kompletne dokončená.

268.

### **15. výročie**

#### **Tanečné konzervatórium Dušana Nebylu**

**2004** – V septembri 2004 v Trnave bolo otvorené Tanečné konzervatórium Dušana Nebylu. Jediná škola tohto zamerania v Trnavskom samosprávnom kraji.

269.

## **Inštitúcie**

### **1824**

#### **Fakultná nemocnica, Trnava**

##### **195. výročie**

Vznik mestskej nemocnice v Trnave sa pravdepodobne datuje do 13. storočia. O jej vzniku sa však nezachovali žiadne písomné zmienky. Najstaršia zachovaná zmienka je z r. 1490. V prvých storočiach slúžila nemocnica ako sociálno-zdravotnícke zariadenie, útulok pre prestarých, chudobných a zväčša aj chorých občanov mesta. Dňa 4. októbra 1824 prevzal budovu nemocnice a položil základný kameň hlavný župan Leopold Pálffy. Všeobecná verejná župná nemocnica v Trnave bola založená v r. 1824. Hlavný župný lekár Vincent Frey vypracoval zásady o prijímaní pacientov do Trnavskej župnej nemocnice. Od r. 1850 prevzal vedenie župnej nemocnice dr. Martin Ruprecht. Za jeho 16-ročného pôsobenia prežívala nemocnica obdobie rozmachu. V r. 1913 pribudol nový, v tom čase najmodernejší jednoposchodový pavilón chirurgického oddelenia. R. 1920 bol vedením nemocnice poverený MUDr. Karol Krčméry. V tomto období pozostávala z týchto budov: chirurgický pavilón, budova pre interne chorých, pavilón pre kožných a venerických chorých, malý infekčný pavilón, malá hospodárska budova, byt pre riaditeľa a maštal'. Dňa 1. augusta 1933 sa začal stavať interný pavilón. Súčasne s výstavbou nového pavilónu bola zbúraná pôvodná budova nemocnice z r. 1824. Dňa 1. júna 1936 bol zriadený detský primariát. V r. 1962 bol postavený chirurgický pavilón. V r. 1981 pribudol v nemocnici nový gynekologicko-pôrodnický pavilón, anesteziologicko-resuscitačné oddelenie. Pre potreby hematológie a transfuziológie i klinickej biológie bol v r. 1987 vybudovaný nový pavilón. Dňa 1. augusta 1998 získala nemocnica štatút Fakultnej nemocnice. Dňa 1. apríla 2003 MZ SR zmenilo zriaďovacou listinou názov Fakultná nemocnica s Poliklinikou Trnava na Fakultná nemocnica Trnava v dôsledku prevodu Polikliniky Družba na mesto Trnava. Dňa 1. júna 2007 bol slávnostne otvorený nový pavilón chirurgických disciplín.

270.

### **1919**

#### **Gymnázium Jána Hollého, Trnava**

##### **100. výročie**

Trnavské gymnázium má zo všetkých stredných škôl v Trnave najdlhšiu tradíciu a možno ho považovať za najstaršiu strednú školu vôbec. Prvé písomné zmienky pochádzajú zo 16. storočia. 5. mája 1919 sa výnosom Ministerstva školstva a národnej osvety vytvorilo v Trnave Československé reálne štátne gymnázium Jána Hollého. Škola poskytuje vzdelávanie v 4-ročnom a 8-ročnom štúdiu. Študenti vydávajú školský časopis, spievajú v speváckom zbore Cantica Nova, Cantica Nova Junior, venujú sa folklóru. Nové priestory školy

a kvalitný pedagogický kolektív poskytujú neobmedzené možnosti rozvoja osobnosti študenta, každý má možnosť rozvoja svojho talentu a získania kvalitného vzdelania potrebného pre ďalší profesijný život. V r. 2015 sa na gymnáziu otvoril aj prvý ročník bilingválneho štúdia v anglickom jazyku. Zriaďovateľom gymnázia je Trnavský samosprávny kraj.

271.

**1929**

### **Obchodná akadémia, Trnava**

#### **90. výročie**

Výnosom Ministerstva školstva a národnej osvety bola v Trnave 27. júna 1929 zriadená Verejná obchodná škola. 26. júna 1939 povolilo Ministerstvo školstva zriadenie Obchodnej akadémie v Trnave. Je tomu tak doteraz, hoci pomenovanie sa viackrát menilo, zameranie školy a profilové predmety zostali. Základné ciele výchovy sa realizujú v rámci vyučovania odborných ekonomických predmetov a v primeranom rozsahu vyučovania všeobecno-vzdelávacích predmetov. Absolventi školy pracujú v štátnych, súkromných, zahraničných, príspevkových, rozpočtových organizáciách, podnikajú, majú široké uplatnenie. Vzdelávacia ponuka je v študijných odboroch: obchodná akadémia 4-ročné štúdium a v 5-ročnom študijnom odbore obchodná akadémia bilingválne štúdium slovensko-anglické a slovensko-nemecké. Zriaďovateľom školy je Trnavský samosprávny kraj.

272.

**1954**

### **Západoslovenské múzeum, Trnava**

#### **65. výročie**

Vzniklo v r. 1954 ako krajské múzeum. V r. 1960 premenované na Západoslovenské múzeum v Trnave. Múzeum je umiestnené v objekte klariského kláštora z 13. storočia. Súčasťou je Múzeum knižnej kultúry, ktoré sa nachádza v Oláhovom seminári a Dom hudby Mikuláša Schneidra-Trnavského umiestnený v dome, v ktorom žil a tvoril tento významný hudobný skladateľ. Zriaďovateľom múzea je Trnavský samosprávny kraj.

273.

**1959**

### **Vlastivedné múzeum, Hlohovec**

#### **60. výročie**

Múzeum, ktoré bolo založené v roku 1959, patrí k typickým regionálnym múzeám vlastivedného charakteru. V svojich priestoroch spravuje zbierky spoločenských a prírodných vied, predovšetkým v odboroch história, archeológia, národopis, zoológia a botanika. Najpočetnejšie sú zbierky z odboru entomológia. Dokumentuje spoločenský a prírodný vývoj v regióne Považia medzi severnou časťou Malých Karpát a južnou časťou Považského Inovca. Jeho špecializáciou je entomológia. Má zo všetkých západoslovenských múzeí najväčšiu zbierku hmyzu, najmä chrobákov a motýľov. Zriaďovateľom múzea je Trnavský samosprávny kraj.

274.

**1974**

### **Divadlo Jána Palárika, Trnava**

#### **45. výročie**

Ako prvé profesionálne divadlo v Trnave pôsobilo v r. 1960 – 1965 Krajské divadlo Trnava. V r. 1974 sa konštituovalo v meste profesionálne činoherné zájazdové Divadlo pre deti a mládež. Súbor divadla vytvoril jeden ročník absolventov VŠMU, doplnený o niekoľko príslušníkov staršej generácie. Divadlo sa špecializovalo na tvorbu pre detského mládežníckeho

diváka. V r. 1990 bolo premenované na Trnavské divadlo. Divadlo, ktoré bolo 1. januára 2002 premenované na Divadlo Jána Palárika v Trnave, má v súčasnosti vo svojom repertoári inscenácie pre dospelých aj pre deti. Po ročnej rekonštrukcii priestorov divadla v ňom na začiatku r. 2003 otvorili nový hrací priestor - divadelné štúdio.

Zriaďovateľom divadla je Trnavský samosprávny kraj.

275.

**1979**

**Stredná priemyselná škola stavebná Dušana Samuela Jurkoviča, Trnava**

**40. výročie**

Škola bola slávnostne otvorená 3. septembra 1979. Nachádza sa v priestoroch niekdajšieho Poľnohospodárskeho učilišťa v Trnave. V r. 1982 – 1984 prešla dvoma etapami prestavby. Vybudovali sa priestory pre odbornú výučbu v daných odboroch. Postupne sa materiálne vybudovali odborné učebne pre výučbu konštruktívnych predmetov, predmetov geodetického zamerania, výpočtovej techniky, administratívnych predmetov a okrem toho sa dobudoval aj športový areál školy. Súčasťou školy je školský internát so školskou jedálňou. V r. 1979 boli otvorené tri triedy denného štúdia v odbore pozemné stavby. O rok neskôr pribudol odbor geodézia tiež formou denného štúdia. Neskôr pribudla aj forma nadstavbového štúdia a päťročného večerného štúdia. V r. 1992 bol otvorený študijný odbor zameraný okrem stavitel'stva i na ekonomickú oblasť – technické a infromatické služby v stavebníctve. V r. 1993 bol otvorený integrovaný odbor stavitel'stvo s desiatimi možnými špecializáciami. Od r. 1997 sú odbory zamerané na geodéziu, kartografiu a kataster. V r. 1998 pribudla aj forma pomaturitného kvalifikačného štúdia.

Od septembra 2010 nesie škola čestný názov Stredná priemyselná škola stavebná Dušana Samuela Jurkoviča, Trnava. Zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj.

276.

**1994**

**Synagóga – Centrum súčasného umenia, Trnava**

**25. výročie**

Dňa 25. júla 1994 bol slávnostne otvorený druhý výstavný priestor Galérie Jána Koniarka Synagóga – Centrum súčasného umenia v Trnave, kde sa prezentujú objekty, inštalácie a priestorové formy súčasného umenia. Na empore je umiestnená stála expozícia judaík.

Zriaďovateľom Synagógy je Trnavský samosprávny kraj.

277.

## Zoznam použitých skratiek

AVU	- Akadémia výtvarných umení
ČR	- Česká republika
ČSAV	- Československá akadémia vied
ČSD	- Československé dráhy
ČSFR	- Československá federatívna republika
ČSLA	- Československá ľudová armáda
ČSR	- Československá republika
ČSSR	- Československá socialistická republika
ČVUT	- České vysoké učenie technické
FS	- Folklórny súbor
ISCM	- Medzinárodná spoločnosť pre súčasnú hudbu
JAMU	- Janáčkova akadémia múzických umení
KU	- Karlova univerzita
MNO	- Ministerstvo národnej obrany
MO	- Miestna organizácia, miestny odbor
MS	- Majstrovstvá sveta
MS	- Matica slovenská
MsNV	- Mestský národný výbor
MZ SR	- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NS	- Nová scéna
NUPOD	- Nákupné ústredie potravinárskych družstiev
OH	- Olympijské hry
ONV	- Okresný národný výbor
OÚNZ	- Okresný ústav národného zdravia
PTP	- Pomocný technický prápor
SAV	- Slovenská akadémia vied
SEŠ	- Stredná ekonomická škola
SHF	- Slovenský hudobný fond
SND	- Slovenské národné divadlo
SNG	- Slovenská národná galéria
SNM	- Slovenské národné múzeum
SNP	- Slovenské národné povstanie
SOV	- Slovenský olympijský výbor
SR	- Slovenská republika
SVŠT	- Slovenská vysoká škola technická
ŠK	- Športový klub
TJ	- Telovýchovná jednota
TTSK	- Trnavský samosprávny kraj
UK	- Univerzita Komenského
ÚLUV	- Ústredie ľudovej umeleckej výroby
UNESCO	- Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru
USA	- Spojené štáty americké
VŠMU	- Vysoká škola múzických umení
VŠVU	- Vysoká škola výtvarných umení